

HRVATSKA NARODNA BANKA

Polugodišnja informacija

o financijskom stanju, stupnju ostvarenja
stabilnosti cijena i provedbi monetarne
politike za prvo polugodište 2018.

Zagreb, studeni 2018.

HNB

POLUGODIŠNJA INFORMACIJA 2018.

IZDAVAČ

HRVATSKA NARODNA BANKA
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3
10000 Zagreb
Telefon centrale: 01/4564-555
Telefon: 01/4565-006
Telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Molimo korisnike ove publikacije da pri korištenju podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

ISSN 1848-7505 (online)

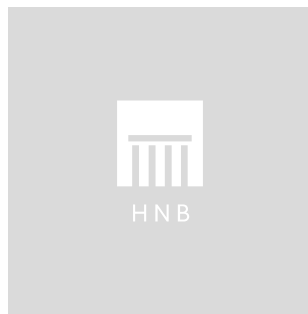
HNB

HRVATSKA NARODNA BANKA

POLUGODIŠNJA INFORMACIJA

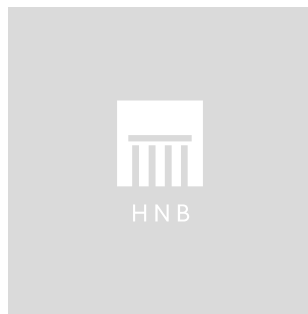
o financijskom stanju, stupnju ostvarenja
stabilnosti cijena i provedbi monetarne politike

za prvo polugodište 2018.

Sadržaj

1. Sažetak	1	7. Financiranje privatnog sektora	14
2. Kretanja u globalnom okružju	2	8. Tokovi kapitala s inozemstvom	18
2.1. Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri	2		
2.2. Cijene, tečajevi i uvjeti financiranja	2	9. Monetarna politika	20
3. Agregatna ponuda i potražnja	4	10. Javne financije	22
3.1. Agregatna potražnja	4		
3.2. Agregatna ponuda	6	11. Upravljanje međunarodnim pričuvama	24
4. Tržište rada	7	11.1. Struktura i kretanje međunarodnih pričuva	24
4.1. Zaposlenost i nezaposlenost	7	11.2. Financijska tržišta i rezultat upravljanja međunarodnim pričuvama u prvom polugodištu 2018.	25
4.2. Plaće i jedinični trošak rada	8		
5. Inflacija	9	12. Poslovanje kreditnih institucija	27
6. Tekući i kapitalni račun platne bilance	11	12.1. Banke	27
6.1. Vanjska trgovina i konkurentnost	11	12.2. Stambene štedionice	29
6.2. Dohoci i transakcije s EU-om	12	Kratice i znakovi	43

1. Sažetak

Nakon stagnantnih kretanja krajem 2017. gospodarska se aktivnost tijekom prve polovine 2018. intenzivirala, pa se realni BDP povećao za 2,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Osobna potrošnja zadržala je relativno visoke stope rasta iz prethodne godine, te je nakon deset godina ponovno dala najveći doprinos rastu gospodarske aktivnosti na godišnjoj razini. Povećale su se i ostale sastavnice domaće potražnje, pri čemu je rast investicija rezultat povećanja kapitalnih ulaganja privatnog sektora, dok su investicije opće države i dalje potisnute. Značajno je rastu pridonio i izvoz robe i usluga, čija se dinamika rasta nastavila usporavati na godišnjoj razini. Snažna domaća potražnja rezultirala je bržim rastom uvoza od izvoza, pa se u odnosu na isto razdoblje prethodne godine produbio negativan doprinos neto inozemne potražnje.

Na tržištu rada nastavila su se povoljna kretanja. Broj zaposlenih i nadalje se povećavao, a naj snažniji je doprinos rastu broja zaposlenih ostvaren u uslužnim djelatnostima privatnog sektora i građevinarstvu. Istodobno se nezaposlenost nastavila smanjivati, ponajviše zbog smanjenja radne snage, pri čemu se administrativna stopa nezaposlenosti u prvom polugodištu 2018. spustila na 10,4%. Nastavio se i rast plaća. Prosječna bruto plaća porasla je u prosjeku za 4,9% u prvom polugodištu 2018. u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, a njezin realni rast bio je nešto slabiji (2,9%) zbog godišnjeg rasta indeksa potrošačkih cijena.

Inflacija potrošačkih cijena u prvoj se polovini 2018. ubrzala, čemu su poglavito pridonijele cijene energije. Izdvajaju se poskupljenje naftnih derivata kao posljedica rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu i viši godišnji rast cijena električne energije zbog učinka baznog razdoblja, tj. zamjetnog pada tih cijena početkom 2017. godine. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena tako se povećala s 1,2% u prosincu 2017. na 2,4% u lipnju 2018. godine.

Saldo na tekućem i kapitalnom računu platne bilance u prvoj se polovini 2018. pogoršao u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što je uglavnom posljedica povećanja manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom, dok je nepovoljna kretanja znatno ublažilo smanjenje manjka na računu primarnog dohotka te blago poboljšanje zbroja salda na računima sekundarnog dohotka i kapitalnih transakcija. Istodobno je višak u međunarodnoj razmjeni usluga ostao gotovo nepromijenjen. S druge strane, relativni pokazatelji inozemne zaduženosti i stanja međunarodnih ulaganja nastavili su se poboljšavati.

HNB je ekspanzivnom monetarnom politikom nastavio održavati stabilnost tečaja kune prema euru i ujedno podržavati iznimno visoku razinu likvidnosti monetarnog sustava. Rastu kunske likvidnosti ponajviše je pridonijelo kreiranje primarnog novca kupovinom deviza od banaka, čime su ublaženi aprecijacijski pritisci na domaću valutu. U uvjetima visoke likvidnosti potpuno je izostao interes banaka za kratkoročnim kunkskim sredstvima ponuđenima putem redovitih tjednih obratnih repo aukcija. U takvim okolnostima kamatne stope na kredite

domaćih kreditnih institucija uglavnom su se nastavile smanjivati. Povoljni uvjeti financiranja, pozitivna kretanja poslovnog i potrošačkog optimizma te nastavak oporavka gospodarstva potaknuli su rast kreditiranja domaćih sektora, posebice stanovništva.

Na kraju lipnja 2018. ukupne međunarodne pričuve HNB-a bile su za 6,3% veće u odnosu na kraj 2017., dok su u istom razdoblju neto međunarodne pričuve porasle za 6,8%. Na rast međunarodnih pričuva tijekom prve polovine 2018. utjecali su otkup deviza od banaka, porast deviznih depozita Ministarstva financija na računu kod HNB-a i zarada ostvarena upravljanjem pričuvama. Unatoč negativnim stopama eurskog dijela krivulje prinosa cjelokupnim eurskim portfeljom ostvarena je u prvom polugodištu 2018. stopa povrata od 0,28% na godišnjoj razini, dok je stopa povrata za cjelokupni dolarski portfelj iznosila 1,59%. Pritom je bio uspješno ispunjen osnovni cilj, odnosno likvidnost i sigurnost u upravljanju međunarodnim pričuvama.

U prvoj polovini 2018. zabilježen je zamjetan rast imovine banaka, na što je poglavito utjecalo pripajanje jedne stambene štedionice matičnoj banci. Istodobno se profitabilnost banaka značajno oporavila u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, čemu je najviše pridonio učinak baznog razdoblja. Naime, snažan rast dobiti uglavnom je rezultat visokih troškova umanjenja vrijednosti i rezervacija za potraživanja od grupe Agrokor u prvoj polovini 2017., dok je u istom razdoblju 2018. iznos tih troškova bio višestruko manji. Nadalje, pod utjecajem pada troška rizika pokazatelji profitabilnosti, odnosno prinos na imovinu i prinos na kapital, porasli su na visokih 1,8% odnosno 10,1%.

Kada je riječ o izloženosti kreditnom riziku, zbog nove kreditne aktivnosti i prodaja potraživanja udio kredita rizičnih skupina B i C u ukupnim kreditima neznatno se smanjio, s 11,3% na 11,2%, pri čemu je ostvareno poboljšanje kvalitete kredita kod nefinancijskih društava i kod stanovništva. Istodobno se stopa adekvatnosti ukupnoga kapitala smanjila s 23,8% krajem prethodne godine na 22,6% krajem lipnja 2018. Time je prekinut višegodišnji trend povećavanja stope ukupnoga kapitala, što se ponajviše može pripisati promjenama u ponderiranju izloženosti prema središnjoj državi i s time povezanim rastom izloženosti rizicima.

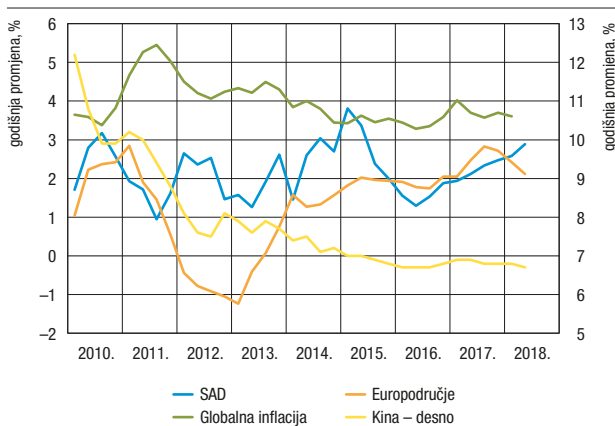
U prvom polugodištu 2018. nastavila su se povoljna kretanja u javnim financijama. U spomenutom je razdoblju ostvaren višak opće države prema metodologiji ESA 2010 od 1,1 mlrd. kuna, a to je za nešto više od 3,5 mlrd. kuna bolje nego u istom razdoblju prethodne godine. Takva povoljna proračunska ostvarenja posljedica su osjetnog rasta poreznih prihoda (5,0%), dok su rashodi samo blago povećani na godišnjoj razini (0,5%). Omjer duga opće države i BDP-a na kraju lipnja 2018. iznosio je 76,1% ili za 1,4 postotna boda manje nego u prosincu 2017. godine.

2. Kretanja u globalnom okružju

Tijekom prve polovine 2018. gospodarska je aktivnost na globalnoj razini ostala razmjerno stabilna, ali se u nekim razvijenim zemljama počelo bilježiti usporavanje rasta, praćeno slabljenjem trgovinske razmjene. S jedne strane, američko je gospodarstvo ostalo vrlo dinamično tijekom promatranog razdoblja, no s druge je strane rast europodručja i Japana oslabio. Među najznačajnijim tržištima u nastajanju vrlo dobrim ostvarenjima istaknule su se azijske zemlje, dok su tržišta Latinske Amerike i neka europska tržišta bila izložena povećanoj neizvjesnosti. Globalna je inflacija ostala razmjerno niska, unatoč rastu cijena energenata. Zbog labavih monetarnih politika, koje su prevladavale u većini velikih gospodarstava, uvjeti financiranja bili su i dalje razmjerno povoljni.

Rast najvećega svjetskog gospodarstva, SAD-a, kontinuirano se ubrzava još od početka 2016., te je u prvom polugodištu 2018. dosegao 2,7%. Ubrzanju rasta pridonijelo je jačanje izvoza i javne potrošnje, premda su osobna potrošnja i investicije i dalje ostali najvažniji pokretači gospodarske aktivnosti. Američko tržište rada bilo je i tijekom prve polovine 2018. izrazito dinamično, s iznimno niskom stopom nezaposlenosti. U takvim su uvjetima i domaći inflatorni pritisci dosta ojačali pa je inflacija čak prelazila ciljanu razinu Fed-a, te je u lipnju 2018. iznosila 2,9%.

Slika 2.1. Gospodarski rast odabranih tržišta i globalna inflacija

Izvori: Eurostat; BEA; NBS; MMF

Nakon 2,8% u drugoj polovini 2017. gospodarski rast u europodručju usporio se u prvom polugodištu 2018. na 2,3%, a takav je trend bio široko rasprostranjen među državama članicama. Najveći pojedinačni utjecaj na usporavanje rasta imale su najveće članice – Njemačka, Italija i Francuska, no relativno usporavanje najviše se osjetilo u onim zemljama koje su u prethodnim razdobljima imale iznadprosječan rast, primjerice Rumunjskoj, Češkoj i baltičkim zemljama. Takvim su kretanjima u europodručju uvelike pridonijeli vanjski čimbenici, i to najviše jačanje globalne neizvjesnosti koja se počela nepovoljno odražavati na izvozni sektor, ali i na domaću investicijsku aktivnost. Osim toga, strukturni nedostaci tržišta rada u nekim zemljama i sektorima, kao i rast cijena energenata, donekle su

ograničavali rast potrošnje privatnog sektora, iako je ona i nadalje glavni pokretač gospodarskog rasta europodručja.

2.1. Glavni hrvatski vanjskotrgovinski partneri

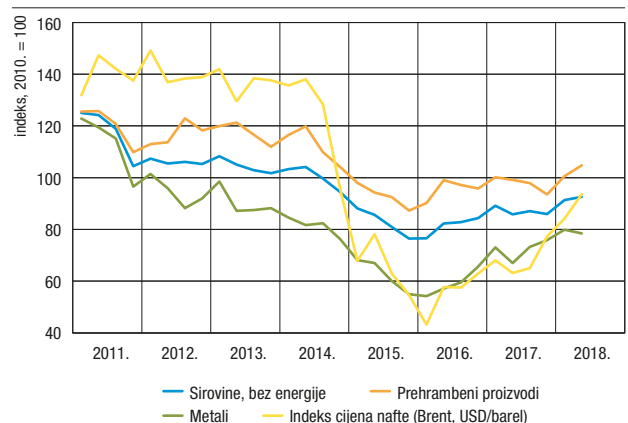
Kod većine važnijih hrvatskih trgovinskih partnera, posebno onih u europodručju, u prvom se polugodištu 2018. rast blago usporio. Posebno se to odnosi na Njemačku i Italiju, gdje je domaći rast, nakon izrazito dobrih ostvarenja krajem prethodne godine, počeo slabjeti, i to najviše pod utjecajem globalnih kretanja. Ipak, unatoč usporavanju gospodarski je rast u europodručju i dalje iznad potencijalnog, a u nekim važnim hrvatskim vanjskotrgovinskim partnerima, primjerice Sloveniji i Austriji, čak je i natprosječan u granicama europodručja.

Što se tiče vanjskotrgovinskih partnera u jugoistočnoj regiji, većina je u prvom polugodištu 2018. nastavila ostvarivati stabilan rast, a neki poput Srbije čak i vidljivo ubrzanje gospodarske aktivnosti. Općenito, ova su tržišta i dalje bila među najdinamičnijim hrvatskim vanjskotrgovinskim partnerima.

2.2. Cijene, tečajevi i uvjeti financiranja

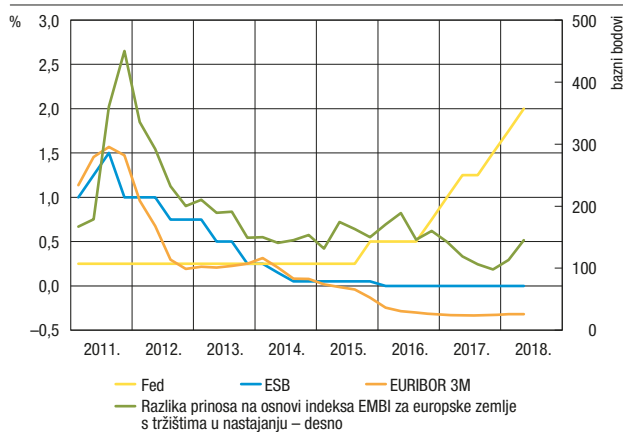
Cijene sirovina na svjetskom tržištu u prvih su šest mjeseci 2018. porasle. Tako je prosječna cijena barela sirove nafte tipa Brent u lipnju iznosila 75 USD, što je za 17% više nego u prosincu, odnosno gotovo za polovinu više u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine. Na rast cijena nafte djelovali su usklađenost ponude zemalja OPEC-a i drugih proizvođača s dogovorenim smanjenjem proizvodnje, jačanje geopolitičkih napetosti na Bliskom istoku, smanjenje zaliha nafte u SAD-u te pad proizvodnje nafte u Venezueli zbog političke i ekonomske krize u toj zemlji. Osim toga, na rast cijena nafte utjecala je odluka SAD-a o ponovnom uvođenju gospodarskih sankcija Iranu. Porasle su i cijene sirovina bez energije. Pritom se izdvaja poskupljenje prehrambenih proizvoda (žitarica, ulja i uljarica),

Slika 2.2. Cijene sirovina na međunarodnom tržištu u američkim dolarima

Izvori: MMF; Bloomberg

Slika 2.3. Ključne kamatne stope i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju kraj tromjesečja

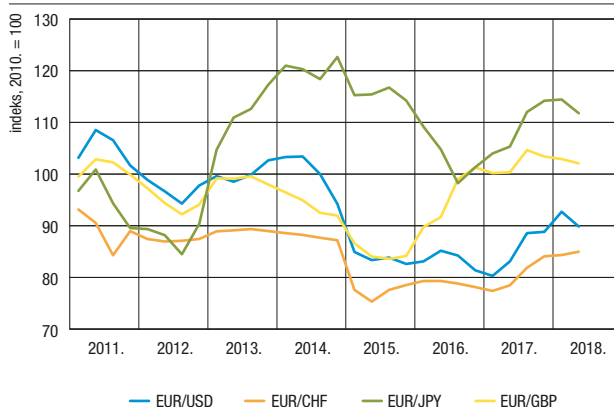
Izvor: Bloomberg

pod utjecajem još uvijek snažne potražnje te nešto niže proizvodnje. Također je ostvaren izražen rast cijena industrijskih sirovina, posebice poljoprivrednih sirovina poput pamuka zbog očekivanja da će se smanjiti ponuda iz Indije. Rastu cijena metala djelomično je pridonijela odluka SAD-a iz travnja o uvođenju sankcija najvećem proizvođaču aluminija u Rusiji.

Tijekom prve polovine 2018. dodatno se povećala divergencija u monetarnoj politici između SAD-a i europodručja. Fed je tijekom tog razdoblja dva puta povisio referentnu kamatnu stopu, ukupno za 0,5 postotnih bodova. S druge strane, ESB nije mijenjao referentnu kamatnu stopu, ali je od početka godine smanjio program otkupa obveznica s dotadašnjih 60 mlrd. EUR na 30 mlrd. EUR mjesečno te je najavio njegovo moguće okončanje do kraja godine.

Uvjeti financiranja za europske zemlje s tržištima u nastajanju pogoršali su se tijekom prve polovine 2018. Tijekom navedenog razdoblja indeks EMBI za te zemlje povećao se za približno 50 baznih bodova u odnosu na kraj prethodne godine.

Slika 2.4. Kretanje tečaja pojedinih valuta prema euru

Napomena: Rast indeksa označuje deprecijaciju valute prema euru.

Izvor: Eurostat

Povećanu neizvjesnost na financijskim tržištima u prvom polugodištu 2018. potencirale rastuće trgovinske i geopolitičke tenzije, uključujući i nametanje dodatnih sankcija Rusiji od strane SAD-a, kao i jačanje zabrinutosti glede ekonomske i političke situacije u Turskoj.

Trend jačanja eura prema američkom dolaru na svjetskome deviznom tržištu, koji neprekidno traje od početka 2017. godine, nastavio se u prvom tromjesečju 2018., nakon čega se preokrenuo. Jačanju eura početkom godine pogodovali su ponajviše pozitivni pokazatelji gospodarske aktivnosti u europodručju te očekivanja mogućega postupnog pooštavanja monetarne politike ESB-a. U drugom je tromjesečju zatim euro oslabio prema američkom dolaru te izgubio većinu vrijednosti ostvarene u tromjesečju prije. Tome je ponajviše pogodovao rast globalnih neizvjesnosti i politička događanja u Italiji. Prosječan tečaj američkog dolara prema euru u drugom tromjesečju 2018. iznosio je 1,19 EUR/USD, što je bilo za 1,2% više u odnosu na posljednje tromjesečje 2017.

3. Agregatna ponuda i potražnja

Nakon stagnacije krajem prethodne godine gospodarska se aktivnost tijekom prve polovine 2018. intenzivirala, te se realni BDP povećao za 2,7% u odnosu na isto razdoblje 2017. Najveći pojedinačni doprinos rastu gospodarske aktivnosti na godišnjoj razini dao je rast osobne potrošnje. Povećale su se i ostale sastavnice domaće potražnje, pri čemu je rast investicija poglavito bio povezan s povećanim kapitalnim ulaganjima privatnog sektora, dok investicije opće države i dalje ne jačaju. Značajno je rastu pridonio i izvoz robe i usluga, čija se dinamika, međutim, nastavila usporevati na godišnjoj razini. Snažna domaća potražnja rezultirala je rastom uvoza koji je bio brži od rasta izvoza, pa se u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine produbio negativan doprinos neto inozemne potražnje gospodarskom rastu.

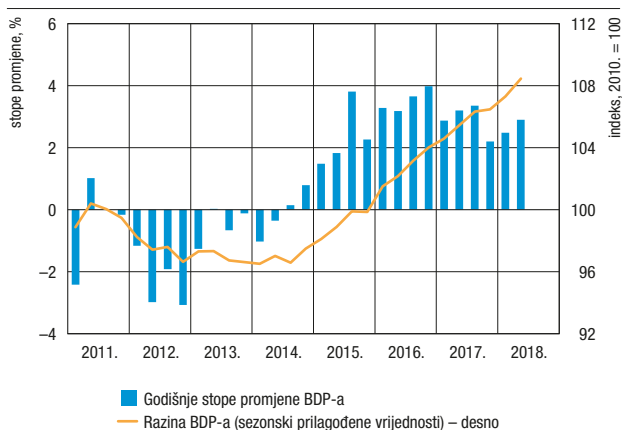
Prema proizvodnoj metodi obračuna BDP-a ostvaren je godišnji rast bruto dodane vrijednosti od 2,1%. Takvim je

kretanjima najviše pridonio rast u djelatnostima trgovine, prijevoza i skladištenja te smještaja i pripreme i usluživanja hrane. Rast BDV-a na godišnjoj razini zabilježen je i kod svih ostalih kategorija osim kod financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja.

3.1. Agregatna potražnja

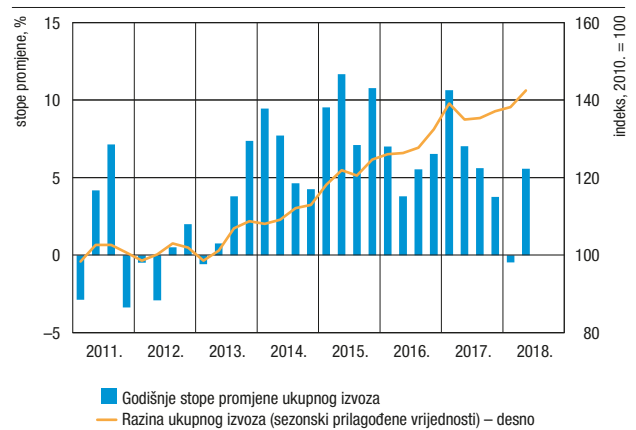
Realni izvoz robe i usluga u prvju je polovini 2018. nastavio rasti, te se na godišnjoj razini povećao za 2,9%. Pritom je u prva tri mjeseca ove godine zabilježen blagi pad ukupnog izvoza (-0,5%), uzrokovan smanjenjem izvoza robe. Unatoč dinamiziranju ukupnog izvoza u drugom tromjesečju na razini prve polovine 2018. rast se zamjetno usporio u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Slika 3.1. Bruto domaći proizvod realne vrijednosti

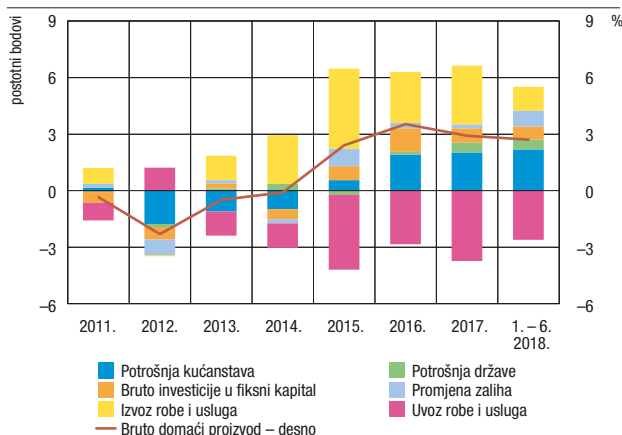
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3.3. Izvoz robe i usluga realne vrijednosti

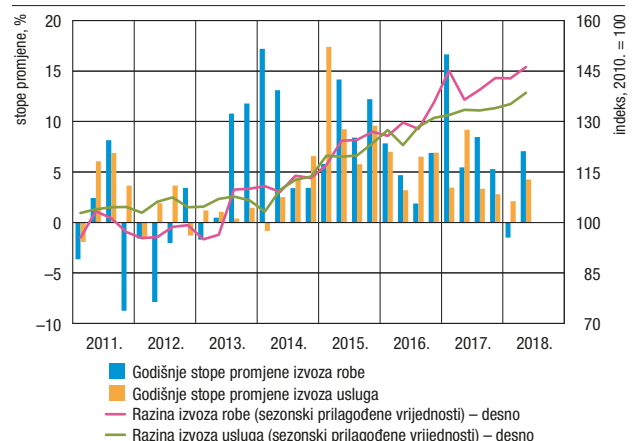
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3.2. Promjena BDP-a doprinosi po sastavnicama

Izvor: DZS

Slika 3.4. Realni izvoz robe i usluga

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

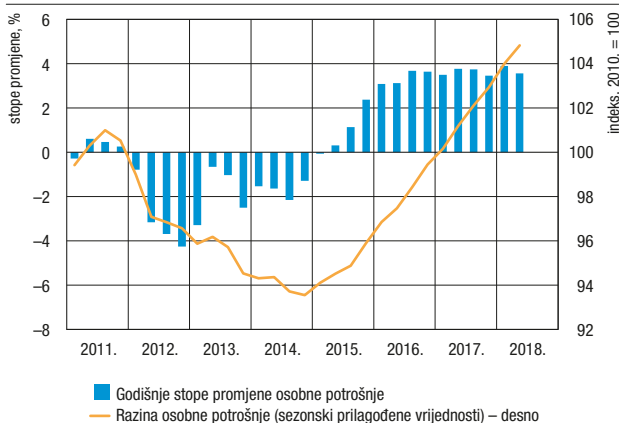
Usporavanje ukupnog izvoza poglavito odražava slabljenje izvoza robe. U razdoblju od siječnja do lipnja 2018. izvoz robe povećao se za 2,8% na godišnjoj razini, što je zamjetno manje nego u istom razdoblju 2017., kada je stopa rasta iznosila 10,7%. To je posljedica nepovoljnih ostvarenja zabilježenih u prvom tromjesečju, u kojem se izvoz robe smanjio za 1,5% u odnosu na isto razdoblje 2017. Takva su kretanja pritom značajnim dijelom posljedica visokih vrijednosti iz baznog razdoblja, dok je na tromjesečnoj razini izvoz robe stagnirao. Nominalni podaci o robnoj razmjeni prema glavnim industrijskim grupacijama pokazuju da je u prvom tromjesečju na godišnjoj razini smanjen izvoz energije te trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Međutim, u drugom je tromjesečju izvoz robe porastao za 7,1%, pri čemu iz nominalnih podataka proizlazi da je došlo do rasta izvoza kod svih komponenata GIG-a, osim kod trajnih proizvoda za široku potrošnju. Istodobno je rast izvoza usluga na tromjesečnoj razini bio relativno dinamičan, poglavito tijekom drugog tromjesečja, što se može povezati s povoljnim kretanjima u turizmu. No, pod utjecajem nešto slabijih ostvarenja u drugoj polovini 2017. i baznog učinka,

godišnja se stopa rasta izvoza usluga prepolovila u odnosu na isto razdoblje 2017. godine (3,4% prema 6,9%).

Osobna se potrošnja u prvoj polovini ove godine nastavila povećavati sličnom dinamikom kao i u 2017., te je na godišnjoj razini porasla za 3,7%. Daljnjem rastu osobne potrošnje pogodovao je nastavak rasta realnoga raspoloživog dohotka stanovništva zbog povoljnih kretanja na tržištu rada. Tako se nastavio rast zaposlenosti, a povećanje neto plaća zamjetno se dinamiziralo. Pouzdanje potrošača također se povećalo, pri čemu je optimizam potrošača u prvom tromjesečju 2018. dosegnuo najvišu razinu otkad se mjere njihova očekivanja, a u nastavku godine zadržao se na sličnoj razini. Osim toga, zabilježen je i rast potrošačkoga kreditiranja stanovništva. Stoga je osobna potrošnja, pojedinačno najveća komponenta agregatne potražnje, najsnažnije pridonijela rastu realnog BDP-a.

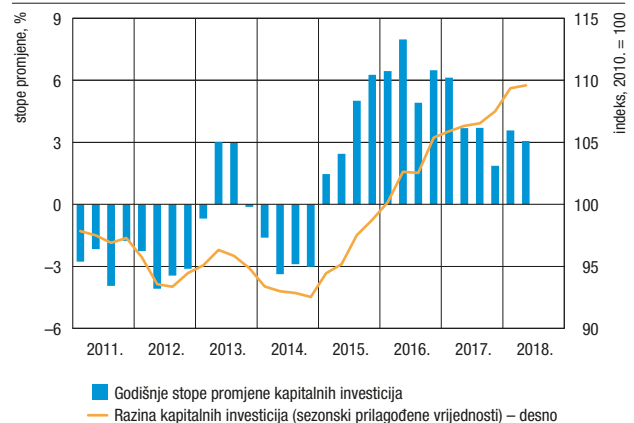
Bruto investicije u fiksni kapital nastavile su se povećavati tijekom prvog polugodišta, no njihova godišnja stopa rasta bila je zamjetno niža (3,3%) nego u istom razdoblju prethodne godine, kada je ostvaren rast od 4,8%. Izraženo usporevanje rasta investicijske aktivnosti može se objasniti slabom investicijskom

Slika 3.5. Osobna potrošnja realne vrijednosti

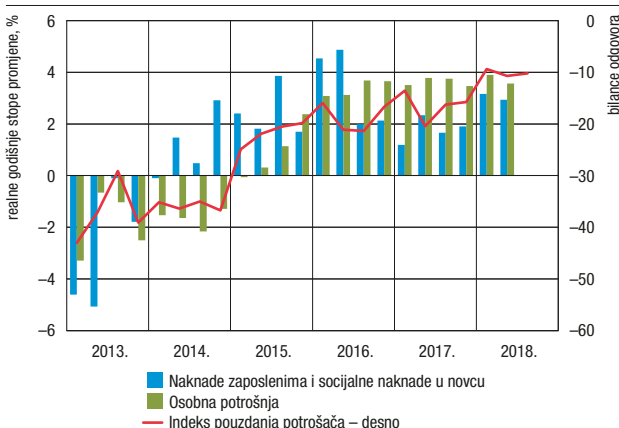
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3.7. Bruto investicije u fiksni kapital realne vrijednosti

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

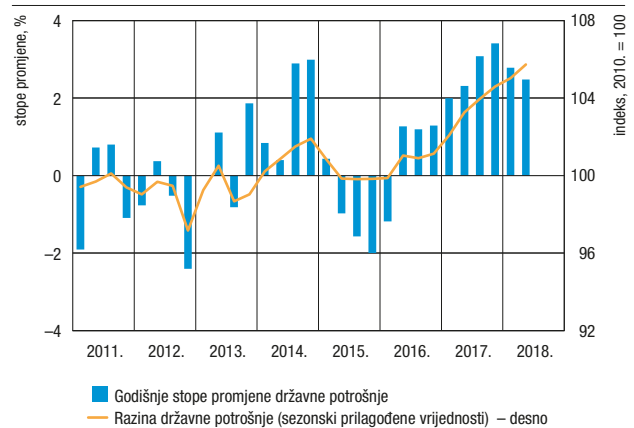
Slika 3.6. Odrednice osobne potrošnje realne vrijednosti i indeks

Napomena: Realne vrijednosti naknada zaposlenima i socijalnih naknada u novcu dobivene su deflacioniranjem nominalnih veličina deflatorom osobne potrošnje.

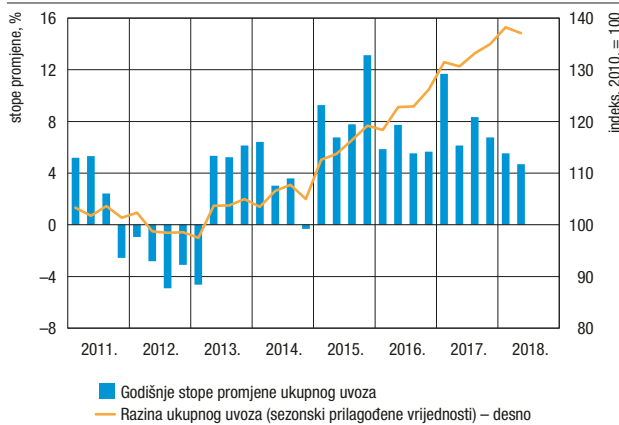
Izvori: DZS; Ipsos; HNB (sezonska prilagodba)

Slika 3.8. Državna potrošnja realne vrijednosti

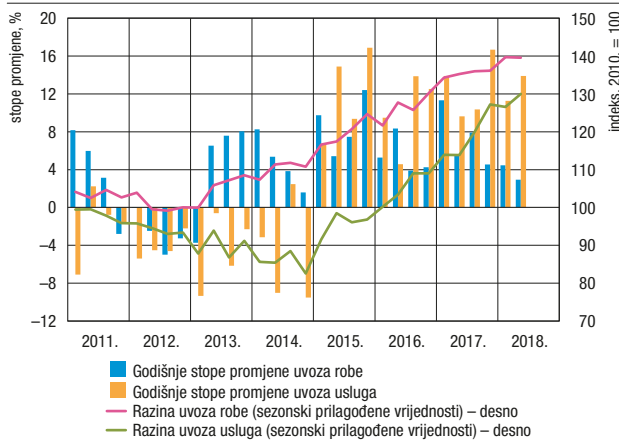
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3.9. Uvoz robe i usluga
realne vrijednosti

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3.10. Realni uvoz robe i usluga

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

aktivnosti opće države, s obzirom na to da su se prema fiskalnim podacima iskazanima u skladu s metodologijom ESA 2010 investicije opće države u prvoj polovini godine smanjile gotovo za trećinu. Na niska kapitalna ulaganja opće države upućuju i podaci o građevinskim radovima na ostalim građevinama, dok su se radovi na zgradama povećali u prvoj polovini 2018.

Godišnji rast državne potrošnje u prvih je šest mjeseci 2018. iznosio 2,6%, što znači da se blago ubrzao u odnosu na isto razdoblje lani, kada je rast iznosio 2,2%. Čini se da se realan rast državne potrošnje može uvelike povezati s rastom broja

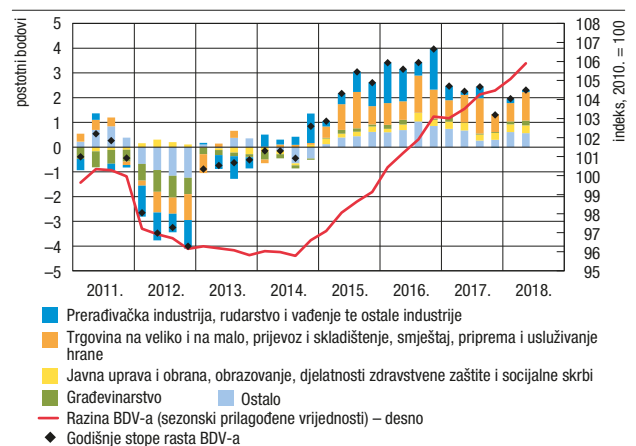
zaposlenih u javnim i državnim službama te rastom intermedijarne potrošnje, dok su socijalne naknade u naravi zamjetno smanjene.

Godišnji rast uvoza robe i usluga u prvom polugodištu 2018. godine usporio se u odnosu na isto razdoblje lani (s 8,7% na 5,1%), a to odražava slabljenje rasta uvoza robe. Sporiji rast uvoza robe može se povezati s usporavanjem rasta izvoza i investicija. Pritom nominalni podaci o robnoj razmjeni pokazuju da je smanjen uvoz energije u odnosu na isto razdoblje 2017. te da se usporio rast uvoza kapitalnih proizvoda, vjerojatno zbog usporavanja rasta investicijske aktivnosti. Istodobno je rast uvoza usluga ojačao na godišnjoj razini zbog snažnog dinamiziranja tijekom drugog tromjesečja, što se pak može objasniti povećanom turističkom potrošnjom rezidenata u inozemstvu. S obzirom na još snažnije usporavanje rasta izvoza negativan doprinos neto inozemne potražnje ukupnom rastu BDP-a u prvoj je polovini godine bio izraženiji nego u istom razdoblju lani (-1,3 postotna boda, u odnosu na -0,6 postotnih bodova).

3.2. Agregatna ponuda

Bruto dodana vrijednost u prvom je polugodištu 2018. bila za 2,1% veća nego u istom razdoblju prethodne godine. Rastu BDV-a najviše su pridonijele djelatnosti iz područja trgovine na malo, prijevoza i skladištenja te smještaja i pripreme i usluživanja hrane, što su vjerojatno prouzročili rast potrošnje kućanstava i rast turističke aktivnosti. Rast BDV-a na godišnjoj razini zabilježen je i u ostalim djelatnostima osim u financijskim djelatnostima, u kojima je vidljivo blago smanjenje.

Slika 3.11. Promjena BDV-a
doprinosi godišnjoj promjeni po sastavnicama

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

4. Tržište rada

4.1. Zaposlenost i nezaposlenost

U prvom polugodištu 2018. nastavio se rast broja zaposlenih osoba, koji je prisutan još od sredine 2014. godine. Navedena kretanja rezultirala su porastom broja zaposlenih za 2,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Pritom je najsnažniji doprinos rastu broja zaposlenih tijekom prvih šest mjeseci 2018. zabilježen u uslužnim djelatnostima privatnog sektora te u građevinarstvu.

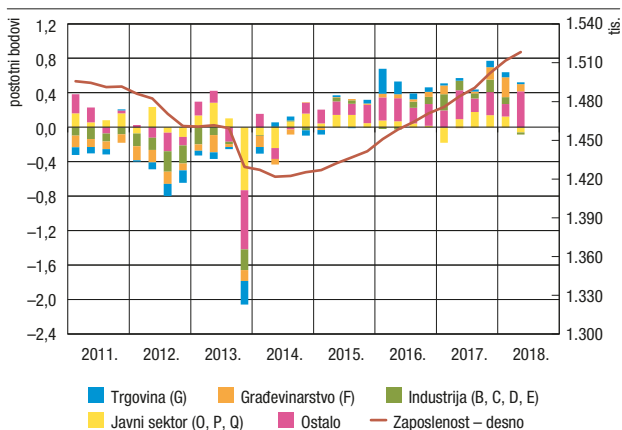
Prvo polugodište 2018. godine obilježilo je i daljnje smanjenje broja nezaposlenih osoba, i to u prvom redu nakon pojačanog brisanja iz evidencije HZZ-a zbog nepridržavanja zakonskih odredbi, odjava s evidencije i nejavljanja. Snažno brisanje iz evidencije HZZ-a vjerojatno je povezano s iseljavanjem radno sposobnog stanovništva iz Hrvatske u razvijenije zemlje Europske unije.

Zbog nastavka pada broja nezaposlenih osoba u prvom je polugodištu 2018. broj nezaposlenih bio za oko 50 tisuća osoba niži nego u istom razdoblju prethodne godine.

Takva kretanja rezultirala su daljnjim smanjivanjem stope nezaposlenosti. Administrativna stopa nezaposlenosti u prvom je polugodištu iznosila 10,4%, odnosno za 1,1 postotni bod manje u usporedbi s drugim polugodištem prethodne godine. Prosječna stopa anketne nezaposlenosti iznosila je u istom razdoblju 8,7%, što je smanjenje za 1,5 postotnih bodova.

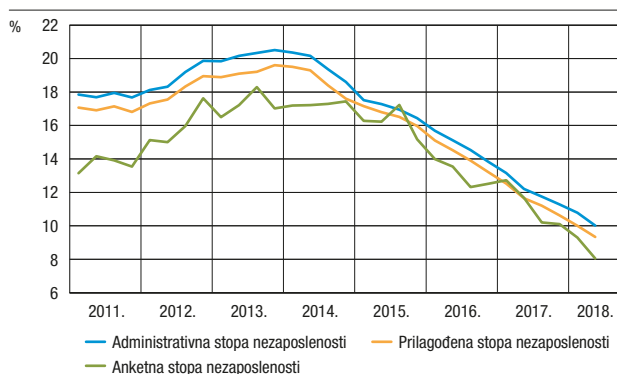
Podaci iz Ankete o radnoj snazi za prvih pola godine upućuju na daljnje smanjenje stope participacije na tržištu rada u Hrvatskoj, dok je na godišnjoj razini ona stagnirala jer su nešto povoljnija kretanja bila ostvarena tijekom druge polovine 2017. Osim tih negativnih kretanja treba naglasiti da je tijekom prvih šest mjeseci 2018. stopa participacije u Europskoj uniji bila niža samo u Italiji. Nadalje, anketni podaci pokazuju nastavak

Slika 4.1. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

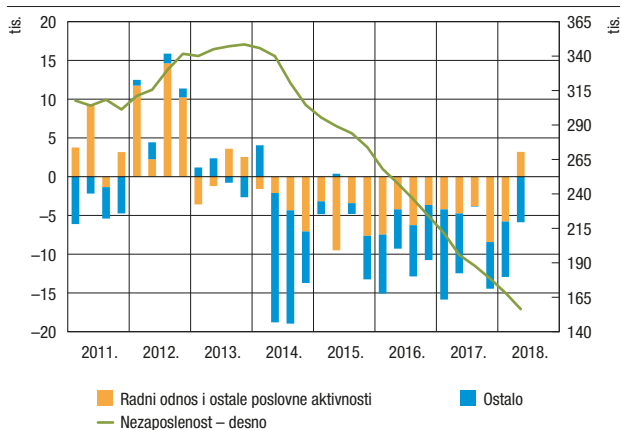
Slika 4.3. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

Napomena: Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu procijenjenom kao zbroj nezaposlenih osoba i osiguranika HZMO-a. Od siječnja 2015. za izračun administrativne stope nezaposlenosti koju objavljuje DZS, podaci o zaposlenima prikupljaju se obrascem JOPPD.

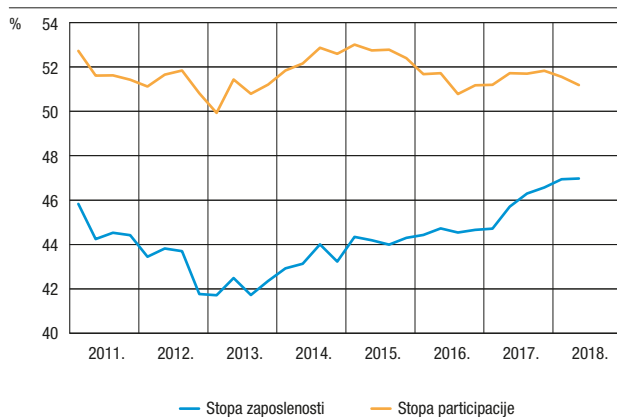
Izvori: DZS; HZZ; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 4.2. Ukupna nezaposlenost i neto priljevi u nezaposlenost
sezonski prilagođeni podaci

Izvor: HZZ (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 4.4. Anкета o radnoj snazi
sezonski prilagođene serije

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

rasta stope zaposlenosti u prvom polugodištu 2018., iako slabijim intenzitetom u odnosu na prethodno polugodište, pri čemu je prosječna stopa zaposlenosti u prvih šest mjeseci 2018. iznosila 47,0%.

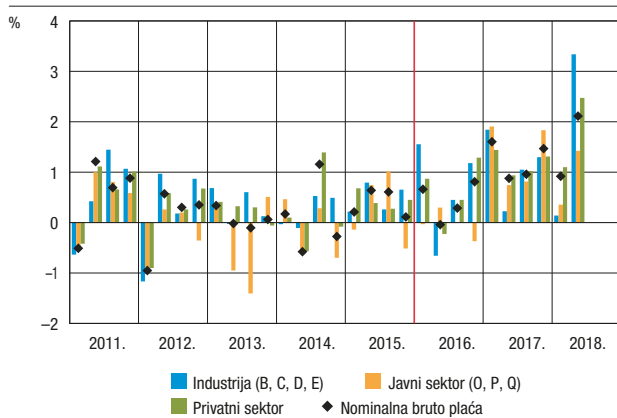
4.2. Plaće i jedinični trošak rada

Tijekom prvog polugodišta 2018. godine nastavio se rast nominalne bruto plaće, pri čemu je došlo do zamjetnog ubrzanja rasta plaća tijekom drugog tromjesečja. Treba napomenuti da je dinamika rasta plaća u privatnom sektoru bila snažnija u usporedbi s rastom plaća u javnom sektoru. Na godišnjoj je razini prosječna nominalna bruto plaća porasla za 4,9% tijekom

prvih šest mjeseci 2018. godine u odnosu na isto razdoblje 2017. Ipak, rast kupovne moći stanovništva bio je nešto slabiji, s obzirom na to da je realna neto plaća tijekom prvih šest mjeseci 2018. porasla za 2,9% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, zbog godišnjeg rasta indeksa potrošačkih cijena u istom razdoblju.

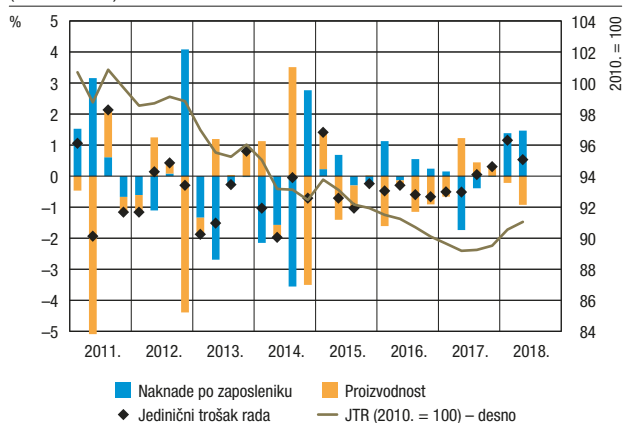
Podaci iz nacionalnih računa također upućuju na rast naknada po zaposleniku tijekom prvog polugodišta 2018., dok je proizvodnost rada blago smanjena, budući da je rast broja zaposlenih osoba bio nešto jači od rasta BDP-a. Takva kretanja dovela su do povećanja jediničnog troška rada tijekom prvog polugodišta 2018. (za 1,6% u odnosu na prethodno polugodište prema desezoniranim podacima i 1,7% u odnosu na isto razdoblje prošle godine).

Slika 4.5. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

Napomena: Od siječnja 2016. podaci iz obrasca JOPPD, a prije toga iz obrasca RAD-1.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 4.6. Naknade po zaposleniku, proizvodnost i jedinični trošak rada
sezonski prilagođeni podaci, tromjesečne stope promjene i razine (2010. = 100)

Napomena: Rast proizvodnosti ima negativan predznak.
Izvori: DZS; Eurostat (sezonska prilagodba HNB-a)

5. Inflacija

Inflacija potrošačkih cijena u prvoj se polovini 2018. ubrzala. Tome je uglavnom pridonijelo jačanje inflatornih pritisa-ka iz vanjskog okruženja, poglavito zbog rasta cijene sirove nafte na svjetskom tržištu. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena tako se povećala s 1,2% u prosincu 2017. na 2,4% u lipnju 2018. godine. Za razliku od toga, temeljna inflacija (koja ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje se administrativno reguliraju) usporila se s 1,4% u prosincu na 0,7% u veljači te se na toj razini zadržala do lipnja. Na usporavanje temeljne inflacije djelovao je ponajviše pad godišnje stope promjene cijena odjeće i obuće, nekih prehrambenih proizvoda (osobito mesa i mlijeka), ugostiteljskih usluga i cijena motornih vozila.

Pokazatelji tekućega kretanja potrošačkih cijena krajem prošle i početkom ove godine naglo su pali, no nakon ožujka 2018. primjetljiv je njihov rast, pogotovo promatra li se ukupna

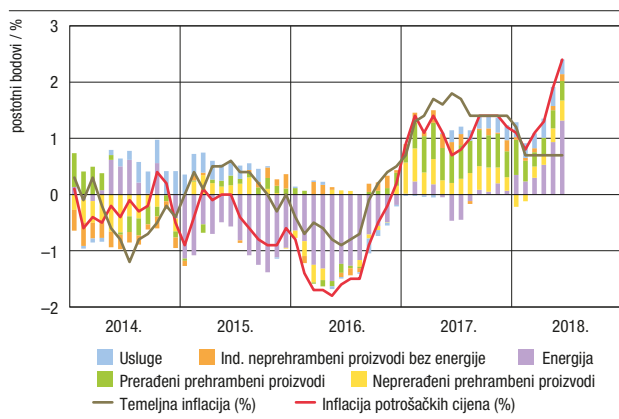
inflacija potrošačkih cijena. Indeks rasprostranjenosti inflacije u prvoj se polovini 2018. smanjio na razinu podjednaku prosječnom ostvarenju prošle godine. Iako se smanjio broj proizvoda koji su poskupjeli, i dalje se kod većine proizvoda bilježi rast cijena.

Promatrano po glavnim komponentama, ubrzanju godišnje stope inflacije u prvom polugodištu 2018. posebno su pridonijele cijene energije. Naime, doprinos cijena energije ukupnoj inflaciji povećao se s 0,1 postotnog boda u prosincu na 1,3 postotna boda u lipnju. Pritom se izdvajaju poskupljenje naftnih derivata kao posljedica rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu i viši godišnji rast cijena električne energije zbog učinka baznog razdoblja, tj. zamjetnog pada tih cijena početkom 2017. godine. U znatno manjoj mjeri ubrzanju inflacije pridonijele su i cijene neprerađenih prehrambenih proizvoda. Njihov se doprinos ukupnoj godišnjoj stopi inflacije povećao s 0,2 postotna boda u prosincu na 0,4 postotna boda u lipnju, uglavnom zbog rasta cijena povrća. U suprotnom je smjeru na inflaciju djelovalo usporavanje godišnjeg rasta cijena mesa, koje se može povezati s izraženim padom cijene svinjetine na tržištu EU-a.

Na usporavanje temeljne inflacije u prvih šest mjeseci 2018. djelovalo je usporavanje godišnjeg rasta cijena prerađenih prehrambenih proizvoda i industrijskih proizvoda bez hrane i energije. Na kretanje cijena prerađenih prehrambenih proizvoda ponajviše je utjecalo iščezavanje učinka poskupljenja mlijeka te ulja i masti u prvoj polovini prethodne godine, kao i pojeftinjenje maslaca u tekućoj godini. Sporiji rast cijena industrijskih proizvoda bez hrane i energije poglavito je posljedica smanjenja godišnje stope promjene cijena odjeće i obuće te motornih vozila. Rast cijena usluga ostao je nepromijenjen, s obzirom na to da je brži rast godišnje stope promjene cijena odvoza smeća i otpada (zbog iščezavanja učinka pada tih cijena početkom 2017. godine) nadomješten usporavanjem rasta cijena ugostiteljskih usluga.

Implicitni deflator BDP-a povećao se s 1,6% u četvrtom tromjesečju 2017. na 2,1% u drugom tromjesečju 2018.

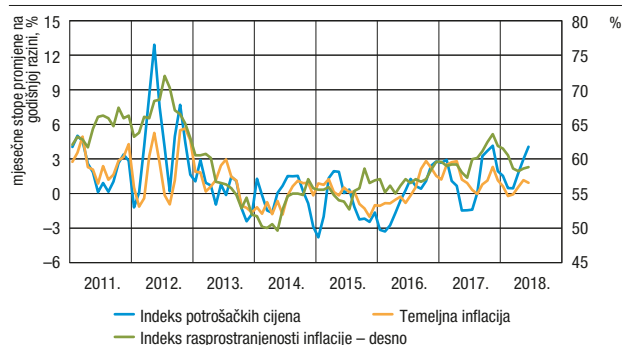
Slika 5.1. Godišnja stopa inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

Napomena: Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje se administrativno reguliraju. Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

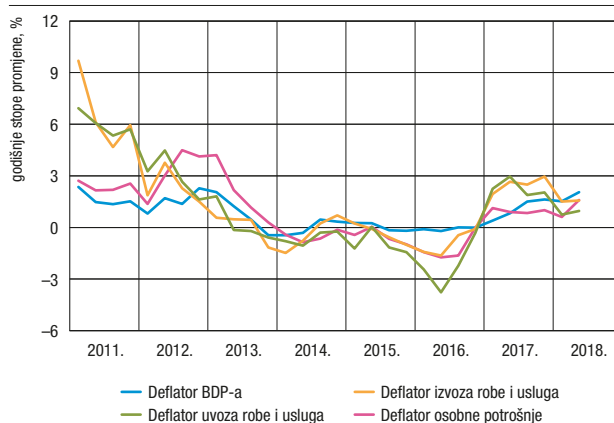
Slika 5.2. Pokazatelji tekućega kretanja inflacije

Napomena: Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena. Indeks rasprostranjenosti inflacije pokazuje udio broja proizvoda čije su cijene rasle u određenom mjesecu u ukupnom broju proizvoda, prikazan je šestomjesečnim pomičnim prosjekom, a zasniva se na mjesečnim stopama promjene izvedenima iz sezonski prilagođenih komponenata harmoniziranog indeksa potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; Eurostat; izračun HNB-a

Slika 5.3. Deflator BDP-a i pojedinih njegovih komponenata

Izvor: DZS

Tablica 5.1. Cjenovni pokazatelji
godišnje stope promjene

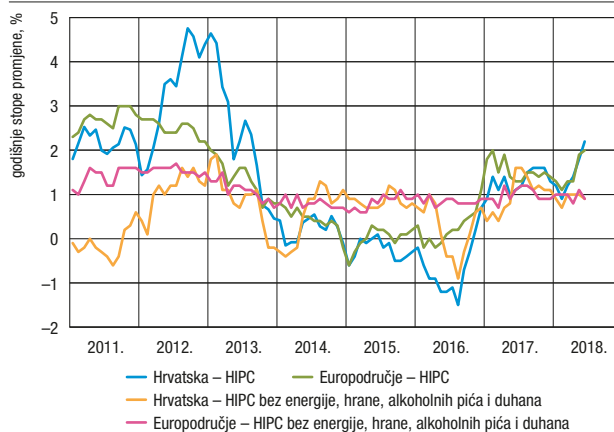
	VI. 17.	IX. 17.	XII. 17.	III. 18.	VI. 18.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente					
Ukupni indeks	0,7	1,4	1,2	1,1	2,4
Energija	-2,8	0,5	0,4	1,8	7,9
Nepreporučeni prehrambeni proizvodi	2,2	4,5	2,6	2,1	3,8
Prerađeni prehrambeni proizvodi	2,3	2,8	2,0	1,1	1,5
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	0,8	0,1	0,8	0,3	0,5
Usluge	0,8	0,9	1,0	1,0	1,0
Ostali cjenovni pokazatelji					
Temeljna inflacija	1,8	1,4	1,4	0,7	0,7
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	0,4	2,2	2,1	1,2	3,4
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu (bez energije)	0,5	0,9	1,0	0,5	-0,1
Harmonizirani indeks potrošačkih cijena	1,1	1,6	1,3	1,2	2,2
Harmonizirani indeks potrošačkih cijena po stalnim poreznim stopama	1,0	1,6	1,2	1,1	2,1

Izvori: DZS; Eurostat

godine. Uvjeti razmjene nastavili su se poboljšavati, ali nešto sporije nego u drugoj polovini prethodne godine. Osim toga, smanjila se godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena industrije (bez energije), s 1,0% u prosincu na -0,1% u lipnju. Pritom su se ponajviše smanjile cijene u proizvodnji netrajnih proizvoda za široku potrošnju (poput hrane i pića), što je vjerojatno bilo potaknuto pojeftinjenjem prehrambenih sirovina na svjetskom tržištu u drugom polugodištu 2017.

Inflacija se potrošačkih cijena u europodručju tijekom prve polovine 2018. ubrzala, i to s 1,4% u prosincu 2017. na 2,0% u lipnju. Tome su, slično kao u Hrvatskoj, ponajviše pridonijele

Slika 5.4. Pokazatelji kretanja cijena u Hrvatskoj i europodručju

Izvor: Eurostat

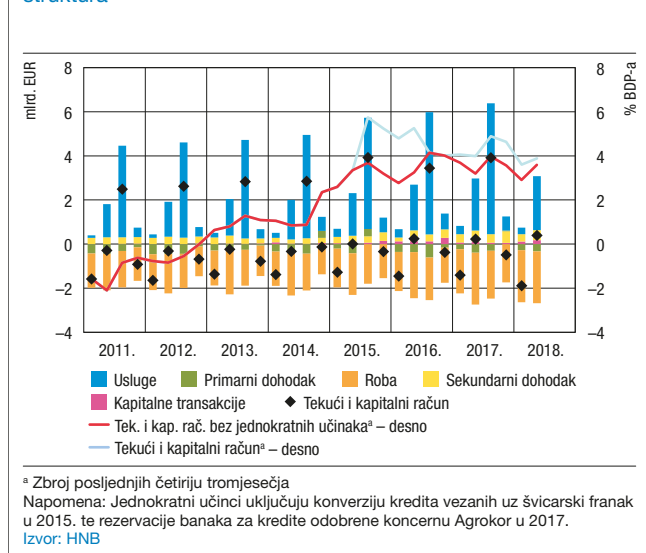
cijene energije, zbog poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu. Unatoč tome što su domaći troškovni pritisci na inflaciju u europodručju tijekom prve polovine godine ojačali, zbog zamjetnog rasta plaća i visoke razine iskorištenosti kapaciteta, temeljna inflacija (koja ne uključuje cijene energije, hrane, pića i duhana) nije se ubrzala, te je u lipnju iznosila 0,9%, jednako kao i u prosincu 2017. Pritom je godišnji rast cijena usluga (1,1%) u lipnju bio nešto izrazitiji od rasta cijena industrijskih proizvoda (0,4%).

U Hrvatskoj se godišnja stopa inflacije mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC-om) povećala s 1,3% u prosincu na 2,2% u lipnju. Glavni razlog za to bilo je ubrzanje godišnjeg rasta cijena energije, posebno zbog spomenutog poskupljenja naftnih derivata i iščezavanja učinka smanjenja cijena električne energije početkom 2017. U Hrvatskoj je inflacija u lipnju bila za 0,2 postotna boda niža nego u europodručju. Temeljna inflacija, koja ne uključuje cijene energije, hrane, pića i duhana, u Hrvatskoj se blago usporila, s 1,1% u prosincu na 0,9% u lipnju, te je bila jednaka onoj u europodručju.

6. Tekući i kapitalni račun platne bilance

Saldo na tekućem i kapitalnom računu u prvoj se polovini 2018. pogoršao u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, posebice pod utjecajem povećanja manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom. S druge strane, nepovoljna je kretanja na tekućem i kapitalnom računu tek neznatno ublažilo smanjenje manjka na računu primarnog dohotka te blago poboljšanje zbroja salda na računima sekundarnog dohotka i kapitalnih transakcija. Istodobno je višak u međunarodnoj razmjeni usluga ostao gotovo nepromijenjen. Promatraju li se kumulativna ostvarenja u posljednjih godinu dana, višak na tekućem i kapitalnom računu iznosio je 3,9% BDP-a, što je za 0,8 postotnih bodova manje nego u cijeloj 2017. Međutim, isključe li se jednokratni učinci smanjene dobiti banaka zbog rezervacija povezanih s koncernom Agrokor, višak na tekućem i kapitalnom računu iznosio je 3,6% BDP-a i tako ostao na razini iz 2017. godine.

Slika 6.1. Saldo na tekućem i kapitalnom računu i njegova struktura

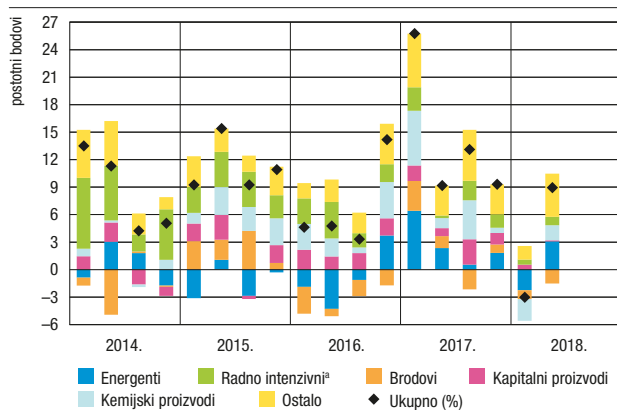

6.1. Vanjska trgovina i konkurentnost

Prema platnobilančnim podacima prvih je šest mjeseci 2018. obilježilo zamjetno produbljenje manjka u robnoj razmjeni s inozemstvom (za 8,5%) kao posljedica primjetno snažnije dinamike rasta uvoza u usporedbi s izvozom (5,4% prema 3,0%). Podaci DZS-a, koji omogućuju raščlambu po proizvodima, pokazuju da je povećanje vanjskotrgovinskog manjka uglavnom rezultat pogoršanja salda u razmjeni medicinskih i farmaceutskih proizvoda te ostalih prijevoznih sredstava (pretežno brodova), a u manjoj mjeri i povećanja neto uvoza cestovnih vozila te električnih strojeva, aparata i uređaja.

U prvoj se polovini 2018. na godišnjoj razini nastavio rast ukupnoga robnog izvoza (za 2,9%), iako bitno sporije nego u istom razdoblju prethodne godine (kada je izvoz porastao za 16,9%). Usporavanje rasta izvoza djelomično je povezano sa slabljenjem gospodarske aktivnosti u glavnim vanjskotrgovinskim partnerima te s učinkom baznog razdoblja. Rastu ukupnoga robnog izvoza u prvih šest mjeseci 2018. najviše je

Slika 6.2. Robni izvoz (fob) godišnje stope promjene i doprinosi

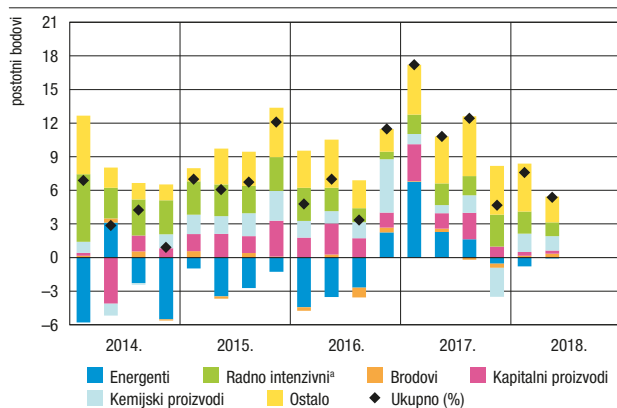

^a Radno intenzivni proizvodi uključuju (prema SMTK-u): tekstil, odjeću, obuću, kožu, papir, pluto i drvo, pokućstvo, proizvode od metala i nemetala, montažne zgrade te nerazvrstane gotove proizvode.
 Izvor: DZS

pridonio rast izvoza cestovnih vozila u Njemačku i Sloveniju, proizvoda metalne industrije u Njemačku, Ujedinjenu Kraljevinu i Italiju te znanstvenih i kontrolnih instrumenata u Južnu Koreju i Kinu. Tek blagi doprinos energenata rastu ukupnoga robnog izvoza rezultat je rasta izvoza nafte i naftnih derivata koji je bio praćen značajnim padom izvoza električne energije. Istodobno je zabilježen izražen pad izvoza medicinskih i farmaceutskih proizvoda u SAD te izvoza brodova.

Osim robnog izvoza primjetljivo se usporio i rast robnog uvoza (6,4% u prvom polugodištu 2018. u odnosu na 13,8% u istom razdoblju prethodne godine). Pritom je na rast ukupnoga robnog uvoza značajno utjecao rast uvoza cestovnih vozila iz Njemačke, Francuske i Slovenije, medicinskih i farmaceutskih proizvoda iz Njemačke, Mađarske i Južne Koreje, proizvoda metalne industrije iz Italije, BiH i Njemačke te znanstvenih i kontrolnih instrumenata iz Kine i Slovenije. Istodobno je

Slika 6.3. Robni uvoz (cif) godišnje stope promjene i doprinosi

^a Radno intenzivni proizvodi uključuju (prema SMTK-u): tekstil, odjeću, obuću, kožu, papir, pluto i drvo, pokućstvo, proizvode od metala i nemetala, montažne zgrade te nerazvrstane gotove proizvode.
 Izvor: DZS

zabilježeno smanjenje uvoza energenata jer je izraziti pad uvoza električne energije nadmašio snažan rast uvoza nafte i naftnih derivata.

Što se tiče kretanja u međunarodnoj razmjeni usluga, neto izvoz usluga u prvoj se polovini 2018. zadržao na razini iz istog razdoblja prethodne godine. Pritom je zabilježen zamjetan godišnji rast prihoda od turizma (za 10,1%), koji je bio praćen izraženim rastom broja dolazaka i noćenja u komercijalnim smještajnim kapacitetima za 12,5% odnosno 8,7%. Tome su ponajviše pridonijeli gosti iz Poljske, Slovenije, Ujedinjene Kraljevine i Češke. Međutim, rast prihoda od turizma gotovo su u potpunosti poništili snažan rast turističke potrošnje rezidenata u inozemstvu i smanjenje neto izvoza ostalih usluga.

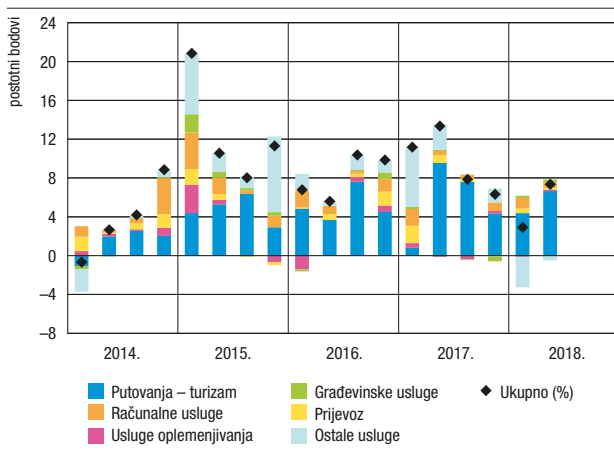
Usporavanje rasta robnog izvoza u prvoj polovini 2018. bilo je praćeno blagim pogoršanjem cjenovne i troškovne konkurentnosti izvoza. Naime, realni efektivni tečajevi kune uz potrošačke i proizvođačke cijene blago su ojačali u prvom polugodištu 2018. zbog aprecijacije nominalnoga efektivnog tečaja kune, koju je tek neznatno ublažilo nešto povoljnije kretanje domaćih cijena u odnosu na cijene glavnih hrvatskih

vanjskotrgovinskih partnera. U istom je razdoblju kretanje jediničnih troškova rada u Hrvatskoj bilo nešto nepovoljnije nego u inozemstvu, pa je aprecijacija realnih efektivnih tečajeva kune uz jedinične troškove rada bila izraženija, posebice u prerađivačkoj industriji.

6.2. Dohoci i transakcije s EU-om

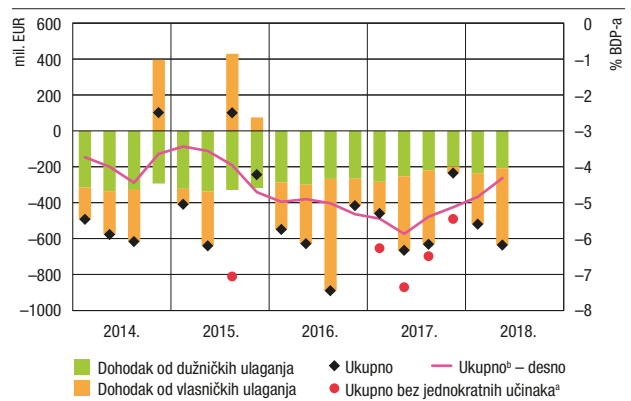
Neto rashodi od vlasničkih ulaganja u Hrvatsku zamjetno su se pogoršali zbog boljih poslovnih rezultata domaćih poduzeća u vlasništvu nerezidenata, poglavito zbog oporavka dobiti banaka, koja je u 2017. bila pod znatnim jednokratnim učincima povećanih rezervacija za plasmane povezane s koncernom Agrokor. Istodobno su inozemna poduzeća u vlasništvu rezidenata ostvarila nešto manju dobit nego u istom razdoblju prethodne godine. Nepovoljna kretanja dohodaka od ulaganja ublažena su manjim neto rashodima od dužničkih ulaganja zbog manjih troškova kamata po inozemnom dugu domaćih sektora, ponajprije države i ostalih domaćih sektora.

Slika 6.4. Izvoz usluga
godišnje stope promjene i doprinosi

Izvor: HNB

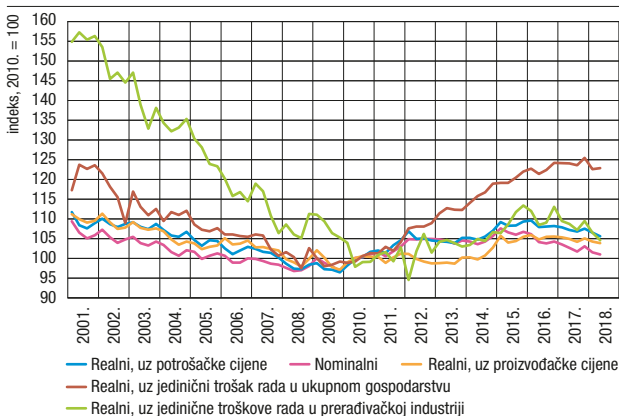
Slika 6.6. Dohoci od ulaganja

^a Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski franak u 2015. i rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. ^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja, isključujući jednokratne učinke

Izvor: HNB

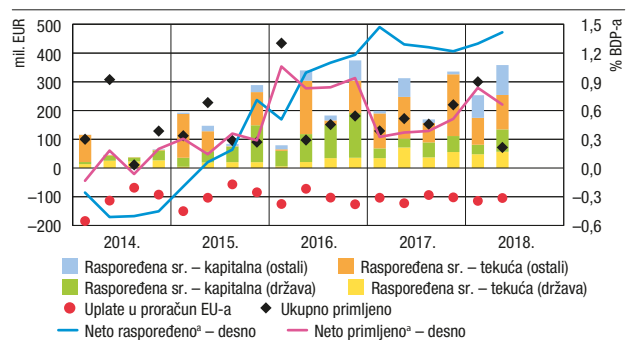
Slika 6.5. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražene kao BDP po zaposlenom). Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

Slika 6.7. Transakcije s proračunom EU-a

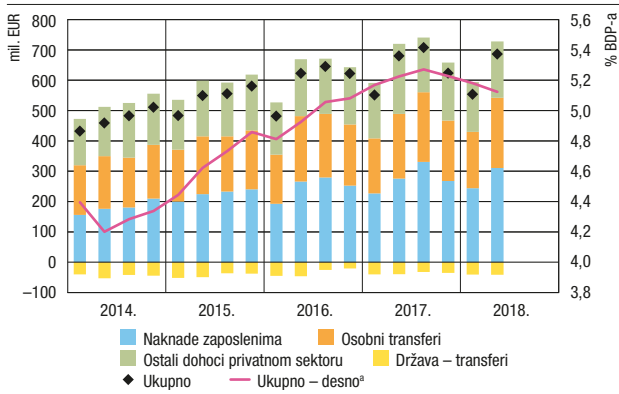

^a Zbroj posljednjih četiriju raspoloživih tromjesečja

Napomena: Od ukupnih sredstava primljenih iz fondova EU-a na tekućem i kapitalnom računu platne bilance bilježe se samo sredstva koja su raspoređena i isplaćena krajnjim korisnicima, dok se sredstva koja su primljena, ali nisu raspoređena bilježe na financijskom računu. Uplate u proračun EU-a na slici su prikazane s negativnim predznakom. Pozitivna vrijednost neto primljenih i neto raspoređenih sredstava znači višak nad uplatama u proračun EU-a.

Izvori: HNB; MF

Slika 6.8. Ostali dohoci, isključujući dohotke od ulaganja i transakcije s EU-om

^a Zbroj posljednjih četiriju raspoloživih tromjesečja

Napomena: Naknade zaposlenima bilježe se na računu primarnog dohotka, a ostale serije (osobni transferi, ostali dohoci privatnom sektoru, transferi države) na računu sekundarnog dohotka.

Izvor: HNB

Neto prihodi iz transakcija s proračunom EU-a u prvju su polovini 2018. porasli u odnosu na isto razdoblje godinu prije s obzirom na jače korištenje sredstava iz fondova EU-a, dok je iznos uplata u zajednički proračun ostao gotovo nepromijenjen. Valja napomenuti da je zabilježena izražena promjena u strukturi isplaćenih sredstava. Krajnjim je korisnicima isplaćeno bitno više sredstava kapitalne namjene (većinom su se odnosila na ostale domaće sektore, isključujući državu), a smanjen je iznos isplaćenih sredstava tekuće namjene. Ukupna se godišnja razlika između iskorištenih sredstava i uplata u proračun EU-a tako povećala na 1,4% BDP-a, koliko je iznosila na kraju lipnja, dok je na razini cijele 2017. godine iznosila 1,2% BDP-a. Ostali su dohodci, koji isključuju dohodak od ulaganja i transakcije s proračunom EU-a, stagnirali.

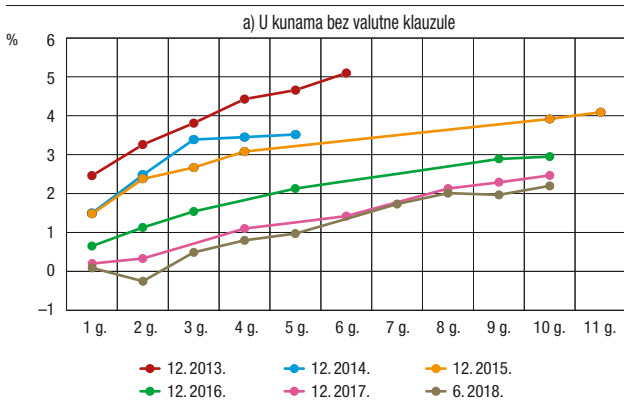
7. Financiranje privatnog sektora

Uvjeti financiranja domaćih sektora u prvoj polovini 2018. godine uglavnom su se nastavili poboljšavati. Troškovi kratkoročnog zaduživanja države bili su povoljniji nego u 2017., na što upućuje kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise, koja se smanjila s 0,20% u prosincu 2017. na povijesno najnižu razinu od 0,09% u veljači 2018., gdje se i zadržala do kraja lipnja. Smanjila se i kamatna stopa na jednogodišnje eurske trezorske zapise s 0,01% u listopadu 2017. na 0,00% u svibnju 2018. Država je tijekom prve polovine godine ostvarila povoljnije uvjete i kod dugoročnog zaduživanja na domaćem tržištu, što je posebice vidljivo na krivulji prinosa za obveznice u kunama bez valutne klauzule (Slika 7.1.a), pri čemu je u lipnju za dvogodišnju obveznicu zabilježen i negativan tržišni prinos do dospjeća. Kod krivulje prinosa za obveznice u kunama s valutnom klauzulom u eurima nije bilo većih promjena u odnosu na kraj 2017. (Slika 7.1.b). Država je u lipnju 2018.

izdala i desetogodišnju euroobveznicu u iznosu od 750 mil. EUR s prinosom od 2,9%.

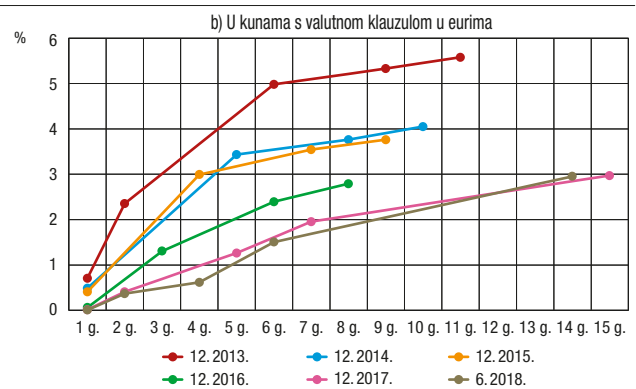
S druge strane, trošak zaduživanja države na inozemnom tržištu procijenjen zbrojem indeksa EMBI za Hrvatsku i prinosa na njemačku državnu obveznicu blago se povećao s 2,2% na kraju 2017. na 2,6% na kraju lipnja 2018. (Slika 7.3.). Promatra li se premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. *credit default swap*, CDS) za Hrvatsku, nakon pada od oko 120 baznih bodova u prethodnoj godini, njezino se smanjivanje nastavilo i tijekom prvog tromjesečja 2018., kada je pala za još 10 baznih bodova, na razinu od oko 85 baznih bodova. No, tijekom drugog tromjesečja premija za rizik za Hrvatsku, kao i za druge europske zemlje s tržištima u nastajanju, porasla je te ponovo premašila razinu od 100 baznih bodova. Što se tiče percepcije agencija za dodjelu kreditnog rejtinga o rizičnosti Hrvatske, u siječnju 2018. agencija Fitch podigla je rejting Hrvatske s 'BB'

Slika 7.1. Prinosi do dospjeća na obveznice RH

Napomena: Točkama su označeni ostvareni prinosi, dok su ostale vrijednosti interpolirane. Podaci za jednogodišnji prinos odnose se na ostvarenu kamatnu stopu na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule.

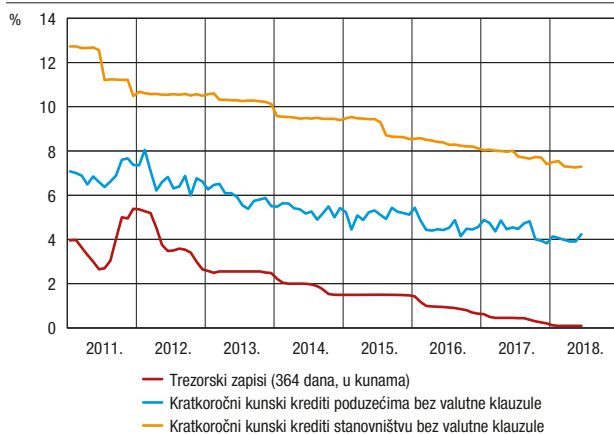
Izvor: HNB

Napomena: Točkama su označeni ostvareni prinosi, dok su ostale vrijednosti interpolirane. Podaci za jednogodišnji prinos odnose se na ostvarenu kamatnu stopu na jednogodišnje kunske trezorske zapise s valutnom klauzulom u eurima, pri čemu se podatak za kraj 2016. odnosi na mjesec studeni, a za kraj 2017. godine na listopad.

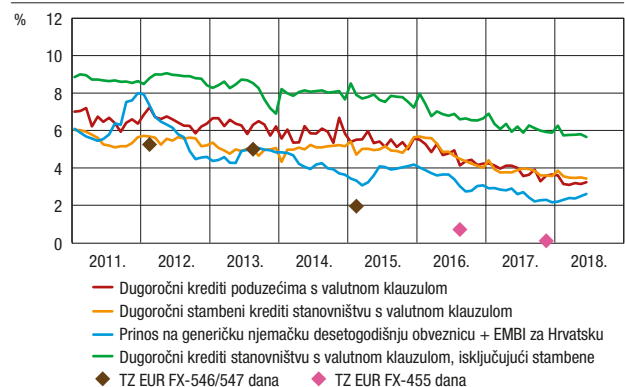
Izvor: HNB

Slika 7.2. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

Izvori: MF; HNB

Slika 7.3. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

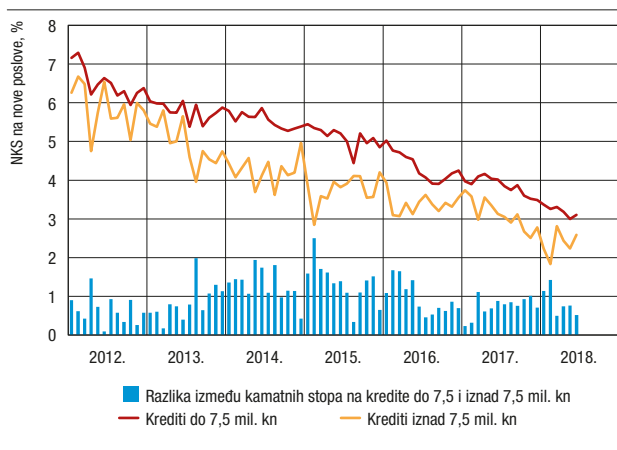
Napomena: Indeks EMBI (engl. *Emerging Market Bond Index*) pokazuje razliku prinosa na vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

Izvori: MF; Bloomberg; HNB

na 'BB+' uz stabilne izgleda, a na istu je razinu rejting Hrvatskoj podigla i agencija Standard & Poor's u ožujku ove godine.

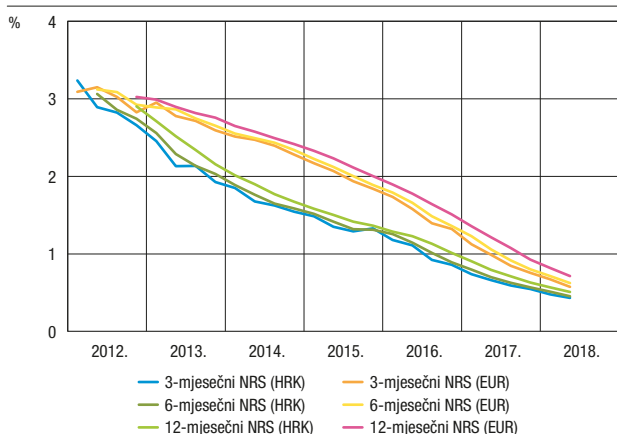
Troškovi financiranja poduzeća uglavnom su se nastavili blago smanjivati. U odnosu na prosjek 2017. godine, prosječna kamatna stopa na kratkoročno zaduživanje poduzeća u kunama bez valutne klauzule bila je tijekom prve polovine 2018. manja za 0,4 postotna boda (Slika 7.2.), dok je prosječna kamatna stopa na dugoročne kredite poduzećima u kunama s valutnom klauzulom bila manja za 0,6 postotnih bodova (Slika 7.3.). Trend smanjivanja bio je posebice izražen kod kamatnih stopa na kredite do 7,5 mil. kuna, iako su kamatne stope na kredite veće od 7,5 mil. kuna i nadalje niže od onih na manje iznose s obzirom na to da se kreditima većih iznosa obično koriste veća poduzeća s više kolaterala i većim mogućnostima alternativnog financiranja (Slika 7.4.).

Slika 7.4. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

Izvor: HNB

Slika 7.5. Nacionalne referentne stope (NRS)

Napomena: Prikazane stope odnose se na stope za sve fizičke i pravne osobe.
Izvor: HUB

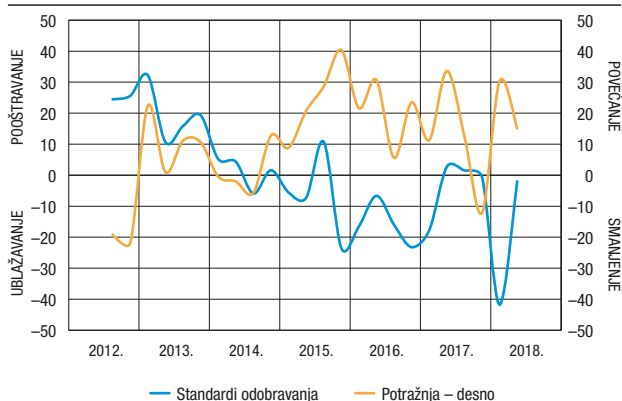
Kamatne stope na kredite stanovništvu također su se nastavile smanjivati. Pritom je prosječna kamatna stopa na kratkoročno zaduživanje stanovništva u kunama bez valutne klauzule tijekom prve polovine 2018. bila manja za 0,5 postotnih bodova u odnosu na prosjek 2017. godine (Slika 7.2.), dok su istodobno kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom bile manje za 0,3 postotna boda (Slika 7.3.).

Povoljnom kretanju kamatnih stopa za financiranje poduzeća i stanovništva pridonijeli su iznimno visoka likvidnost domaćega i međunarodnoga financijskog tržišta te niži troškovi izvora sredstava hrvatskoga bankovnog sustava, pri čemu je EURIBOR i nadalje u negativnom području (Slika 2.3.), dok nacionalna referentna stopa (NRS)¹ nastavlja trend pada (Slika 7.5.).

Prema rezultatima Ankete o kreditnoj aktivnosti banaka i standardi odobravanja kredita poduzećima u prvoj su se polovini 2018. godine ublažili, posebice tijekom prvog tromjesečja (Slika 7.6.). Izuzme li se blago pooštavanje u drugom i trećem tromjesečju 2017., ta kretanja nastavak su gotovo trogodišnjeg trenda ublažavanja standarda kreditiranja poduzeća. Mogućnosti financiranja banaka na tržištu i povoljni uvjeti likvidnosti utjecali su na ublažavanje standarda u prvoj polovini 2018., dok su banke istaknule troškove povezane s kapitalnom pozicijom kao činitelj koji je djelovao u smjeru pooštavanja kreditnih standarda. Istodobno, potražnja poduzeća za kreditima bilježi višegodišnji porast, što je posebice izraženo kod malih i srednjih poduzeća. Najvažniji činitelji jačanja potražnje za kreditima poduzeća jesu potrebe poduzeća za financiranjem zaliha i obrtnoga kapitala, ali i investicija.

Kada je riječ o standardima odobravanja kredita stanovništvu, nakon višegodišnjeg ublažavanja kreditnih standarda, u prvoj je polovini 2018. uslijedilo njihovo znatno pooštavanje (Slika 7.7.). To se može povezati s primjenom novoga Ovršnog zakona i Odlukom o dodatnim kriterijima za procjenu kreditne sposobnosti potrošača te provođenju postupka naplate

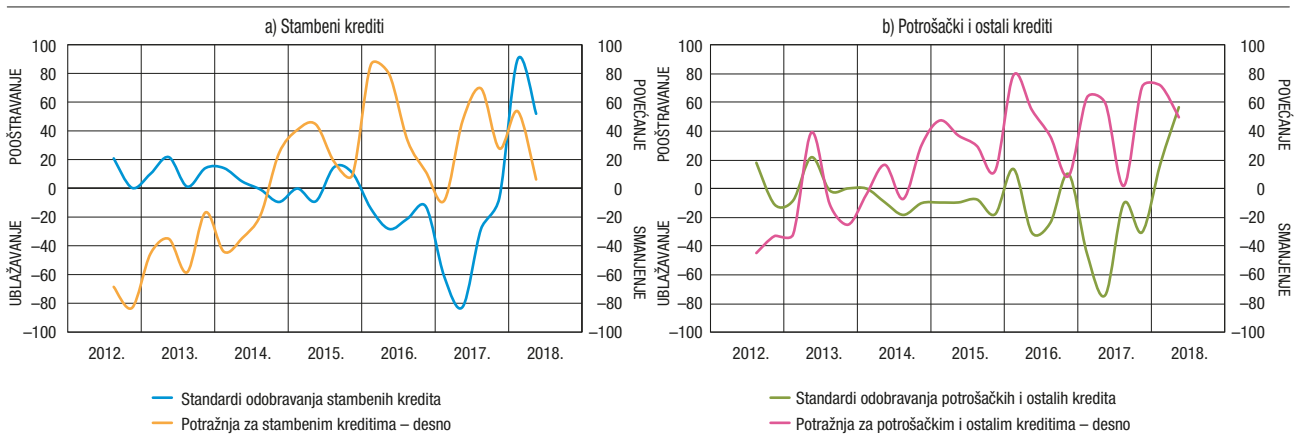
Slika 7.6. Standardi odobravanja i potražnja za kreditima poduzeća

Napomena: Podaci jesu neto postotak banaka ponderiran udjelom u ukupnim kreditima poduzećima.
Izvor: HNB

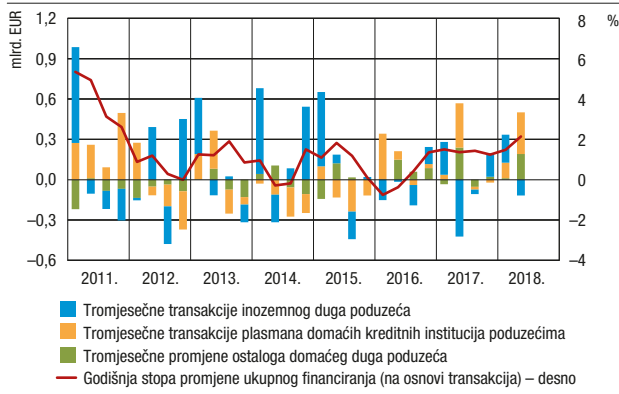
1 Nacionalna referentna stopa (NRS) prosječna je kamatna stopa koju bankarski sektor plaća na depozite te se primjenjuje kao jedna od referentnih kamatnih stopa za određivanje visine varijabilnog dijela promjenjive kamatne stope na kredite u skladu s člankom 11.a Zakona o potrošačkom kreditiranju (u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju, NN, br. 143/2013.).

Slika 7.7. Standardi odobravanja i potražnja za kreditima stanovništva

Napomena: Podaci jesu neto postotak banaka ponderiran udjelom u ukupnim kreditima stanovništvu.
Izvor: HNB

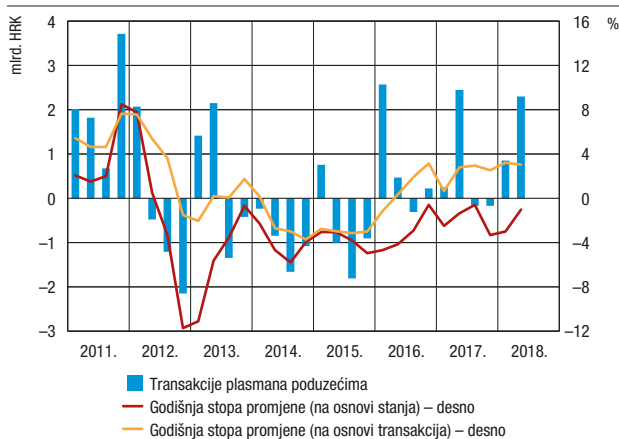
Slika 7.8. Financiranje poduzeća

Napomene: Ostalo domaće financiranje uključuje zaduživanje kod domaćih društava za lizing i HBOR-a. Inozemni dug isključuje učinak pretvaranja inozemnog duga u kapital. Sve promjene izračunate su na osnovi transakcija (osim za ostali domaći dug).

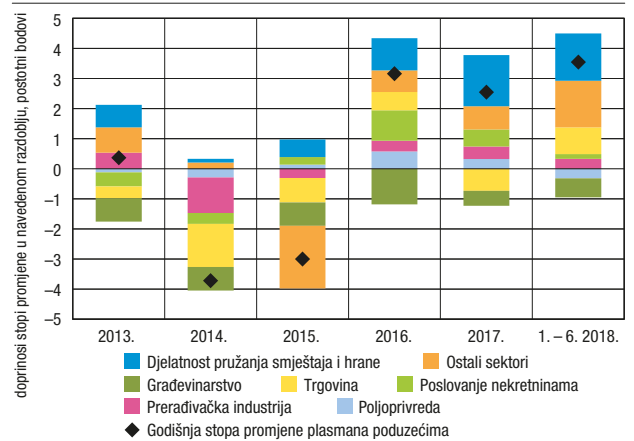
Izvori: Hanfa; HNB; izračun HNB-a

Slika 7.9. Domaći plasmani kreditnih institucija poduzećima

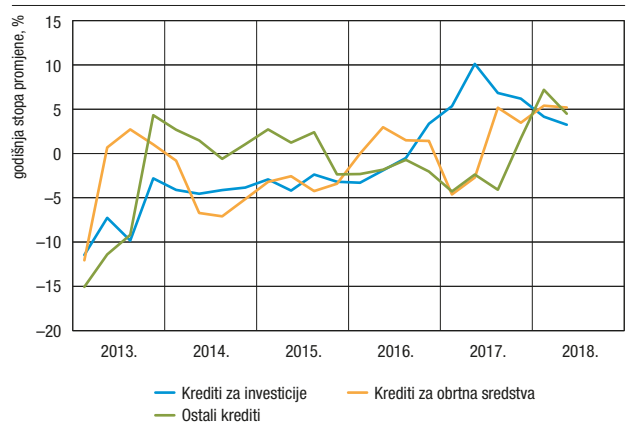
Izvor: HNB

Slika 7.10. Rast plasmana poduzećima po djelatnostima na osnovi transakcija

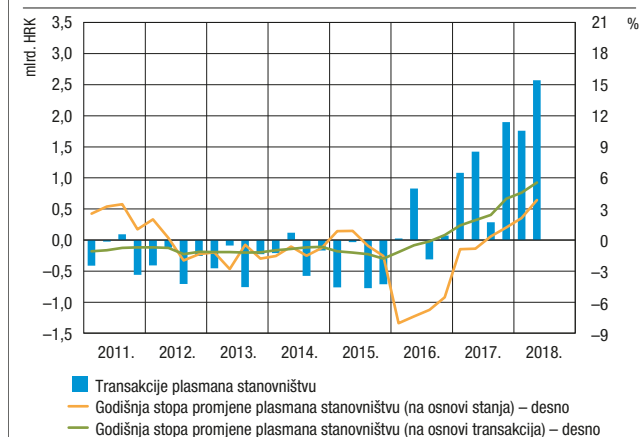
Izvor: HNB

Slika 7.11. Rast kredita poduzećima po namjeni na osnovi transakcija

Izvor: HNB

Slika 7.12. Plasmani stanovništvu

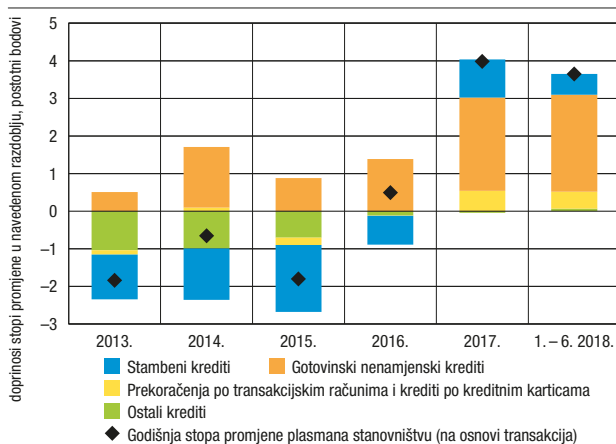
Izvor: HNB

dospjelih neplaćenih obveza i dobrovoljne namire, koji su nepovoljno utjecali na kreditnu sposobnost dijela sektora stanovništva. S druge strane, potražnja za stambenim te potrošačkim i ostalim kreditima nastavila je rasti tijekom prve polovine 2018., iako se intenzitet rasta ublažio u drugom tromjesečju. Pritom je na povećanu potražnju za objema vrstama kredita zamjetan utjecaj imalo snažno pouzdanje potrošača. Na potražnju za stambenim kreditima dodatno su utjecale povoljne okolnosti na tržištu nekretnina, dok je potrošnja trajnih potrošnih dobara potaknula rast potražnje za ostalim vrstama kredita stanovništvu.

Ukupni dug nefinancijskih poduzeća² povećao se u prvoj polovini 2018. Pritom je raslo zaduživanje poduzeća i u zemlji i u inozemstvu, pri čemu se posebno ističe povećanje financiranja kod domaćih kreditnih institucija. Promatra li se godišnja dinamika, povećanje ukupnog duga poduzeća na kraju lipnja 2018. iznosilo je 2,1% (na osnovi transakcija), čime se rast blago intenzivirao u odnosu na prethodne godine (Slika 7.8.). Glavni je pokretač godišnjeg rasta zaduživanje privatnih poduzeća i u zemlji i u inozemstvu, dok su javna poduzeća smanjila domaće i inozemno financiranje.

Plasmani domaćih kreditnih institucija poduzećima porasli su u prvih šest mjeseci 2018. za 3,2 mlrd. kuna (na osnovi transakcija, Slika 7.9.), a njihov je godišnji rast na kraju lipnja iznosio 3,1% (na osnovi transakcija). S druge strane, ako se promatra nominalno stanje plasmana poduzećima, godišnja

Slika 7.13. Rast plasmana stanovništvu po vrsti kredita na osnovi transakcija

Izvor: HNB

stopa je i nadalje negativna (-1,0% na kraju lipnja), što je u najvećoj mjeri posljedica prodaja neprihodonosnih plasmana.

Tijekom prve polovine 2018. rast plasmana poduzećima bio je rasprostranjen po različitim djelatnostima, pri čemu najveći doprinos rasta dolazi od djelatnosti pružanja smještaja i hrane, trgovine te ostalih djelatnosti, među kojima se ističu stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (Slika 7.10.). S druge strane, u građevinarstvu je nastavljen višegodišnji trend razduživanja, dok je u poljoprivredi također zabilježeno smanjenje duga nakon rasta u prethodne tri godine. Promatraju li se krediti poduzeća prema namjeni, godišnji rast kredita za investicije sredinom 2018. bio je sporiji u odnosu na prethodnu godinu te je krajem lipnja iznosio 3,2% (Slika 7.11.). S druge strane, godišnji rast kredita za obrtna sredstva i ostalih kredita iznosio je oko 5% te se ubrzao u odnosu na 2017. godinu.

Plasmani stanovništvu bilježe kontinuirano jačanje rasta još od listopada 2016. U prvoj polovini 2018. porasli su za 4,3 mlrd. kuna, a njihov se godišnji rast na kraju lipnja ubrzao na 5,6% (na osnovi transakcija, Slika 7.12.). Osim povoljnih uvjeta financiranja, dinamiziranju kreditiranja stanovništva pridonose povoljna kretanja na tržištu rada te pouzdanje potrošača. Promatra li se struktura kredita, rast je tijekom prve polovine 2018. zabilježen za sve glavne vrste kredita (Slika 7.13.), a najznačajniji su pozitivan doprinos dali gotovinski nenamjenski krediti, koji su u tom razdoblju porasli više nego u cijeloj prethodnoj godini.

2 U nefinancijska poduzeća nisu uključena javna poduzeća koja su uključena u sektor opće države.

8. Tokovi kapitala s inozemstvom

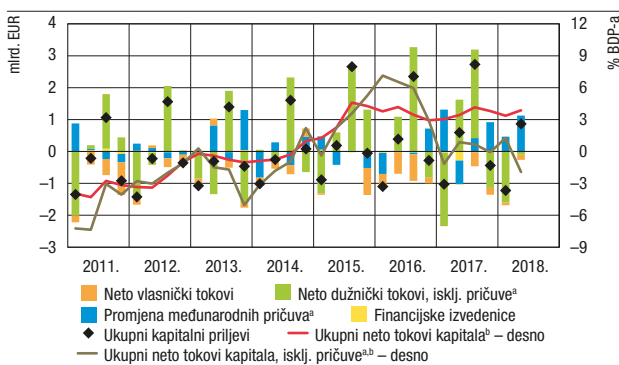
U prvih šest mjeseci 2018. na financijskom računu platne bilance zabilježen je neto priljev kapitala u iznosu od 0,4 mlrd. EUR, što je neznatno manje nego u istom razdoblju prethodne godine. Međutim, isključe li se promjene bruto međunarodnih pričuva i obveza HNB-a, neto financijske obveze domaćih sektora prema inozemstvu značajno su se povećale (za 1,9 mlrd. EUR prema 1,0 mlrd. EUR godinu prije). Glavnina neto priljeva kapitala odnosila se na rast neto dužničkih obveza, dok su kod neto vlasničkih ulaganja zabilježene manje promjene.

Neto priljev vlasničkih ulaganja u prvoj polovini 2018. godine iznosio je 0,2 mlrd. EUR jer je rast obveza bio jači od rasta imovine domaćih sektora. Povećanju imovine istodobno su pridonijela izravna i portfeljna vlasnička ulaganja u inozemstvo, iako su bila primjetno manja nego u istom razdoblju godinu prije, a zadržana se dobit povećala, posebno u prerađivačkoj industriji i financijskoj djelatnosti. S druge strane, rast obveza

poglavito se odnosio na veću zadržanu dobit domaćih poslovnih subjekata u inozemnom vlasništvu, ponajviše banaka, dok je u drugim djelatnostima u prosjeku ostvarena manja zadržana dobit u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Istodobno je iznos izravnih vlasničkih ulaganja u Hrvatsku bio za petinu niži nego u istom razdoblju 2017. te uglavnom ostvaren u sektoru nekretnina.

Značajan neto priljev dužničkoga kapitala u prvoj polovini 2018. u iznosu od 1,7 mlrd. EUR (isključujući promjenu međunarodnih pričuva i obveza HNB-a) posljedica je zamjetnog smanjenja imovine banaka u sustavu TARGET2³ (za 0,8 mlrd. EUR). Osim toga, kreditne su institucije pogoršale svoju neto

Slika 8.1. Tokovi na financijskom računu platne bilance

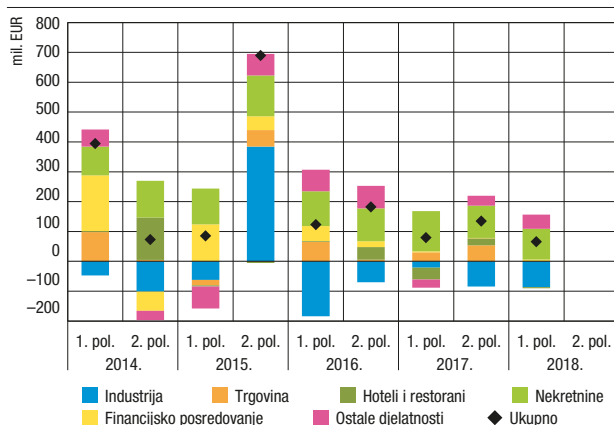
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj prethodnih četiriju tromjesečja

Napomena: Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza. Vlasnički tokovi obuhvaćaju promjenu inozemnih izravnih vlasničkih ulaganja, zadržane dobiti i portfeljnih vlasničkih ulaganja. Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo.

Izvor: HNB

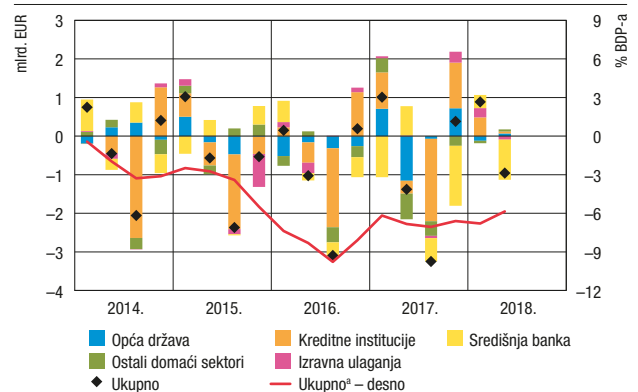
Slika 8.2. Inozemna izravna vlasnička ulaganja u Hrvatsku po djelatnostima

Napomena: Vlasnička ulaganja umanjena su za transakcije pretvaranja duga u kapital i kružna izravna ulaganja.

Izvor: HNB

Slika 8.3. Transakcije neto inozemnog duga po sektorima

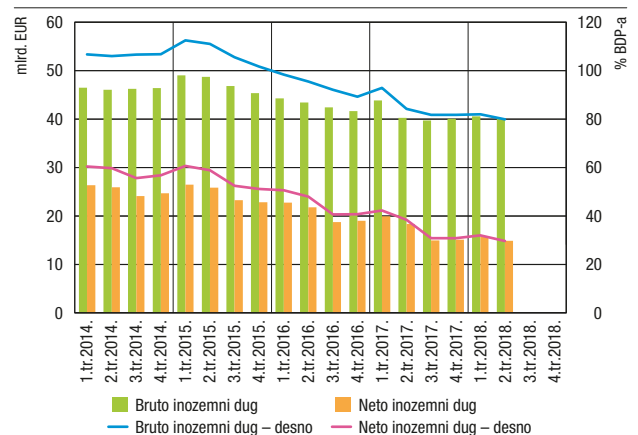

^a Zbroj prethodnih četiriju tromjesečja

Napomena: Transakcije čine promjenu duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjeno za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Izvor: HNB

Slika 8.4. Stanje bruto i neto inozemnog duga

Napomena: Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjeno za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Izvor: HNB

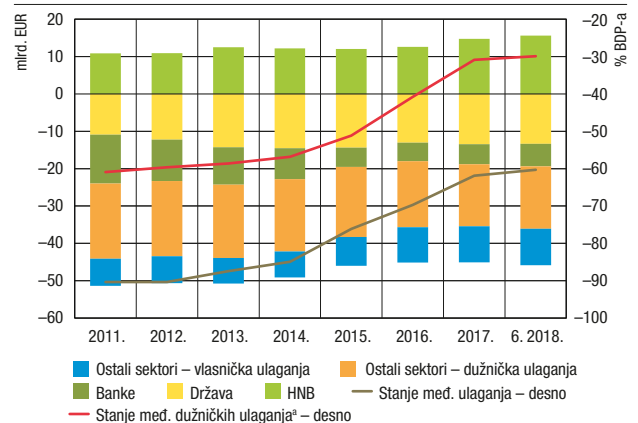
³ Imovina u okviru sustava TARGET2 služi bankama za namiru platnih transakcija u eurima. U statistici platne bilance knjiži se kao dio inozemne imovine HNB-a, no nije dio međunarodnih pričuva.

inozemnu poziciju istodobnim smanjenjem inozemne imovine i povećanjem obveza. Također, pogoršala se neto inozemna pozicija sektora poduzeća, uglavnom zbog značajnog povećanja obveza prema vlasnički povezanim vjerovnicima u inozemstvu. Opisana je kretanja ublažilo poboljšanje inozemne pozicije središnje banke, i to zbog porasta međunarodnih pričuva nakon deponiranja sredstava središnje države od novog izdanja inozemnih obveznica te otkupa deviza od banaka.

Relativni pokazatelj inozemne zaduženosti nastavili su se u prvoj polovini 2018. poboljšavati, iako sporijom dinamikom nego prethodne godine. Tome je uz daljnje blago razduživanje pridonio i rast nominalnog BDP-a, dok su međuvalutne promjene i ostale prilagodbe bile ponešto nepovoljne. Na kraju lipnja 2018. stanje bruto inozemnog duga iznosilo je 40,1 mlrd. EUR ili 79,9% BDP-a, odnosno za 1,8 postotnih bodova manje nego na kraju 2017. Istodobno se smanjio i neto inozemni dug na nešto manje od 15,0 mlrd. EUR ili 29,7% BDP-a, što je za 1,2 postotna boda manje nego na kraju 2017.

Osim relativnih pokazatelja inozemne zaduženosti poboljšalo se i stanje neto međunarodnih ulaganja, koje je posljednjeg dana lipnja 2018. iznosilo -60,3% BDP-a, u odnosu na -61,9% BDP-a na kraju 2017. To je prije svega povezano s povoljnim učinkom rasta nominalnog BDP-a, dok se u apsolutnom iznosu stanje međunarodnih ulaganja tek neznatno poboljšalo.

Slika 8.5. Stanje međunarodnih ulaganja (neto) po sektorima

^a Stanje međunarodnih dužničkih ulaganja (neto) jednako je negativnoj vrijednosti neto inozemnog duga.

Izvor: HNB

9. Monetarna politika

HNB je tijekom prve polovine 2018. godine nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku podržavajući visoku likvidnost monetarnog sustava. Zbog aprecijacijskih pritisa na domaću valutu središnja je banka od početka 2018. do kraja lipnja od banaka otkupila ukupno 726 mil. EUR. Uključujući otkup 16 mil. EUR od Ministarstva financija, HNB je deviznim transakcijama u prvoj polovini 2018. ukupno neto otkupio 742 mil. EUR, čime je kreirano 5,5 mlrd. kuna (Slika 9.1.).

Uz devizne transakcije HNB je nastavio održavati i redovite tjedne obratne repo aukcije s fiksnom repo stopom od 0,3%. Međutim, u uvjetima izrazito velikog viška kunske likvidnosti u monetarnom sustavu od početka godine u potpunosti je izostao interes banaka za kratkoročnim kuskim sredstvima ponudjenima putem tog instrumenta monetarne politike.

Prosječan višak kunske likvidnosti u prvih šest mjeseci 2018. dosegnuo je 27,1 mlrd. kuna, što je za 11,9 mlrd. kuna

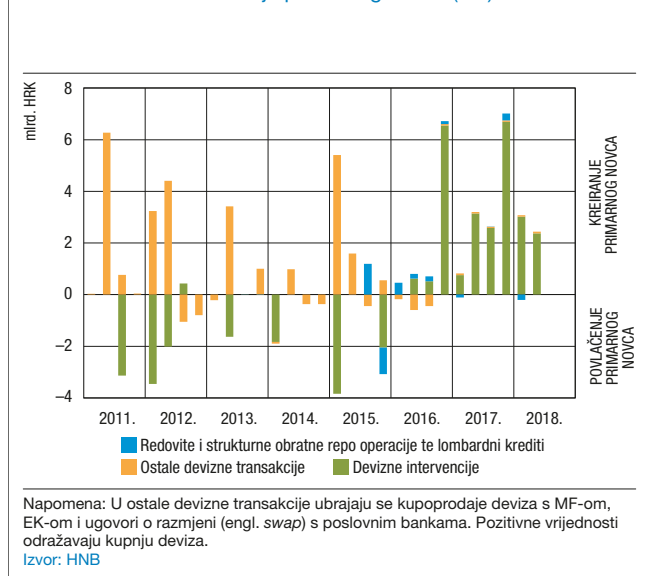
više od prosječnog viška zabilježenog u 2017. godini (Slika 9.2.). Rast kunske likvidnosti u sustavu ponajprije je rezultat kreiranja primarnog novca kupovinom deviza od banaka. U takvim se okolnostima prosječna ponderirana kamatna stopa na prekonočnom međubankovnom tržištu zadržala na iznimno niskim razinama uz vrlo oskudan promet. Pritom je u travnju zabilježen porast međubankovne kamatne stope na 0,25%, no to je bio odraz samo jedne transakcije provedene u tom mjesecu, nakon čega tijekom svibnja i lipnja ponovno nije bilo prometa.

Tijekom prve polovine 2018. prevladavali su aprecijacijski pritisci na kunu koji su bili ublaženi deviznim intervencijama HNB-a. Tečaj kune prema euru tako je na kraju lipnja 2018. iznosio 7,38 EUR/HRK, što je za 1,8% niže nego na kraju prethodne godine (Slika 9.3.). Pritisci na jačanje kune povezani su s povoljnim makroekonomskim kretanjima poput smanjenja fiskalnih rizika i oporavka gospodarske aktivnosti te s viškom na tekućem računu platne bilance i jačanjem priljeva sredstava od fondova EU-a. Kad je riječ o drugim važnim valutama, kuna je prema američkom dolaru i švicarskom franku ojačala tijekom prva četiri mjeseca, nakon čega se trend preokrenuo. Opisana su kretanja bila posljedica jačanja eura prema tim valutama na svjetskome deviznom tržištu tijekom prva četiri mjeseca odnosno njegova slabljenja ostvarenog u većem dijelu svibnja i lipnja, i to posebice prema američkom dolaru.

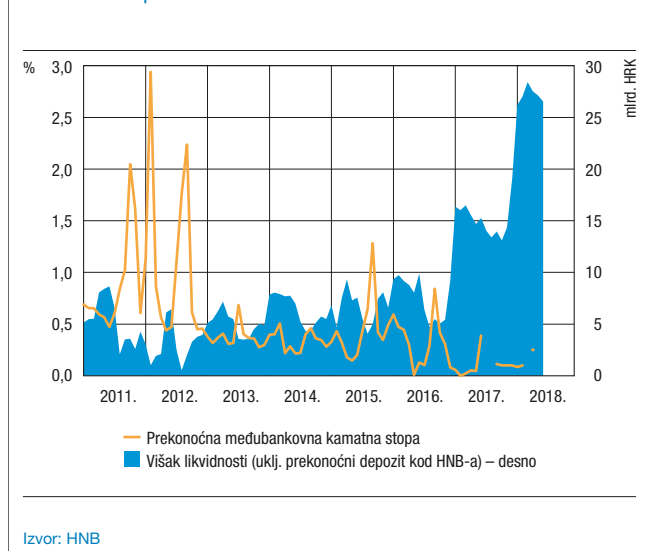
Bruto međunarodne pričuve RH na kraju lipnja 2018. iznosile su 16,7 mlrd. EUR (Slika 9.4.) i bile su za 1,0 mlrd. EUR ili 6,3% veće nego na kraju 2017. godine. Neto raspoložive pričuve u istom su se razdoblju povećale za 0,9 mlrd. EUR te su na kraju lipnja dosegnule 14,7 mlrd. EUR. Na povećanje bruto i neto pričuva najviše je djelovao otkup deviza od banaka, a manjim dijelom i jačanje američkog dolara prema euru jer se dio međunarodnih pričuva drži u američkim dolarima.

U prvoj polovini 2018. nastavio se zamjetan godišnji rast ukupnih likvidnih sredstava M4 (Slika 9.5.). Godišnje povećanje ovoga najšireg monetarnog agregata rezultat je nastavka rasta neto inozemne aktive monetarnog sustava, dok se, s druge strane, neto domaća aktiva sustava nastavila smanjivati,

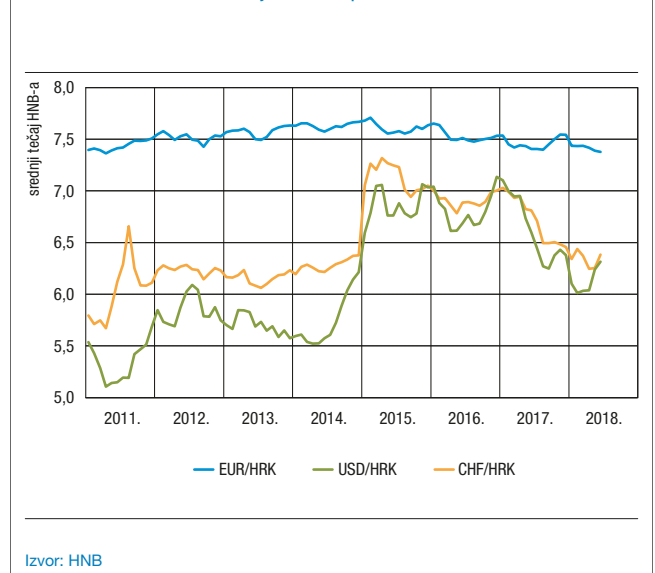
Slika 9.1. Tokovi formiranja primarnog novca (M0)

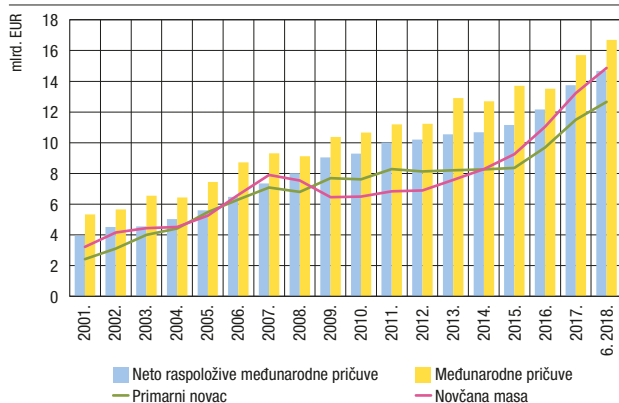
Slika 9.2. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

Slika 9.3. Nominalni tečajevi kune prema odabranim valutama

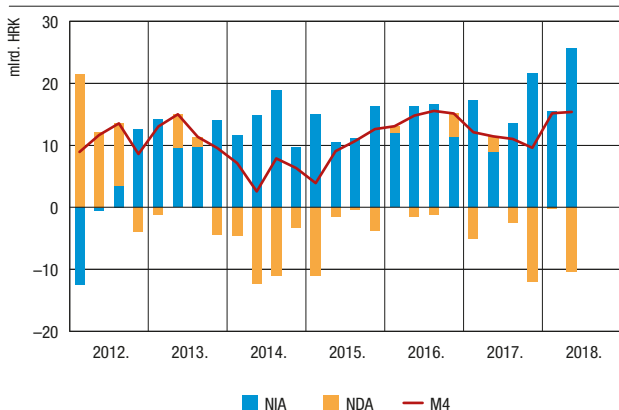
Slika 9.4. Međunarodne pričuve HNB-a i monetarni agregati

Napomena: Neto raspoložive pričuve definirane su kao međunarodne pričuve umanjene za deviznu inozemnu pasivu HNB-a, obveznu pričuvu u devizama, devizne depozite države te izvanbilančne obveze (ugovori o razmjeni).

Izvor: HNB

Slika 9.5. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva M4 apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

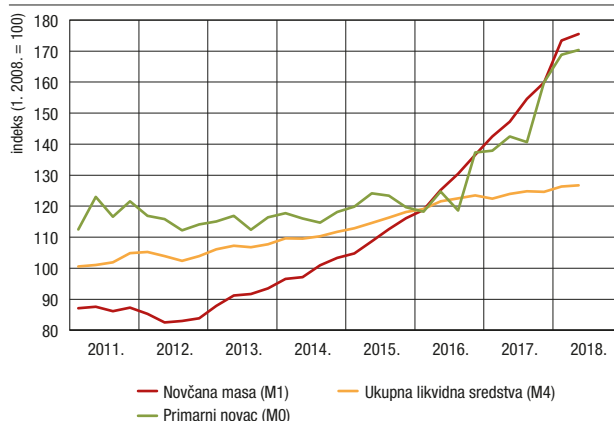

Napomena: Apsolutne promjene isključuju utjecaj tečaja.

Izvor: HNB

Slika 9.6. Realni monetarni agregati

indeks kretanja desezoniranih vrijednosti deflacioniranih indeksom potrošačkih cijena

Izvor: HNB

ponajviše zahvaljujući razduživanju države kod banaka.

Kada je riječ o realnim monetarnim agregatima, višegodišnji se trend rasta nastavio u prvoj polovini 2018. godine (Slika 9.6.). Realni rast ukupnih likvidnih sredstava (M4) tako je na kraju lipnja iznosio 2,2%, a istodobno su godišnje stope rasta realne novčane mase (M1) i realnoga primarnog novca (M0) doseglye gotovo 20%. Glede realne novčane mase (M1) rast je ponajviše generiran snažnim rastom sredstava na transakcijskim računima, što se može povezati s padom štednih i oročenih depozita u okolnostima niskih kamatnih stopa. Rast realnoga primarnog novca prije svega odražava velike viškove kunske likvidnosti kreirane deviznim transakcijama HNB-a.

10. Javne financije

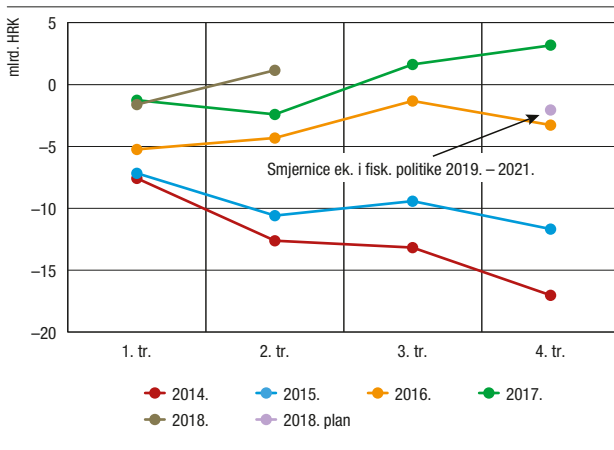
Prema podacima o izvršenju proračuna konsolidirane opće države (metodologija ESA 2010) u prvoj polovini 2018. ostvaren je proračunski višak od 1,1 mlrd. kuna (0,3% BDP-a⁴), što je zamjetno bolji rezultat u usporedbi s istim razdobljem lani, kada je bio ostvaren manjak od 2,4 mlrd. kuna (0,7% BDP-a). Pritom pozitivan saldo proračuna u prvoj polovini 2018. godine posebice odražava povoljna kretanja u drugom tromjesečju, a u prvom je tromjesečju ostvaren sličan manjak proračuna kao u istom razdoblju prethodne godine.

Promatrajući detaljnije prihodnu stranu proračuna (ESA 2010), prvo su polugodište 2018. obilježila uglavnom povoljna kretanja, pri čemu su u odnosu na isto razdoblje 2017. ukupni prihodi zamjetno porasli (5,0%). Primjetan je pozitivan doprinos neizravnih poreza i socijalnih doprinosa, podržanih

povoljnim općim gospodarskim kretanjima. U istom su smjeru, ali malo blaže, djelovali i prihodi od izravnih poreza, na koje su pozitivno utjecali prije svega prihodi od poreza na dohodak. Nasuprot tome, na godišnjoj su razini donekle smanjeni ostali tekući prihodi.

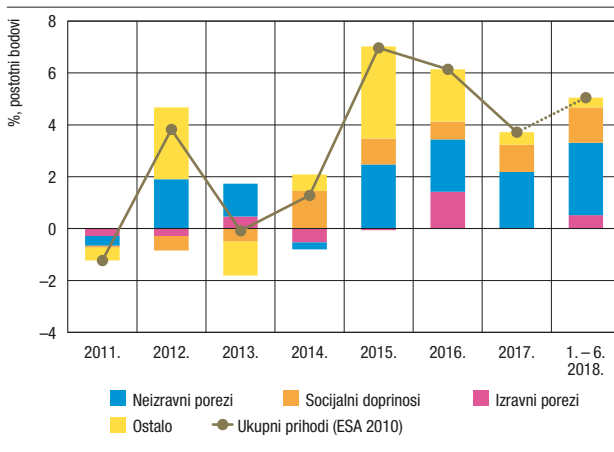
Na rashodnoj je strani proračuna konsolidirane opće države (ESA 2010) u prvom polugodištu 2018. ostvareno blago povećanje ukupnih rashoda od 0,5% u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Povećali su se rashodi za naknade zaposlenima, na što su vjerojatno utjecali rast broja zaposlenih u javnim i državnim službama i postupno povećavanje osnovice plaće za zaposlenike javnog sektora dogovorenog 2017. sa sindikatima državnih službi te odluka da se to primjenjuje i na zaposlene u javnim službama. Također su porasli i rashodi za socijalne naknade (poglavito pod utjecajem usklađivanja mirovina), kao i rashodi za intermedijarnu potrošnju države. S druge strane,

Slika 10.1. Kumulativni saldo opće države po tromjesečjima (ESA 2010)

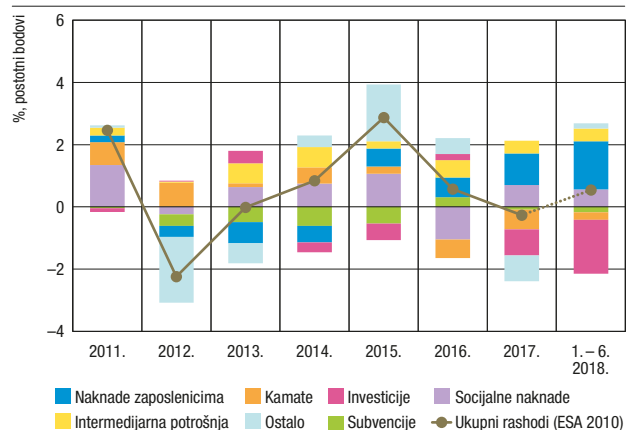
Izvori: Eurostat; MF (izračun HNB-a)

Slika 10.2. Prihodi konsolidirane opće države (ESA 2010) godišnje stope promjene i doprinosi

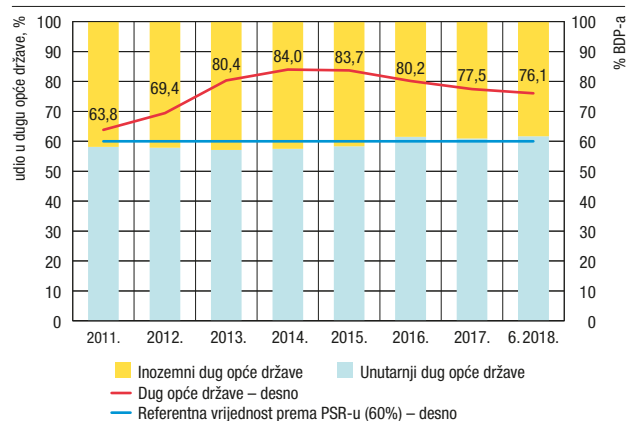
Izvori: Eurostat (izračun HNB-a)

Slika 10.3. Rashodi konsolidirane opće države ESA 2010 godišnje stope promjene i doprinosi

Izvor: Eurostat (izračun HNB-a)

Slika 10.4. Dug opće države stanje na kraju razdoblja

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja na kraju lipnja 2018. korišten je nominalni BDP u posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

4 Dobiven kao zbroj BDP-a u posljednja četiri dostupna tromjesečja.

rashodi za investicije snažno su smanjeni, a u istom smjeru kretali su se i ostali tekući rashodi, rashodi za subvencije i rashodi za kamate.

Dug konsolidirane opće države na kraju lipnja 2018. iznosio je 284,1 milijardu kuna ili oko 0,8 mlrd. kuna više u odnosu na stanje na kraju 2017. godine, unatoč ostvarenom višku proračuna te povoljnom utjecaju aprecijacije tečaja kune u odnosu na euro. Povećanje duga u prvoj polovini 2018. bilo je ponajprije određeno izdanjem inozemne obveznice od 750 mil. EUR, kojim su osigurana sredstva za otplatu dužničkog papira koji je dospijevao u srpnju. Kada je riječ o relativnom pokazatelju

javnog duga, zahvaljujući povoljnom utjecaju gospodarskog rasta, u istom je razdoblju udio javnog duga u BDP-u snižen sa 77,5%, koliko je iznosio na kraju 2017., na 76,1% BDP-a. Prvo su polugodište obilježile i nadalje povoljne okolnosti na domaćem i međunarodnom financijskom tržištu, što je država iskoristila za otplatu obveza koje su dospijevale na naplatu. Osim redovnih izdanja trezorskih zapisa, kod kojih su prvi put bile zabilježene i nulte kamatne stope na eurske zapise, država je početkom drugog tromjesečja na osnovi sindiciranoga kredita kod domaćih banaka pod povoljnijim uvjetima refinancirala 1,8 mlrd. EUR dugova HAC-a, ARZ-a i HC-a.

11. Upravljanje međunarodnim pričuvama

U prvih šest mjeseci 2018. nastavljen je trend rasta međunarodnih pričuva. Upravljanje međunarodnim pričuvama u strateškom i taktičkom smislu slijedilo je ista načela kao i u prethodnim godinama, pa se struktura neto pričuva nastojala, u okvirima zadanim ciljevima upravljanja pričuvama, optimalno prilagoditi dugom razdoblju niskih i negativnih kamatnih stopa na financijskom tržištu te priljevima i dospijecima u portfeljima neto pričuva. Nadalje, odluke o upravljanju pričuvama donesene u prvih šest mjeseci odražavaju prilagodbu novim računovodstvenim standardima financijskog izvještavanja. Osnovni cilj upravljanja međunarodnim pričuvama ostao je nepromijenjen, a to je osiguranje visoke razine likvidnosti i sigurnosti međunarodnih pričuva, uz postizanje odgovarajuće razine zarade.

Strategiju i politiku upravljanja međunarodnim pričuvama određuje Savjet HNB-a, pri čemu se precizno definiraju smjernice, kriteriji i limiti glede izloženosti rizicima. U skladu s ciljevima koje je postavio Savjet HNB-a Komisija za upravljanje pričuvama razvija strategije njihova ulaganja te donosi taktičke odluke vodeći računa o tržišnim kretanjima uvažavajući osnovni cilj upravljanja međunarodnim pričuvama.

HNB upravlja međunarodnim pričuvama ovisno o izvoru njihova formiranja na dva načina: u skladu s vlastitim odrednicama ili u skladu s preuzetim obvezama. Dijelom međunarodnih pričuva koji je formiran otkupom deviza od banaka i MF-a, na osnovi članstva u MMF-u te iz prihoda od ulaganja međunarodnih pričuva i druge imovine koja pripada HNB-u, HNB upravlja u skladu s vlastitim odrednicama (za taj dio pričuva rabi se pojam neto pričuva).

Drugim dijelom pričuva, koji se sastoji od sredstava MF-a, sredstava na osnovi repo ugovora s bankama, kao i na osnovi *swap* intervencija na domaćem deviznom tržištu te na osnovi članstva u MMF-u i druge imovine koja je vlasništvo drugih pravnih osoba, HNB upravlja u skladu s preuzetim obvezama.

11.1. Struktura i kretanje međunarodnih pričuva

Međunarodne pričuve HNB-a na dan 30. lipnja 2018. iznosile su 16.694,5 mil. EUR, što je za 988,6 mil. EUR odnosno 6,3% više u odnosu na kraj 2017., kada su iznosile 15.705,9 mil. EUR. U istom su razdoblju neto pričuve porasle za 936,0 mil. EUR, tj. za 6,8%, s razine od 13.735,2 mil. EUR na 14.671,2 mil. EUR.

Na rast međunarodnih pričuva u prvih šest mjeseci 2018. utjecao je znatan otkup deviza od banaka, čime je osigurana stabilnost tečaja domaće valute, priljev deviza na račun Ministarstva financija kao posljedica izdavanja obveznice na inozemnom tržištu, zarada ostvarena od upravljanja pričuvama te pozitivne međuvalutne promjene uzrokovane ponajprije jačanjem tečaja američkog dolara prema euru, koje je dovelo do rasta vrijednosti dolarskog dijela pričuva iskazanog u eurima. Neto otkup deviza HNB-a u prvom polugodištu 2018. iznosio je 742,0 mil. EUR, čime je kreirano 5,5 mlrd. kuna. Najveći dio deviznih transakcija odnosio se na kupnje deviza od banaka (726,0 mil. EUR), dok se preostali manji iznos odnosio na neto otkup od Ministarstva financija (16,0 mil. EUR).

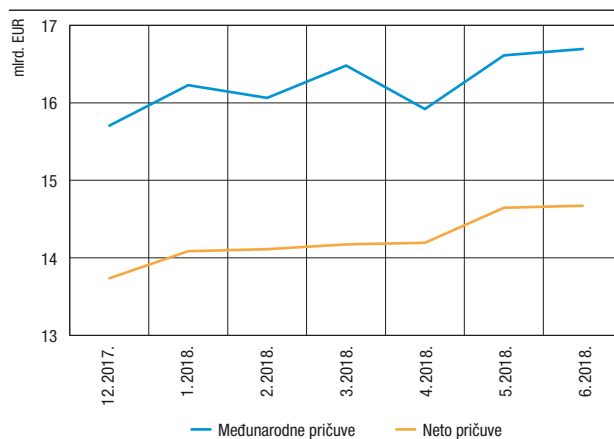
U strukturi ulaganja međunarodnih pričuva najveći udio na

kraju prvog polugodišta 2018. činili su vrijednosni papiri država i državnih institucija, depoziti kod središnjih banaka i obratni repo ugovori.

HNB ulaže sredstva kod financijskih institucija i država investicijskoga kreditnog rejtinga, a ocjena kreditne sposobnosti temelji se na rejtinzima koje su objavile međunarodne agencije za procjenu rejtinga (Moody's, Standard & Poor's i Fitch Ratings) te na temelju interno razvijenog modela procjene kreditne sposobnosti.

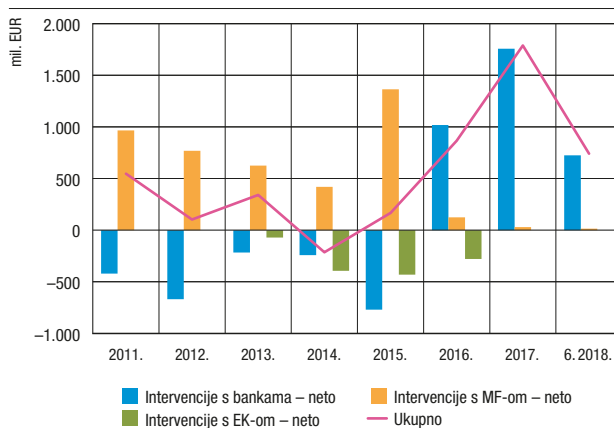
Kako HNB upravlja međunarodnim pričuvama vodeći se prije svega načelom sigurnosti, ulaganja kod pojedinih financijskih institucija i zemalja te u pojedine instrumente podliježu ograničenjima te se na taj način kreditni rizik diversificira. Krajem lipnja 2018. oko 55% sredstava međunarodnih pričuva HNB-a bilo je uloženo u države, banke i institucije čiji se kreditni rejting nalazi unutar dva najviša ranga, potom kod BIS-a i

Slika 11.1. Mjesečno kretanje međunarodnih i neto pričuva HNB-a u prvom polugodištu 2018.

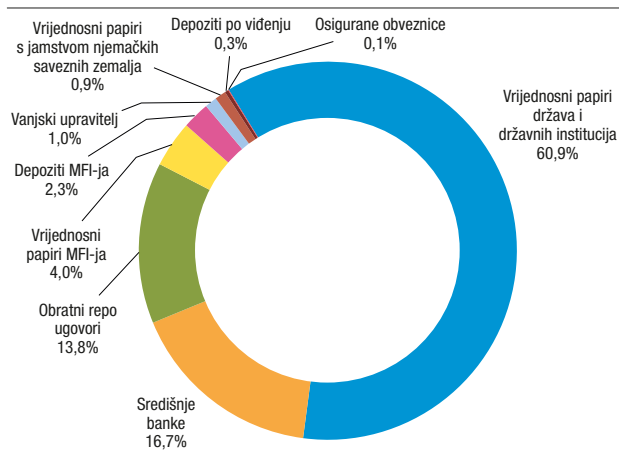
Izvor: HNB

Slika 11.2. Devizne intervencije HNB-a s bankama, EK-om i MF-om u neto iznosima

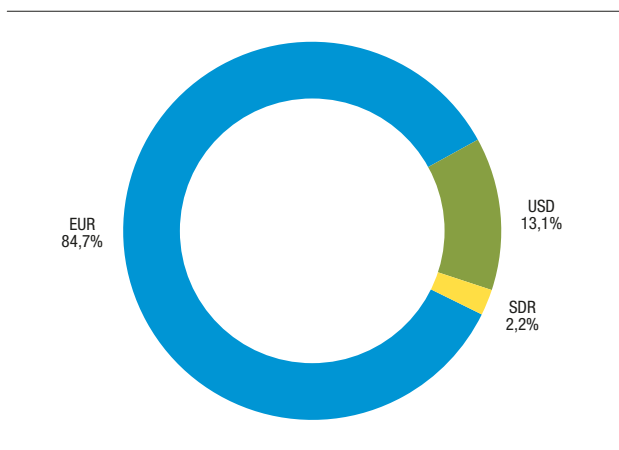
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje otkup, a negativna prodaju deviza HNB-a.
Izvor: HNB

Slika 11.3. Struktura ulaganja međunarodnih pričuva na dan 30. lipnja 2018.

Izvor: HNB

Slika 11.4. Valutna struktura ukupnih međunarodnih pričuva na dan 30. lipnja 2018.

Izvor: HNB

MMF-a te u efektivni strani novac u trezoru HNB-a.

Valutna struktura međunarodnih pričuva u prvih šest mjeseci 2018. blago se promijenila u korist eura. Tako je udio eura krajem lipnja 2018. iznosio 84,7%, dok je na kraju 2017. bio 83,2%. U istom razdoblju udio američkog dolara, koji je na kraju 2017. u međunarodnim pričuvama iznosio 14,5%, smanjio se na 13,1%. Malo viši udio eura posljedica je otkupa eura putem deviznih intervencija i većeg stanja eurskih sredstava na računu MF-a kod HNB-a te odluke o ograničavanju veličine dolarskog portfelja u međunarodnim pričuvama krajem 2017. Udio SDR-a u međunarodnim pričuvama neznatno se smanjio s 2,3% na 2,2%.

11.2. Financijska tržišta i rezultat upravljanja međunarodnim pričuvama u prvom polugodištu 2018.

Financijska tržišta u prvom polugodištu 2018. obilježila je zamjetna kolebljivost zbog prijetnji trgovinskim ratom i

geopolitičkim rizicima te neizvjesnosti glede političke situacije u Italiji. Istodobno se očekivao nastavak pooštavanja američke monetarne politike te prve naznake budućeg ublažavanja ekspanzivne monetarne politike ESB-a.

Rast gospodarstva europodručja usporio se, a inflacija se nije znatno ubrzala, zbog čega ESB vrlo postupno, strpljivo i oprezno najavljuje prestanak programa otkupa vrijednosnih papira predviđen za kraj ove te moguće podizanje kamatnih stopa krajem sljedeće godine. Europski prinosi ostali su niski, pa je i nadalje više od trećine državnih vrijednosnih papira svih zemalja članica europodručja krajem lipnja 2018. imalo negativan prinos, dok se njemačka krivulja prinosa nalazila u negativnom području za sva dospijeca do sedam godina.

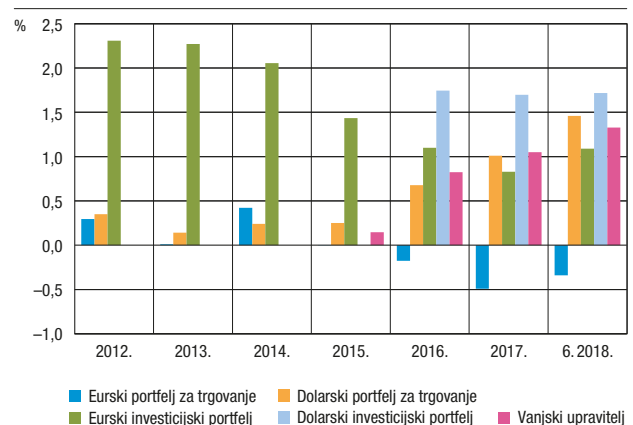
S druge strane, rast američkoga gospodarstva i nadalje je snažan i dodatno potaknut ekspanzivnim fiskalnim mjerama, dok se inflacija ubrzala, pa je Fed zadržao tempo podizanja referentnih kamatnih stopa. Kamatni raspon povećan je dva puta, u ožujku i lipnju, svaki put za 25 baznih bodova, te je dosegnuo 1,75% – 2,00%, a do kraja godine očekuju se još dva podizanja stopa. Američki prinosi u prvom polugodištu 2018. porasli su duž cijele krivulje, pri čemu je nastavljen trend njezina izravnavanja.

Međunarodne pričuve kojima HNB upravlja u skladu s vlastitim odrednicama sastoje se od portfelja za trgovanje, investicijskih portfelja, sredstava povjerenih na upravljanje vanjskom upravitelju te efektivnoga stranog novca u trezoru.

Unatoč negativnim stopama eurskog dijela krivulje cjelokupnim eurskim portfeljem neto pričuva ostvarena je u prvom polugodištu 2018. stopa povrata od 0,28% na godišnjoj razini, dok je stopa povrata za cjelokupni dolarski portfelj iznosila 1,59%, također na godišnjoj razini. Ako se promatraju zasebno trgovinski i investicijski portfelji, onda je eurskim portfeljem za trgovanje u prvih šest mjeseci 2018. ostvarena godišnja stopa povrata od –0,34%, dok je dolarski portfelj za trgovanje imao godišnju stopu povrata od 1,46%. Eurski investicijski portfelj u promatranom je razdoblju ostvario godišnju stopu povrata od 1,09%, dok je dolarski investicijski portfelj ostvario povrat od 1,72% na godišnjoj razini.

Portfelji za trgovanje, koji čine oko 54% neto pričuva, kratkoga su prosječnog dospijeca i služe kao izvor likvidnosti. Investicijski portfelji, koji čine oko 42% neto pričuva, duljega su

Slika 11.5. Godišnje stope povrata deviznih portfelja HNB-a od 2012. do prvog polugodišta 2018.

Izvor: HNB

prosječnog dospijeća i služe kao izvor stabilnijih dugoročnijih prihoda.

Dolarska sredstva povjerena na upravljanje međunarodnoj financijskoj instituciji imala su u prvih šest mjeseci 2018. godišnju stopu povrata od 1,33%. Sredstva dana na upravljanje

vanjskom upravitelju omogućila su dodatnu diversifikaciju i razmjenu znanja na području upravljanja financijskim ulaganjima.

Ukupno je ulaganjima neto pričuva u prvih šest mjeseci 2018. ostvaren prihod od 33,1 mil. EUR ili 245,4 mil. kuna.

12. Poslovanje kreditnih institucija

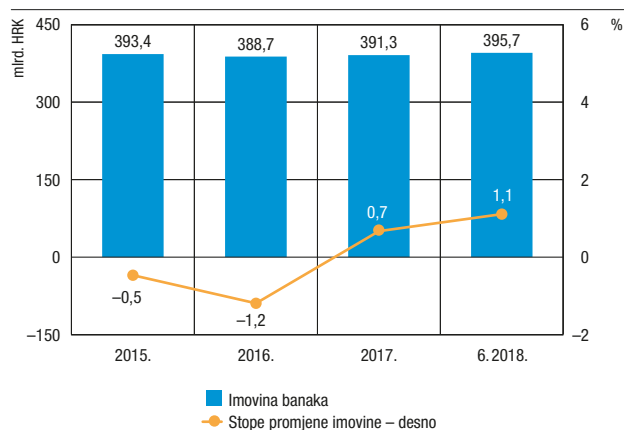
Na kraju lipnja 2018. u Republici Hrvatskoj poslovalo je 27 kreditnih institucija – 23 banke i četiri stambene štedionice – odnosno tri kreditne institucije manje negoli na kraju 2017. Višegodišnji trend smanjivanja njihova broja nastavio se u promatranom razdoblju, otvaranjem stečajnog postupka nad preostalim štednom bankom, redovnom likvidacijom jedne banke te pripajanjem jedne stambene štedionice matičnoj banci.⁵ Osim domaćih kreditnih institucija, na području RH poslovala je i jedna podružnica kreditne institucije iz EU-a, a oko 150 institucija iz EU-a (i Europskoga gospodarskog prostora⁶) obavijestilo je HNB o neposrednom pružanju uzajamno priznatih usluga.⁷

12.1. Banke

U prvoj polovini 2018. imovina banaka porasla je za 1,1%, odnosno za 0,4% ako se isključi utjecaj pripajanja stambene štedionice. Kreditna aktivnost ojačala je, osobito u drugome tromjesečju, dok je na pasivnoj strani bilance vidljiv bio rast depozita, posebice stanovništva i većinskih stranih vlasnika. Ta su kretanja ublažena učincima uvođenja MSFI-ja 9, isplata dividenda i prodajama potraživanja. Aktivnosti prodaja problematičnih potraživanja nastavile su se, ali u malo manjem opsegu negoli u 2017. Tijekom prve polovine 2018. banke su prodale gotovo 2,0 mlrd. kuna bilančnih potraživanja, što im je umanjilo imovinu za 0,8 mlrd. kuna, koliki je bio neto iznos tih potraživanja. Na ime dividenda tijekom promatranog razdoblja isplaćena je 1,1 mlrd. kuna, a veći iznosi isplata dividendi iz prethodnih godina očekuju se do kraja 2018. Zbog inicijalne primjene MSFI-ja 9 banke su u kapitalu na prvi dan 2018. godine evidentirale gubitak od 1,4 mlrd. kuna, pretežito zbog porasta umanjivanja vrijednosti bilančnih izloženosti.⁸ Nepovoljni učinci uvođenja MSFI-ja 9 i isplate dividenda uglavnom su amortizirani dobrim poslovnim rezultatom, pa je bilančni kapital banaka stagnirao.

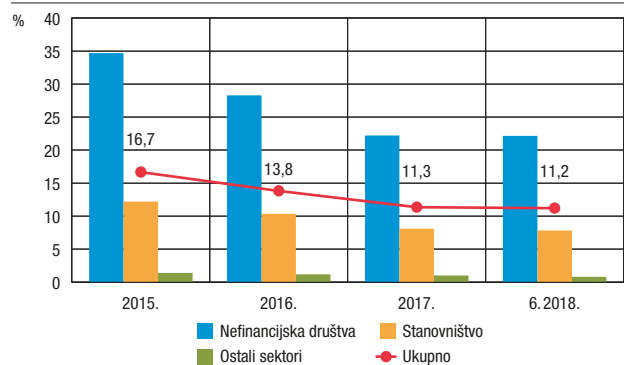
Poboljšanje kvalitete ukupne izloženosti kreditnom riziku uglavnom je posljedica metodoloških promjena, odnosno uvećanja izloženosti koje se klasificiraju za portfelj imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (pandan nekadašnjem portfelju financijske imovine raspoložive za prodaju), a koji se pretežito odnosi na visokokvalitetne izloženosti u obliku vrijednosnih papira središnjih država. Time se udio izloženosti raspoređenih u rizične skupine B i C u ukupnoj izloženosti smanjio s 8,5% na kraju 2017. na 7,7% na kraju prve polovine 2018. Krediti rizičnih skupina B i C porasli su, pod utjecajem uvođenja strožih pravila na početku 2018.,

Slika 12.1. Imovina banaka

Izvor: HNB

Slika 12.2. Udio kredita rizičnih skupina B i C u ukupnim kreditima banaka

Napomena: Za razdoblje do (uključujući) 2017. krediti rizičnih skupina B i C i umanjena vrijednosti utvrđeni su Odlukom o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija (NN, br. 41A/2014. i 28/2017., MRS 39), a od 2018. Odlukom o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitaka (NN, br. 114/2017., MSFI 9).

Izvor: HNB

odnosno zbog primjene novoga podzakonskog akta o klasifikaciji izloženosti, a osobito odredbi prema kojima izloženosti prema klijentu koji je u statusu neispunjavanja obveza (engl. *default*) ne mogu biti raspoređene u rizičnu skupinu A, odredbi vezanih uz pravilo kontaminacije⁹ te onih o tromjesečnom

5 Stečajni postupak u Tesla štednoj banci d.d. započeo je 30. ožujka 2018. Likvidacija Primorske banke d.d. započela je 21. lipnja 2018. Prva stambena štedionica d.d. pripojena je 1. lipnja 2018. Zagrebačkoj banci d.d.

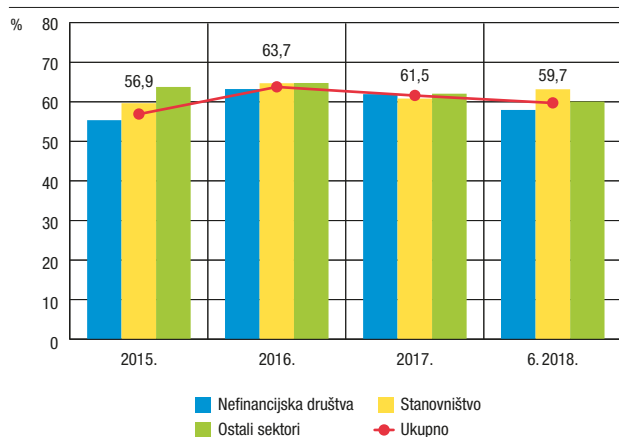
6 Europski gospodarski prostor čine države članice EU-a te Norveška, Island i Lihtenštajn.

7 Ažurne informacije o kreditnim institucijama koje posluju na području Republike Hrvatske mogu se pronaći na ovoj [poveznici](#).

8 Od 2018. MRS 39 zamijenjen je MSFI-jem 9 te se primjenjuje novi propis o klasifikaciji izloženosti banaka – [Odluka o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitaka](#) (NN, br. 114/2017.). Za više informacija o inicijalnoj primjeni MSFI-ja 9 u hrvatskim kreditnim institucijama vidi [Bilten o bankama 31](#).

9 Umjesto procjenjivanja statusa neispunjavanja obveza na razini dužnika, kreditna institucija može odlučiti za izloženosti prema stanovništvu tu procjenu raditi na razini proizvoda. U tom slučaju, ako bilančne izloženosti u statusu neispunjavanja obveza čine više od 20% ukupnih bilančnih izloženosti prema tome dužniku, sve izloženosti prema tome dužniku dobivaju taj status i moraju se klasificirati u rizičnu skupinu B ili C.

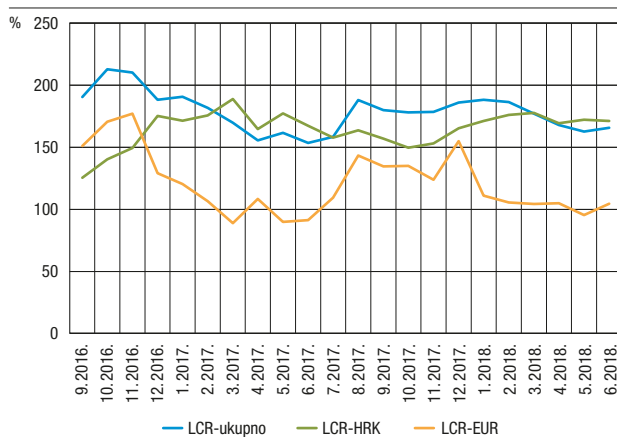
Slika 12.3. Pokrivenost kredita rizičnih skupina B i C umanjenjima vrijednosti

Napomena: Vidi napomenu za Sliku 12.2.

Izvor: HNB

Slika 12.4. Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR)

Izvor: HNB

razdoblju kušnje potrebnom za povratak izloženosti u rizičnu skupinu A¹⁰. Međutim, zbog nove kreditne aktivnosti¹¹ i prodaja potraživanja udio kredita rizičnih skupina B i C u ukupnim kreditima ponešto se smanjio, s 11,3% na 11,2%. Poboljšanje kvalitete kredita ostvareno je kod obaju najvažnijih sektora. Kod nefinancijskih društava ono je bilo blago – udio kredita rizičnih skupina B i C smanjio se s 22,2% na 22,1%. Najrizičnija djelatnost i nadalje je bilo građevinarstvo, s udjelom kredita rizičnih skupina B i C od 53,5%, unatoč zamjetnoj prodaji problematičnih potraživanja. Kod sektora stanovništva udio kredita rizičnih skupina B i C smanjio se s 8,1% na 7,8%, ponajviše pod utjecajem poboljšanja kvalitete stambenih kredita. Kod gotovinskih nenamjenskih kredita udio rizičnih skupina B i C porastao je, na 6,3%, te je premašio pokazatelj za stambene kredite (5,9%).

Pad pokrivenosti kredita rizičnih skupina B i C umanjenjima vrijednosti (koja odražava stupanj prepoznatih gubitaka po tim kreditima), započet u 2017., nastavio se u prvoj polovini 2018. Pokazatelj se spustio na 59,7%, odnosno vratio se na razinu iz lipnja 2016. Na takvo kretanje utjecale su prodaje iznadprosječno pokrivenih potraživanja, ali i priljev novih kredita s poteškoćama u naplati, kod kojih je razina gubitaka još uvijek niska.

Pričuve likvidnosti banaka bile su visoke, a visoka razina koeficijenta likvidnosne pokrivenosti (engl. *Liquidity Coverage Ratio*, LCR) upućuje na to da banke raspolažu znatnim viškovima za pokriće potreba likvidnosti i u stresnim okolnostima. Na kraju prve polovine 2018. LCR je iznosio 165,6%, te su sve banke zadovoljavale uvjete pune primjene, odnosno pokazatelj im je bio veći od propisanoga minimuma.¹²

Dobit banaka iz poslovanja koje će se nastaviti (prije poreza) iznosila je 3,5 mlrd. kuna, odnosno 180% više u odnosu na prvu polovinu 2017. Snažan porast dobiti uglavnom je rezultat

visokih troškova umanjenja vrijednosti i rezervacija za potraživanja od grupe Agrokor u prvoj polovini 2017., dok je u istome razdoblju 2018. iznos tih troškova bio višestruko manji. Stoga je smanjenje ukupnih troškova umanjenja vrijednosti i rezervacija, za malo više od 80%, bilo osnovni razlog rasta dobiti. Najvažnija stavka računa dobiti i gubitka, neto kamatni prihod, smanjio se (4,5%), unatoč i nadalje snažnim učincima ušteda na kamatnim troškovima. Naime, veći je bio utjecaj smanjenja kamatnih prihoda, osnažen padom kamatnih prihoda od kredita cestovnom sektoru (javna poduzeća iz cestovnog sektora koja se uključuju u sektor opće države, u okviru procesa poslovnoga i financijskog restrukturiranja, u studenome 2017. prijevremeno su otplatila znatne iznose kredita, a u travnju 2018. povoljno su se refinancirala kod banaka), kao i manjim kamatnim prihodima od grupe Agrokor. Povoljan utjecaj na poslovni rezultat u prvoj polovini 2018. imali su povećani neto prihodi od provizija i naknada (1,1%), ponajprije na osnovi poslovanja s kreditnim karticama, kao i malo niži opći troškovi poslovanja. Pod utjecajem pada troška rizika pokazatelji profitabilnosti, prinos na imovinu (engl. *Return on Average Assets*, ROAA) i prinos na kapital (engl. *Return on Average Equity*, ROAE), porasli su na 1,8% odnosno 10,1%. Veće polugodišnje vrijednosti pokazatelji profitabilnosti posljednji su put imali u lipnju 2008., dakle prije negoli su zarade oslabjele pod učincima krize i različitih regulatornih mjera (poput izmjena propisa o klasifikaciji izloženosti, AQR-a¹³ i mjera za poboljšanje položaja dužnika u švicarskim francima). Operativna profitabilnost, mjerena omjerom neto prihoda iz poslovanja prije troškova umanjenja vrijednosti i rezervacija i prosječne imovine, zadržala se na visokoj razini od 2,0%, koliko je iznosila na kraju prve polovine 2017. Četiri banke poslovale su s gubicima, a dvije su ujedno bile operativno neprofitabilne, tj. operativnim prihodom nisu mogle pokriti opće troškove poslovanja.

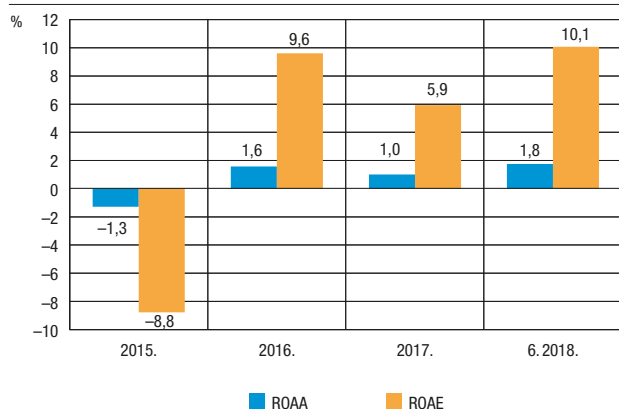
10 Iznimno, kod restrukturiranih izloženosti razdoblje kušnje iznosi najmanje 12 mjeseci.

11 Više o financiranju privatnog sektora vidi u poglavlju 7.

12 LCR se računa stavljanjem u odnos zaštitnog sloja likvidnosti i neto likvidnosnog odljeva tijekom tridesetodnevnoga stresnog razdoblja. Puna primjena LCR-a, u visini od 100%, započela je 2018.

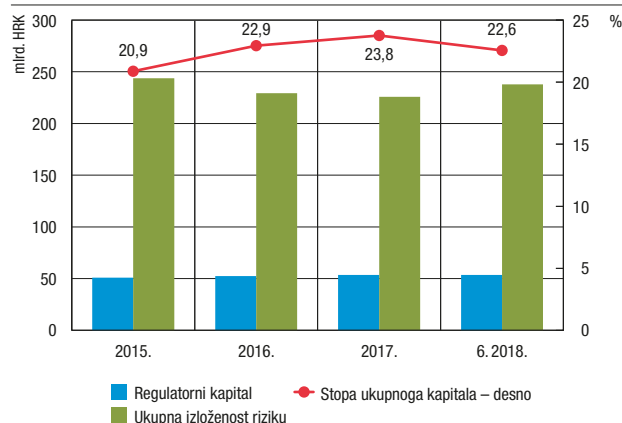
13 AQR (*Asset Quality Review*) jest provjera kvalitete imovine europskih banaka koju su tijekom 2014., sa stanjem na dan 31. prosinca 2013., proveli Europska središnja banka (ESB) i Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) u suradnji s nacionalnim supervizorima. Za više informacija o AQR-u vidi *Bilten o bankama 27.*, *Bilten o bankama 28.* i HNB-ovo [priopćenje za javnost](#).

Slika 12.5. Profitabilnost prosječne imovine (ROAA) i prosječnoga kapitala (ROAE) banaka

Izvor: HNB

Slika 12.6. Stopa ukupnoga kapitala banaka

Izvor: HNB

Višegodišnji trend povećavanja stope ukupnoga kapitala prekinuo se¹⁴, te se ona smanjila, s 23,8% na kraju 2017., na 22,6% na kraju prve polovine 2018. Smanjenje stope ponajviše se može pripisati promjenama u ponderiranju izloženosti prema središnjoj državi i s time povezanoga rasta izloženosti rizicima. U skladu s propisima, za izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama država članica, a koje nisu nominirane i financirane u valuti te države članice, do kraja 2017. dodjeljivao se povlašteni ponder rizika od 0%, a od 2018. primjenjuje se ponder rizika ovisan o kreditnome rejtingu. To u slučaju izloženosti domaćih banaka prema RH, a koje nisu u kunama, znači povećanje pondera rizika u 2018. na 20%¹⁵. Ta je promjena najviše pridonijela rastu prosječnoga pondera kreditnog rizika te rastu izloženosti kreditnome riziku. Ukupna izloženost rizicima, tj. nazivnik u izračunu stope ukupnoga kapitala, porasla je za 5,3%, dok je regulatorni kapital (brojnik) ostao nepromijenjen. Učinak primjene MSFI-ja 9 u regulatornom je kapitalu neutraliziran uključanjem nerealiziranih dobitaka od imovine mjerene po fer vrijednosti (koji su se do kraja 2017. isključivali iz regulatornoga kapitala) te primjenom mjera za ublažavanje učinka uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital¹⁶. U drugome tromjesečju 2018. stopa ukupnoga kapitala smanjila se zbog rasta kreditne aktivnosti, osobito prema nefinancijskim društvima. Rastom izloženosti rizicima neiskorišteni regulatorni kapital banaka zamjetnije se smanjio u prvoj

polovini 2018. (za 13,3%, na 29,6% ukupnoga regulatornoga kapitala), zbog povećanja kapitalnih zahtjeva za stopu ukupnoga kapitala te s time povezanog povećanja preostalih kapitalnih zahtjeva. Unatoč tome, kapitaliziranost sustava i nadalje je vrlo visoka, čemu u prilog govori stopa ukupnoga kapitala izračunata u malo vjerojatnom, nepovoljnom scenariju potpune nenaplativosti izloženosti rizičnih skupina B i C (18,0%), kao i vrlo visok omjer financijske poluge¹⁷ (12,2%).

12.2. Stambene štedionice

Imovina stambenih štedionica smanjila se za trećinu, uglavnom pod utjecajem izlaska jedne stambene štedionice iz sustava. Ako se isključi taj utjecaj, imovina je stagnirala. Stagnirala je i kreditna aktivnost, a kvaliteta kreditnoga portfelja i nadalje je bila vrlo dobra, s udjelom rizičnih skupina B i C u ukupnim kreditima od 1,6%. Dobit se snažno smanjila, ponajviše pod utjecajem baznog razdoblja, odnosno prihoda od prodaje obveznica RH u prvoj polovini 2017. Pogoršali su se i pokazatelji profitabilnosti – ROAA je iznosio samo 0,2%, a ROAE 1,9%. Jedna je stambena štedionica poslovala s gubitkom, a ujedno je bila i operativno neprofitabilna. Stopa ukupnoga kapitala smanjila se na 25,1%, zbog osjetnog porasta izloženosti rizicima, osobito tržišnim rizicima.

14 Trend povećavanja stope ukupnoga kapitala započeo je 2009., uz privremeni prekid u 2015. pod utjecajem gubitaka nastalih primjenom zakonskih propisa o konverziji kredita u švicarskim francima u eurske kredite.

15 U prijelaznom razdoblju, u 2018. i 2019., na te se izloženosti primjenjuje ponder koji čini 20% odnosno 50% pondera rizika koji se dobiva primjenom kreditnog rejtinga središnje države (puna primjena pondera rizika dobivenog primjenom kreditnog rejtinga počinje 2020.). RH trenutno ima kreditni rejting koji odgovara stupnju kreditne kvalitete 4 i koji nosi ponder rizika od 100%, što u prijelaznome razdoblju, uz nepromijenjeni kreditni rejting, znači primjenu pondera rizika od 20% odnosno 50%. Izloženosti prema RH nominirane u kunama i nadalje imaju povlašteni ponder rizika od 0%.

16 U prijelaznome razdoblju, koje traje do 2022., kreditne institucije koje su o tome obavijestile HNB mogu učinke uvođenja MSFI-ja 9 postupno priznavati u regulatornome kapitalu. U propisanome roku, do 1. veljače 2018., HNB je takve obavijesti zaprimio od deset banaka i jedne stambene štedionice.

17 Omjer financijske poluge jednostavna je i nerizična mjera adekvatnosti kapitala, koja nadopunjuje mjere o stopama kapitala (u kojima izloženost u nazivnik ulazi ponderirana kreditnim rizikom, ovisno o rizičnosti). Minimalna visina omjera još uvijek nije određena, a trenutno važeći prijedlog propisa govori o razini od 3%.

Tablica 12.1. Vlasnička struktura banaka i udio njihove imovine u imovini svih banaka
na kraju razdoblja

	XII. 2016.		XII. 2017.		VI. 2018.	
	Broj banaka	Udio	Broj banaka	Udio	Broj banaka	Udio
Domaće vlasništvo	11	10,3	10	9,9	10	9,9
Domaće privatno vlasništvo	8	4,0	7	3,7	7	3,6
Domaće državno vlasništvo	3	6,3	3	6,1	3	6,3
Strano vlasništvo	15	89,7	15	90,1	13	90,1
Ukupno	26	100,0	25	100,0	23	100,0

Izvor: HNB

Tablica 12.2. Struktura imovine banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Novčana sredstva, novčana potraživanja i obveze u središnjim bankama i ostali depoziti po viđenju	56.355,2	14,5	70.735,5	18,1	25,5	56.439,3	14,3	-20,2
Novac u blagajni	7.706,9	2,0	8.440,2	2,2	9,5	10.545,9	2,7	24,9
Novčana potraživanja i obveze u središnjim bankama	48.648,2	12,5	62.295,3	15,9	28,1	37.130,9	9,4	-40,4
Ostali depoziti po viđenju	8.762,5	2,2	-
Financijska imovina koja se drži radi trgovanja	6.153,1	1,6	3.297,5	0,8	-46,4	3.612,7	0,9	9,6
Izvedenice	2.648,2	0,7	1.071,4	0,3	-59,5	1.202,6	0,3	12,2
Vlasnički instrumenti	82,5	0,0	74,4	0,0	-9,8	162,7	0,0	118,7
Dužnički vrijednosni papiri	3.422,3	0,9	2.151,7	0,5	-37,1	2.247,3	0,6	4,4
Kredit i predujmovi	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Financijska imovina kojom se ne trguje koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	6.062,9	1,6	2.121,0	0,5	-65,0	763,5	0,2	-64,0
Vlasnički instrumenti	6,4	0,0	1,8	0,0	-72,0	642,4	0,2	35.811,1
Dužnički vrijednosni papiri	6.056,6	1,6	2.119,2	0,5	-65,0	0,0	0,0	-100,0
Kredit i predujmovi	0,0	0,0	0,0	0,0	-	121,1	0,0	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	363,7	0,1	-
Dužnički vrijednosni papiri	363,7	0,1	-
Kredit i predujmovi	0,0	0,0	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	39.753,3	10,2	45.591,8	11,7	14,7	47.340,6	12,0	3,8
Vlasnički instrumenti	544,9	0,1	608,3	0,2	11,6	661,3	0,2	8,7
Dužnički vrijednosni papiri	39.208,3	10,1	44.983,5	11,5	14,7	46.679,2	11,8	3,8
Kredit i predujmovi	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,2	0,0	-
Financijska imovina po amortiziranom trošku	267.423,0	68,8	252.017,8	64,4	-5,8	270.272,1	68,3	7,2
Dužnički vrijednosni papiri	8.671,0	2,2	4.823,6	1,2	-44,4	3.435,6	0,9	-28,8
Kredit i predujmovi	258.751,9	66,6	247.194,2	63,2	-4,5	266.836,4	67,4	7,9
Izvedenice – računovodstvo zaštite	10,8	0,0	0,0	0,0	-100,0	0,6	0,0	-
Promjene fer vrijednosti zaštićenih stavki u zaštiti portfelja od kamatnog rizika	0,0	0,0	0,0	0,0	-	3,9	0,0	-
Ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva	4.365,7	1,1	8.794,7	2,2	101,4	8.605,8	2,2	-2,1
Materijalna imovina	5.230,8	1,3	4.923,0	1,3	-5,9	4.149,8	1,0	-15,7
Nekretnine, postrojenja i oprema	4.964,2	1,3	4.633,3	1,2	-6,7	3.909,8	1,0	-15,6
Ulaganje u nekretnine	266,6	0,1	289,7	0,1	8,7	239,9	0,1	-17,2
Nematerijalna imovina	1.211,4	0,3	1.186,6	0,3	-2,0	1.151,7	0,3	-2,9
Goodwill	74,1	0,0	74,1	0,0	0,0	74,1	0,0	0,0
Ostala nematerijalna imovina	1.137,4	0,3	1.112,6	0,3	-2,2	1.077,6	0,3	-3,1

	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Porezna imovina	1.166,9	0,3	1.396,0	0,4	19,6	1.051,8	0,3	-24,7
Tekuća porezna imovina	229,9	0,1	525,0	0,1	128,3	280,7	0,1	-46,5
Odgodena porezna imovina	936,9	0,2	871,0	0,2	-7,0	771,0	0,2	-11,5
Ostala imovina	575,2	0,1	491,6	0,1	-14,5	1.484,3	0,4	201,9
Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju	413,5	0,1	780,8	0,2	88,8	442,7	0,1	-43,3
Ukupno imovina	388.721,9	100,0	391.336,4	100,0	0,7	395.682,6	100,0	1,1

Napomena: Od 2018. godine izvor podataka o imovini banaka jesu podaci dobiveni u sklopu sustava statističkoga i bonitetnog izvješćivanja, složeni prema obrascu F 01.01 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 680/2014. Na osnovi ekonomske odnosno računovodstvene suštine pojedinih stavki, podaci za prethodna razdoblja prilagođeni su strukturi imovine koja je predviđena spomenutim obrascem. Pritom se napominje da je zbog metodoloških razlika usporedba podataka ipak donekle ograničena.

Izvor: HNB

Tablica 12.3. Struktura obveza i vlasničkih instrumenata banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Financijske obveze koje se drže radi trgovanja	2.261,2	0,6	932,3	0,2	-58,8	1.028,9	0,3	10,4
Izvedenice	2.261,2	0,6	932,3	0,2	-58,8	1.028,9	0,3	10,4
Kratke pozicije	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Depoziti	0,0	0,0	-
Izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	-
Ostale financijske obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku	324.827,5	83,6	323.870,5	82,8	-0,3	330.394,2	83,5	2,0
Depoziti	324.347,7	83,4	323.316,4	82,6	-0,3	326.935,8	82,6	1,1
Izdani dužnički vrijednosni papiri	355,5	0,1	430,4	0,1	21,1	633,0	0,2	47,1
Ostale financijske obveze	124,3	0,0	123,7	0,0	-0,5	2.825,4	0,7	2.184,0
Izvedenice – računovodstvo zaštite	9,9	0,0	4,3	0,0	-57,0	7,1	0,0	66,6
Promjene fer vrijednosti zaštićenih stavki u zaštiti portfelja od kamatnog rizika	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Rezervacije	2.243,1	0,6	2.469,6	0,6	10,1	2.362,0	0,6	-4,4
Mirovine i ostale obveze pod pokroviteljstvom poslodavca nakon zaposlenja	10,9	0,0	13,9	0,0	27,5	13,5	0,0	-2,7
Ostale dugoročne pogodnosti za zaposlenike	349,2	0,1	272,9	0,1	-21,9	249,3	0,1	-8,6
Restrukturiranje	15,8	0,0	166,7	0,0	957,3	174,3	0,0	4,5
Pravni i porezni postupci u tijeku	482,8	0,1	594,6	0,2	23,2	593,5	0,2	-0,2
Preuzete obveze i jamstva	1.147,4	0,3	1.258,2	0,3	9,7	1.149,6	0,3	-8,6
Ostale rezervacije	237,0	0,1	163,3	0,0	-31,1	181,7	0,0	11,3
Porezne obveze	726,8	0,2	581,7	0,1	-20,0	219,1	0,1	-62,3
Tekuće porezne obveze	669,3	0,2	488,4	0,1	-27,0	160,1	0,0	-67,2
Odgodene porezne obveze	57,6	0,0	93,3	0,0	62,1	59,0	0,0	-36,8
Ostale obveze	3.801,6	1,0	5.295,5	1,4	39,3	3.706,2	0,9	-30,0
Obveze uključene u grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju	0,0	0,0	0,0	0,0	-	9,8	0,0	-
Ukupne obveze	333.870,1	85,9	333.153,9	85,1	-0,2	337.727,3	85,4	1,4
Kapital	25.584,9	6,6	26.064,7	6,7	1,9	25.994,7	6,6	-0,3
Uplaćeni kapital	25.584,9	6,6	26.064,7	6,7	1,9	25.994,7	6,6	-0,3
Neuplaćeni kapital koji je pozvan na plaćanje	0,0	0,0	-
Premija na dionice	8.592,5	2,2	8.531,1	2,2	-0,7	8.523,1	2,2	-0,1
Izdani vlasnički instrumenti osim kapitala	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-

	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Ostali vlasnički instrumenti	0,1	0,0	-
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	863,8	0,2	1.175,6	0,3	36,1	1.042,1	0,3	-11,4
Zadržana dobit	11.222,1	2,9	15.473,6	4,0	37,9	15.636,8	4,0	1,1
Ostale rezerve	3.653,0	0,9	3.685,6	0,9	0,9	3.936,9	1,0	6,8
Rezerve ili akumulirani gubici od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva obračunatih metodom udjela	0,0	0,0	-
Ostalo	3.653,0	0,9	3.685,6	0,9	0,9	3.936,9	1,0	6,8
(-) Trezorske dionice	-95,8	0,0	-96,1	0,0	0,2	-101,4	0,0	5,6
Dobit ili gubitak koji pripadaju vlasnicima matičnog društva	5.031,3	1,3	3.348,0	0,9	-33,5	2.923,0	0,7	-12,7
(-) Dividende tijekom poslovne godine	0,0	0,0	-
Manjinski udjeli [nekontrolirajući udjeli]	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ukupni vlasnički instrumenti	54.851,8	14,1	58.182,5	14,9	6,1	57.955,3	14,6	-0,4
Ukupne obveze i ukupni vlasnički instrumenti	388.721,9	100,0	391.336,4	100,0	0,7	395.682,6	100,0	1,1

Napomena: Od 2018. godine izvor podataka o obvezama i vlasničkim instrumentima banaka jesu podaci dobiveni u sklopu sustava statističkoga i bonitetnog izvješćivanja, složeni prema obrascima F 01.02 i F 01.03 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 680/2014. Na osnovi ekonomske odnosno računovodstvene suštine pojedinih stavki, podaci za prethodna razdoblja prilagođeni su strukturi obveza i vlasničkih instrumenata koja je predviđena spomenutim obrascima. Pritom se napominje da je zbog metodoloških razlika usporedba podataka ipak donekle ograničena.

Izvor: HNB

Tablica 12.4. Račun dobiti i gubitka banaka

za promatrana razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	Iznos		Promjena
	I. – VI. 2017.	I. – VI. 2018.	
Kamatni prihodi	7.604,0	6.724,3	-11,6
Financijska imovina koja se drži radi trgovanja	728,3	595,8	-18,2
Financijska imovina kojom se ne trguje koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	27,6	4,0	-85,6
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0,0	6,4	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355,7	317,4	-10,8
Financijska imovina po amortiziranom trošku	6.460,0	5.764,3	-10,8
Izvedenice – računovodstvo zaštite, kamatni rizik	0,1	0,9	514,2
Ostala imovina	32,2	25,8	-19,8
Kamatni prihodi po obvezama	0,0	9,8	-
(Kamatni rashodi)	2.095,7	1.465,9	-30,1
(Financijske obveze koje se drže radi trgovanja)	672,3	552,4	-17,8
(Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak)	0,0	0,0	-
(Financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku)	1.390,4	860,8	-38,1
(Izvedenice – računovodstvo zaštite, kamatni rizik)	1,1	3,3	199,0
(Ostale obveze)	31,9	14,1	-55,9
(Kamatni rashodi po imovini)	0,0	35,3	-
Neto kamatni prihod	5.508,3	5.258,4	-4,5
Prihodi od dividende	270,7	184,6	-31,8
Prihodi od naknada i provizija	2.243,2	2.325,8	3,7
(Rashodi od naknada i provizija)	591,7	655,7	10,8
Neto prihod od naknada i provizija	1.651,5	1.670,1	1,1
Dobici (gubici)	446,6	753,3	68,7
Ostali prihodi iz poslovanja	321,3	161,7	-49,7
(Ostali rashodi iz poslovanja)	605,7	520,3	-14,1
Ukupni prihodi iz poslovanja, neto	7.592,7	7.507,8	-1,1
(Administrativni rashodi)	3.324,8	3.285,0	-1,2

	Iznos		Promjena
	I. – VI. 2017.	I. – VI. 2018.	
(Rashodi za zaposlenike)	1.931,2	1.915,6	-0,8
(Ostali administrativni rashodi)	1.393,6	1.369,4	-1,7
(Amortizacija)	370,2	349,4	-5,6
Administrativni rashodi i amortizacija	3.694,9	3.634,4	-1,6
Dobici ili (-) gubici zbog promjena, neto	0,0	-14,7	-
Operativna dobit	3.897,8	3.858,8	-1,0
(Rezervacije ili (-) ukidanje rezervacija)	42,8	9,5	-77,9
(Preuzete obveze i jamstva)	15,9	-48,1	-
(Ostale rezervacije)	27,0	57,5	113,4
(Umanjenje vrijednosti ili (-) ukidanje umanjenja vrijednosti po financijskoj imovini koja nije mjerena po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak)	2.567,9	449,7	-82,5
(Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit)	4,8	-6,5	-
(Financijska imovina po amortiziranom trošku)	2.563,1	456,2	-82,2
(Umanjenje vrijednosti ili (-) ukidanje umanjenja vrijednosti ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva)	17,7	29,7	68,2
(Umanjenje vrijednosti ili (-) ukidanje umanjenja vrijednosti po nefinancijskoj imovini)	49,7	-3,8	-
Umanjenje vrijednosti i rezervacije	2.678,0	485,1	-81,9
Negativni goodwill priznat u dobiti ili gubitku	0,0	0,0	-
Udio dobiti ili (-) gubitka od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva obračunatih metodom udjela	0,0	40,4	-
Dobit ili (-) gubitak od dugotrajne imovine i grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju koje nisu kvalificirane kao poslovanje koje se neće nastaviti	22,0	43,0	95,8
Dobit ili (-) gubitak prije oporezivanja iz poslovanja koje će se nastaviti	1.241,7	3.457,0	178,4
(Porezni rashodi ili (-) prihodi povezani s dobiti ili gubitkom iz poslovanja koje će se nastaviti)	253,1	532,8	110,5
Dobit ili (-) gubitak nakon oporezivanja iz poslovanja koje će se nastaviti	988,6	2.924,2	195,8
Dobit ili (-) gubitak nakon oporezivanja iz poslovanja koje se neće nastaviti	0,0	-1,2	-
Dobit ili (-) gubitak prije oporezivanja iz poslovanja koje se neće nastaviti	0,0	-1,2	-
(Porezni rashodi ili (-) prihodi povezani s poslovanjem koje se neće nastaviti)	0,0	0,0	-
Dobit (gubitak) tekuće godine	988,6	2.923,0	195,7

Napomena: Od 2018. godine izvor podataka o računu dobiti i gubitka banaka jesu podaci dobiveni u sklopu sustava statističkoga i bonitetnog izvješćivanja, složeni prema obrascu F 02.00 iz Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 680/2014. Na osnovi ekonomske odnosno računovodstvene suštine pojedinih stavki, podaci za prethodno razdoblje prilagođeni su strukturi računa dobiti i gubitka koja je predviđena spomenutim obrascima. Pritom se napominje da je zbog metodoloških razlika usporedba podataka ipak donekle ograničena.

Izvor: HNB

Tablica 12.5. Raspored ukupne izloženosti banaka po rizičnim skupinama

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Rizična (pod)skupina	XII. 2016.			XII. 2017.			VI. 2018.		
	Ukupna izloženost	Umanjenja vrijednosti i rezerviranja	Stopa pokrivenosti	Ukupna izloženost	Umanjenja vrijednosti i rezerviranja	Stopa pokrivenosti	Ukupna izloženost	Umanjenja vrijednosti i rezerviranja	Stopa pokrivenosti
A	365.032,2	3.344,5	0,9	363.088,8	3.148,2	0,9	413.589,7	3.942,7	1,0
A-1	389.911,6	2.554,9	0,7
A-2	23.678,1	1.387,8	5,9
B	28.608,9	14.274,1	49,9	26.151,7	13.254,0	50,7	26.226,5	12.881,5	49,1
B-1	8.411,0	1.185,9	14,1	7.751,3	963,9	12,4	8.639,2	874,1	10,1
B-2	12.168,7	6.488,8	53,3	9.908,0	5.322,0	53,7	8.680,7	4.421,5	50,9
B-3	8.029,2	6.599,4	82,2	8.492,3	6.968,1	82,1	8.906,6	7.585,8	85,2
C	10.691,5	10.693,2	100,0	7.685,9	7.686,2	100,0	8.116,4	8.106,1	99,9
Ukupno	404.332,6	28.311,7	7,0	396.926,3	24.088,4	6,1	447.932,7	24.930,3	5,6

Napomena: Za razdoblje do (uključujući) 2017. raspored izloženosti i umanjena vrijednosti i rezerviranja propisani su Odlukom o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija (NN, br. 41A/2014. i 28/2017., MRS 39), a od 2018. Odlukom o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitaka (NN, br. 114/2017., MSFI 9).

Izvor: HNB

Tablica 12.6. Dani krediti banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.			
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena	
Kreditni									
Opća država	50.997,2	19,5	39.883,9	16,2	-21,8	40.969,2	16,3	2,7	
Nefinancijska društva	83.378,8	31,9	81.808,3	33,3	-1,9	83.702,4	33,2	2,3	
Građevinarstvo	9.945,0	3,8	7.626,9	3,1	-23,3	7.295,5	2,9	-4,3	
Informacije i komunikacije	1.769,0	0,7	1.540,8	0,6	-12,9	1.542,9	0,6	0,1	
Poljoprivreda	4.972,0	1,9	5.245,7	2,1	5,5	4.960,5	2,0	-5,4	
Poslovanje nekretninama	6.009,9	2,3	5.358,2	2,2	-10,8	5.546,9	2,2	3,5	
Prerađivačka industrija	19.245,0	7,4	18.849,0	7,7	-2,1	18.773,9	7,5	-0,4	
Prijevoz i skladištenje	3.057,1	1,2	3.055,4	1,2	-0,1	3.125,9	1,2	2,3	
Smještaj i priprema hrane	8.530,8	3,3	9.923,7	4,0	16,3	10.983,5	4,4	10,7	
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	4.865,8	1,9	5.059,6	2,1	4,0	5.619,3	2,2	11,1	
Trgovina	16.364,2	6,3	15.535,6	6,3	-5,1	15.990,7	6,3	2,9	
Ostale djelatnosti	8.619,9	3,3	9.613,5	3,9	11,5	9.863,3	3,9	2,6	
Stanovništvo	113.246,0	43,4	114.531,7	46,6	1,1	118.531,9	47,1	3,5	
Gotovinski nenamjenski krediti	40.734,7	15,6	42.940,9	17,5	5,4	45.692,3	18,1	6,4	
Hipotekarni krediti	2.207,0	0,8	1.940,5	0,8	-12,1	1.866,7	0,7	-3,8	
Kreditni po kreditnim karticama	3.607,9	1,4	3.528,9	1,4	-2,2	3.625,4	1,4	2,7	
Kreditni za investicije	2.326,3	0,9	2.314,2	0,9	-0,5	2.400,2	1,0	3,7	
Prekoračenja po transakcijskim računima	7.422,1	2,8	6.993,3	2,8	-5,8	7.207,9	2,9	3,1	
Stambeni krediti	48.236,0	18,5	48.439,3	19,7	0,4	49.520,6	19,7	2,2	
Ostali krediti stanovništvu	8.712,0	3,3	8.374,6	3,4	-3,9	8.218,8	3,3	-1,9	
Ostali sektori	13.577,6	5,2	9.641,3	3,9	-29,0	8.669,9	3,4	-10,1	
Ukupno	261.199,5	100,0	245.865,3	100,0	-5,9	251.873,4	100,0	2,4	
Kreditni raspoređeni u rizične skupine B i C									
Opća država	8,6	0,0	7,9	0,0	-8,1	4,6	0,0	-41,8	
Nefinancijska društva	23.586,3	65,4	18.172,4	65,1	-23,0	18.526,6	65,7	1,9	

	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Građevinarstvo	6.534,3	18,1	4.226,7	15,2	-35,3	3.903,7	13,9	-7,6
Informacije i komunikacije	925,6	2,6	296,7	1,1	-67,9	267,1	0,9	-10,0
Poljoprivreda	640,9	1,8	596,7	2,1	-6,9	539,4	1,9	-9,6
Poslovanje nekretninama	2.154,0	6,0	1.388,5	5,0	-35,5	1.427,8	5,1	2,8
Prerađivačka industrija	4.814,3	13,4	3.582,9	12,8	-25,6	3.373,4	12,0	-5,8
Prijevoz i skladištenje	338,1	0,9	473,0	1,7	39,9	434,7	1,5	-8,1
Smještaj i priprema hrane	1.333,1	3,7	1.294,8	4,6	-2,9	1.048,9	3,7	-19,0
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1.318,7	3,7	988,2	3,5	-25,1	1.314,7	4,7	33,0
Trgovina	4.646,5	12,9	3.435,9	12,3	-26,1	3.032,5	10,8	-11,7
Ostale djelatnosti	880,8	2,4	1.889,0	6,8	114,5	3.184,4	11,3	68,6
Stanovništvo	11.699,9	32,5	9.230,1	33,1	-21,1	9.258,3	32,9	0,3
Gotovinski nenamjenski krediti	3.062,8	8,5	2.560,1	9,2	-16,4	2.863,0	10,2	11,8
Hipotekarni krediti	664,4	1,8	520,1	1,9	-21,7	493,3	1,8	-5,2
Kreditni po kreditnim karticama	116,4	0,3	80,4	0,3	-30,9	91,8	0,3	14,2
Kreditni za investicije	510,9	1,4	386,9	1,4	-24,3	359,3	1,3	-7,1
Prekoračenja po transakcijskim računima	741,5	2,1	416,5	1,5	-43,8	441,6	1,6	6,0
Stambeni krediti	3.941,7	10,9	2.990,4	10,7	-24,1	2.919,9	10,4	-2,4
Ostali krediti stanovništvu	2.662,3	7,4	2.275,8	8,2	-14,5	2.089,4	7,4	-8,2
Ostali sektori	750,7	2,1	484,1	1,7	-35,5	388,4	1,4	-19,8
Ukupno	36.045,4	100,0	27.894,5	100,0	-22,6	28.177,9	100,0	1,0
Umanjenja vrijednosti kredita raspoređenih u rizične skupine B i C								
Opća država	3,7	0,0	2,2	0,0	-40,1	2,6	0,0	16,4
Nefinancijska društva	14.912,5	64,9	11.250,5	65,5	-24,6	10.731,8	63,8	-4,6
Građevinarstvo	4.405,2	19,2	3.058,9	17,8	-30,6	2.858,0	17,0	-6,6
Informacije i komunikacije	527,6	2,3	159,1	0,9	-69,8	123,0	0,7	-22,7
Poljoprivreda	390,8	1,7	356,2	2,1	-8,8	358,7	2,1	0,7
Poslovanje nekretninama	1.364,8	5,9	772,0	4,5	-43,4	779,4	4,6	1,0
Prerađivačka industrija	2.903,7	12,6	2.186,0	12,7	-24,7	2.220,2	13,2	1,6
Prijevoz i skladištenje	186,7	0,8	173,4	1,0	-7,1	148,2	0,9	-14,6
Smještaj i priprema hrane	615,7	2,7	586,0	3,4	-4,8	421,0	2,5	-28,1
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	813,6	3,5	615,7	3,6	-24,3	592,3	3,5	-3,8
Trgovina	3.152,4	13,7	2.252,0	13,1	-28,6	2.117,2	12,6	-6,0
Ostale djelatnosti	551,9	2,4	1.091,3	6,4	97,7	1.114,0	6,6	2,1
Stanovništvo	7.566,7	32,9	5.611,1	32,7	-25,8	5.844,8	34,8	4,2
Gotovinski nenamjenski krediti	2.138,3	9,3	1.736,1	10,1	-18,8	1.875,1	11,2	8,0
Hipotekarni krediti	396,7	1,7	320,9	1,9	-19,1	324,6	1,9	1,2
Kreditni po kreditnim karticama	107,9	0,5	65,4	0,4	-39,4	66,3	0,4	1,4
Kreditni za investicije	346,5	1,5	275,1	1,6	-20,6	267,5	1,6	-2,8
Prekoračenja po transakcijskim računima	697,9	3,0	379,0	2,2	-45,7	361,7	2,2	-4,5
Stambeni krediti	2.506,4	10,9	1.759,2	10,2	-29,8	1.824,2	10,9	3,7
Ostali krediti stanovništvu	1.373,0	6,0	1.075,5	6,3	-21,7	1.125,4	6,7	4,6
Ostali sektori	487,8	2,1	302,8	1,8	-37,9	233,4	1,4	-22,9
Ukupno	22.970,6	100,0	17.166,6	100,0	-25,3	16.812,5	100,0	-2,1

Napomena: Raspored po institucionalnim sektorima obavlja se u skladu s Europskim sustavom nacionalnih računa 2010 (ESA 2010). Stanovništvo obuhvaća kućanstva i neprofitne ustanove koje služe kućanstvima. Podaci za financijske institucije i nerezidente uključeni su u stavku Ostali sektori. Za razdoblje do (uključujući) 2017. krediti rizičnih skupina B i C i umanjena vrijednosti utvrđeni su Odlukom o klasifikaciji plasmana i izvanbilančnih obveza kreditnih institucija (NN, br. 41A/2014. i 28/2017., MRS 39), a od 2018. Odlukom o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitaka (NN, br. 114/2017., MSFI 9).

Izvor: HNB

Tablica 12.7. Regulatorni kapital, izloženost riziku i stope kapitala banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Regulatorni kapital	53.645,3	100,0	2,0	53.645,6	100,0	0,0
Osnovni kapital	50.447,8	94,0	3,3	50.922,4	94,9	0,9
Redovni osnovni kapital	50.447,8	94,0	3,3	50.922,4	94,9	0,9
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	34.352,8	64,0	1,3	34.411,5	64,1	0,2
Zadržana dobit	18.535,6	34,6	29,8	16.314,7	30,4	-12,0
Ostalo	-2.440,6	-4,5	-	196,1	0,4	-
Dodatni osnovni kapital	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Dopunski kapital	3.197,5	6,0	-13,8	2.723,2	5,1	-14,8
Ukupan iznos izloženosti riziku	225.836,3	100,0	-1,5	237.802,9	100,0	5,3
Iznosi izloženosti ponderirani rizikom za kreditni rizik, kreditni rizik druge ugovorne strane, razrjeđivački rizik te rizik slobodne isporuke	199.205,8	88,2	-1,5	211.323,2	88,9	6,1
Standardizirani pristup	170.866,5	75,7	-2,2	177.697,3	74,7	4,0
Pristup zasnovan na internim rejting-sustavima (IRB pristup)	28.339,2	12,5	2,9	33.625,9	14,1	18,7
Pozicijski, valutni i robni rizici	5.148,3	2,3	12,7	4.973,4	2,1	-3,4
Operativni rizik	21.363,5	9,5	-3,3	21.298,5	9,0	-0,3
Prilagodba kreditnom vrednovanju	118,8	0,1	-62,8	207,7	0,1	74,9
Stopa redovnog osnovnog kapitala	22,3	-	4,8	21,4	-	-4,1
Stopa osnovnog kapitala	22,3	-	4,8	21,4	-	-4,1
Stopa ukupnog kapitala	23,8	-	3,6	22,6	-	-5,0

Izvor: HNB

Tablica 12.8. Struktura imovine stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Novčana sredstva, novčana potraživanja i obveze u središnjim bankama i ostali depoziti po viđenju	0,0	0,0	0,0	0,0	-75,0	143,2	2,7	2.386.250,0
Novac u blagajni	0,0	0,0	0,0	0,0	-75,0	0,0	0,0	100,0
Novčana potraživanja i obveze u središnjim bankama	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ostali depoziti po viđenju	143,2	2,7	-
Financijska imovina koja se drži radi trgovanja	270,9	3,5	221,3	2,8	-18,3	245,9	4,7	11,1
Izvedenice	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Vlasnički instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Dužnički vrijednosni papiri	270,9	3,5	221,3	2,8	-18,3	245,9	4,7	11,1
Kreditni i predujmovi	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Financijska imovina kojom se ne trguje koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	34,9	0,4	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	-
Vlasnički instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Dužnički vrijednosni papiri	34,9	0,4	0,0	0,0	-100,0	0,0	0,0	-
Kreditni i predujmovi	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0,0	0,0	-
Dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	-
Kreditni i predujmovi	0,0	0,0	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	1.965,7	25,2	2.052,8	25,9	4,4	1.037,2	19,7	-49,5
Vlasnički instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Dužnički vrijednosni papiri	1.965,7	25,2	2.052,8	25,9	4,4	1.037,2	19,7	-49,5
Kreditni i predujmovi	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-

Financijska imovina po amortiziranom trošku	5.482,7	70,2	5.600,4	70,8	2,1	3.802,9	72,3	-32,1
Dužnički vrijednosni papiri	725,9	9,3	672,7	8,5	-7,3	551,2	10,5	-18,1
Kredit i predujmovi	4.756,8	60,9	4.927,7	62,3	3,6	3.251,7	61,8	-34,0
Izvedenice – računovodstvo zaštite	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Promjene fer vrijednosti zaštićenih stavki u zaštiti portfelja od kamatnog rizika	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Materijalna imovina	1,9	0,0	2,9	0,0	49,0	3,4	0,1	20,0
Nekretnine, postrojenja i oprema	1,9	0,0	2,9	0,0	49,0	2,6	0,0	-10,1
Ulaganje u nekretnine	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,9	0,0	-
Nematerijalna imovina	8,0	0,1	9,4	0,1	16,4	8,9	0,2	-5,3
Goodwill	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ostala nematerijalna imovina	8,0	0,1	9,4	0,1	16,4	8,9	0,2	-5,3
Porezna imovina	13,8	0,2	11,0	0,1	-20,0	9,9	0,2	-10,6
Tekuća porezna imovina	5,7	0,1	3,8	0,0	-34,3	2,8	0,1	-26,3
Odgodena porezna imovina	8,0	0,1	7,3	0,1	-9,8	7,1	0,1	-2,5
Ostala imovina	31,2	0,4	15,8	0,2	-49,2	6,2	0,1	-60,9
Dugotrajna imovina i grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju	1,9	0,0	1,1	0,0	-40,2	0,5	0,0	-56,4
Ukupno imovina	7.811,1	100,0	7.914,7	100,0	1,3	5.258,0	100,0	-33,6

Napomena: Izvor podataka o imovini stambenih štedionica jednak je navedenom za Tablicu 12.2.

Izvor: HNB

Tablica 12.9. Struktura obveza i vlasničkih instrumenata stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
Financijske obveze koje se drže radi trgovanja	0,0	0,0	0,1	0,0	-	2,1	0,0	3.332,8
Izvedenice	0,0	0,0	0,1	0,0	-	2,1	0,0	3.332,8
Kratke pozicije	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Depoziti	0,0	0,0	-
Izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	-
Ostale financijske obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku	6.843,1	87,6	6.950,9	87,8	1,6	4.686,3	89,1	-32,6
Depoziti	6.842,1	87,6	6.949,6	87,8	1,6	4.685,8	89,1	-32,6
Izdani dužnički vrijednosni papiri	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ostale financijske obveze	1,0	0,0	1,3	0,0	23,5	0,5	0,0	-64,3
Izvedenice – računovodstvo zaštite	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Promjene fer vrijednosti zaštićenih stavki u zaštiti portfelja od kamatnog rizika	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Rezervacije	5,4	0,1	11,3	0,1	108,5	3,9	0,1	-65,6
Mirovine i ostale obveze pod pokroviteljstvom poslodavca nakon zaposlenja	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ostale dugoročne pogodnosti za zaposlenike	1,7	0,0	2,9	0,0	70,7	2,1	0,0	-27,4
Restrukturiranje	0,0	0,0	4,5	0,1	-	0,0	0,0	-100,0
Pravni i porezni postupci u tijeku	1,2	0,0	1,7	0,0	43,0	0,7	0,0	-60,6
Preuzete obveze i jamstva	0,5	0,0	0,5	0,0	6,6	0,4	0,0	-16,0
Ostale rezervacije	2,1	0,0	1,7	0,0	-15,5	0,7	0,0	-61,1
Porezne obveze	29,9	0,4	25,6	0,3	-14,4	7,1	0,1	-72,1
Tekuće porezne obveze	11,6	0,1	9,2	0,1	-20,4	0,2	0,0	-98,1
Odgodene porezne obveze	18,3	0,2	16,4	0,2	-10,6	7,0	0,1	-57,5

Ostale obveze	95,2	1,2	76,1	1,0	-20,1	39,1	0,7	-48,7
Obveze uključene u grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ukupne obveze	6.973,7	89,3	7.063,9	89,3	1,3	4.738,5	90,1	-32,9
Kapital	487,9	6,2	487,9	6,2	0,0	407,9	7,8	-16,4
Uplaćeni kapital	487,9	6,2	487,9	6,2	0,0	407,9	7,8	-16,4
Neuplaćeni kapital koji je pozvan na plaćanje	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Premija na dionice	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Izdani vlasnički instrumenti osim kapitala	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ostali vlasnički instrumenti	0,0	0,0	-
Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	108,9	1,4	97,5	1,2	-10,4	33,0	0,6	-66,2
Zadržana dobit	200,5	2,6	221,5	2,8	10,4	64,5	1,2	-70,9
Ostale rezerve	-6,3	-0,1	-5,4	-0,1	-14,0	7,7	0,1	-
Rezerve ili akumulirani gubici od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva obračunatih metodom udjela	0,0	0,0	-
Ostalo	-6,3	-0,1	-5,4	-0,1	-14,0	7,7	0,1	-
(-) Trezorske dionice	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Dobit ili gubitak koji pripadaju vlasnicima matičnog društva	46,4	0,6	49,3	0,6	6,3	6,4	0,1	-86,9
(-) Dividende tijekom poslovne godine	0,0	0,0	-
Manjinski udjeli [nekontrolirajući udjeli]	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Ukupni vlasnički instrumenti	837,4	10,7	850,8	10,7	1,6	519,5	9,9	-38,9
Ukupne obveze i ukupni vlasnički instrumenti	7.811,1	100,0	7.914,7	100,0	1,3	5.258,0	100,0	-33,6

Napomena: Izvor podataka o obvezama i vlasničkim instrumentima stambenih štedionica jednak je navedenom za Tablicu 12.3.

Izvor: HNB

Tablica 12.10. Račun dobiti i gubitka stambenih štedionica

za promatrana razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	Iznos		Promjena
	I. – VI. 2017.	I. – VI. 2018.	
Kamatni prihodi	160,0	103,2	-35,5
Financijska imovina koja se drži radi trgovanja	6,4	5,8	-9,7
Financijska imovina kojom se ne trguje koja se obvezno mjeri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0,1	0,0	-100,0
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak	0,0	0,0	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	32,1	14,8	-53,9
Financijska imovina po amortiziranom trošku	120,9	82,0	-32,1
Izvedenice – računovodstvo zaštite, kamatni rizik	0,0	0,0	-
Ostala imovina	0,4	0,6	55,7
Kamatni prihodi po obvezama	0,0	0,0	-
(Kamatni rashodi)	91,2	56,9	-37,6
(Financijske obveze koje se drže radi trgovanja)	0,0	0,5	-
(Financijske obveze po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak)	0,0	0,0	-
(Financijske obveze mjerene po amortiziranom trošku)	91,2	56,3	-38,3
(Izvedenice – računovodstvo zaštite, kamatni rizik)	0,0	0,0	-
(Ostale obveze)	0,0	0,1	6.350,0
(Kamatni rashodi po imovini)	0,0	0,0	-
Neto kamatni prihod	68,8	46,3	-32,6
Prihodi od dividende	0,0	0,0	-
Prihodi od naknada i provizija	22,6	17,5	-22,5
(Rashodi od naknada i provizija)	2,4	2,7	14,1

	Iznos		Promjena
	I. – VI. 2017.	I. – VI. 2018.	
Neto prihod od naknada i provizija	20,2	14,8	-26,8
Dobici (gubici)	6,6	-4,4	-
Ostali prihodi iz poslovanja	2,3	2,3	3,1
(Ostali rashodi iz poslovanja)	11,3	9,1	-19,3
Ukupni prihodi iz poslovanja, neto	86,6	50,0	-42,3
(Administrativni rashodi)	49,2	42,1	-14,4
(Rashodi za zaposlenike)	26,9	22,5	-16,4
(Ostali administrativni rashodi)	22,2	19,6	-11,9
(Amortizacija)	1,2	1,3	10,3
Administrativni rashodi i amortizacija	50,3	43,4	-13,8
Dobici ili (-) gubici zbog promjena, neto	0,0	0,0	-
Operativna dobit	36,3	6,6	-81,7
(Rezervacije ili (-) ukidanje rezervacija)	0,4	0,0	-102,6
(Preuzete obveze i jamstva)	0,0	0,0	-25,0
(Ostale rezervacije)	0,4	0,0	-96,9
(Umanjenje vrijednosti ili (-) ukidanje umanjena vrijednosti po financijskoj imovini koja nije mjerena po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak)	-1,0	-1,1	11,4
(Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit)	0,0	0,2	-
(Financijska imovina po amortiziranom trošku)	-1,0	-1,2	27,4
(Umanjenje vrijednosti ili (-) ukidanje umanjena vrijednosti ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva)	0,0	0,0	-
(Umanjenje vrijednosti ili (-) ukidanje umanjena vrijednosti po nefinancijskoj imovini)	0,0	0,0	-
Umanjenje vrijednosti i rezervacije	-0,6	-1,1	90,6
Negativni goodwill priznat u dobiti ili gubitku	0,0	0,0	-
Udio dobiti ili (-) gubitka od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva obračunatih metodom udjela	0,0	0,0	-
Dobit ili (-) gubitak od dugotrajne imovine i grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju koje nisu kvalificirane kao poslovanje koje se neće nastaviti	0,0	0,0	-
Dobit ili (-) gubitak prije oporezivanja iz poslovanja koje će se nastaviti	36,8	7,7	-79,1
(Porezni rashodi ili (-) prihodi povezani s dobiti ili gubitkom iz poslovanja koje će se nastaviti)	4,3	1,3	-70,3
Dobit ili (-) gubitak nakon oporezivanja iz poslovanja koje će se nastaviti	32,6	6,4	-80,2
Dobit ili (-) gubitak nakon oporezivanja iz poslovanja koje se neće nastaviti	0,0	0,0	-
Dobit ili (-) gubitak prije oporezivanja iz poslovanja koje se neće nastaviti	0,0	0,0	-
(Porezni rashodi ili (-) prihodi povezani s poslovanjem koje se neće nastaviti)	0,0	0,0	-
Dobit (gubitak) tekuće godine	32,6	6,4	-80,2

Napomena: Izvor podataka o računu dobiti i gubitka stambenih štedionica jednak je navedenom za Tablicu 12.4.

Izvor: HNB

Tablica 12.11. Raspored ukupne izloženosti stambenih štedionica po rizičnim skupinama na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Rizična skupina	XII. 2016.		XII. 2017.			VI. 2018.		
	Iznos	Udio	Iznos	Udio	Promjena	Iznos	Udio	Promjena
A	5.544,2	98,7	5.663,5	98,6	2,2	5.040,4	99,0	-11,0
B	65,1	1,2	68,3	1,2	5,0	41,1	0,8	-39,9
C	10,7	0,2	9,6	0,2	-10,3	8,0	0,2	-16,4
Ukupno	5.619,9	100,0	5.741,4	100,0	2,2	5.089,4	100,0	-11,4

Napomena: Vidi napomenu za Tablicu 12.5.

Izvor: HNB

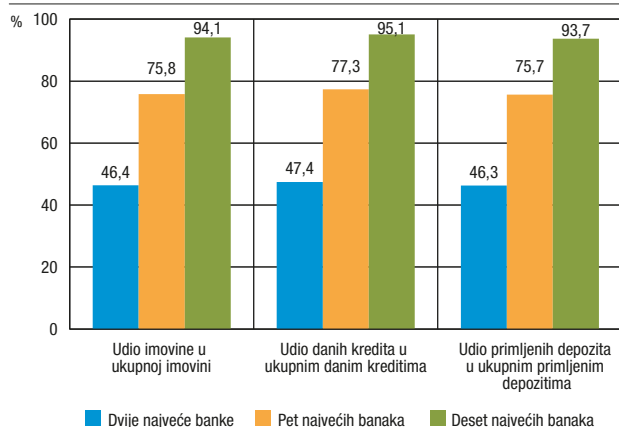
Tablica 12.12. Pokrivenost ukupne izloženosti stambenih štedionica umanjenjima vrijednosti i rezerviranjima na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

	XII. 2017.	VI. 2018.
Ukupna umanjenja vrijednosti i rezerviranja	77,8	61,2
Umanjenja vrijednosti i rezerviranja za rizične skupine B i C	28,8	21,9
Umanjenja vrijednosti i rezerviranja za rizičnu skupinu A	49,0	39,3
Ukupna izloženost	5.741,4	5.089,4
Stopa pokrivenosti	1,4	1,2

Napomena: Vidi napomenu za Tablicu 12.5.

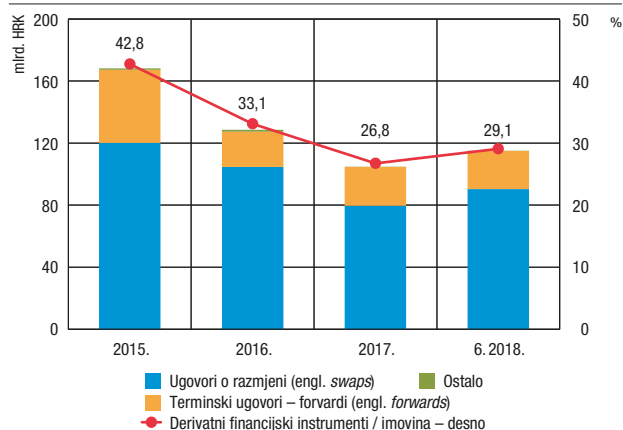
Izvor: HNB

Slika 12.7. Udjeli imovine, kredita i depozita najvećih banaka u ukupnoj imovini, kreditima i depozitima svih banaka na dan 30. lipnja 2018.

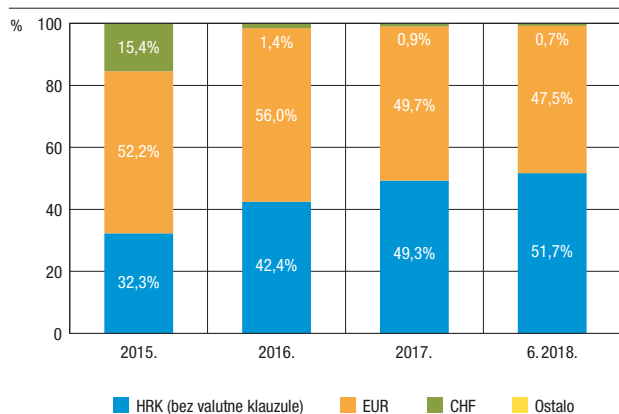
Izvor: HNB

Slika 12.10. Derivatni financijski instrumenti banaka ugovorena vrijednost

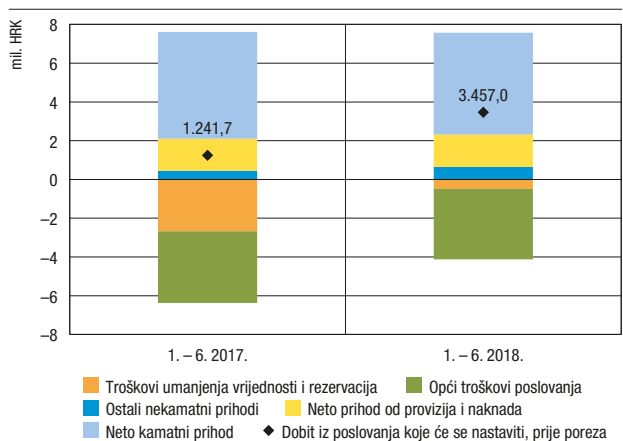
Izvor: HNB

Slika 12.8. Valutna struktura kredita stanovništvu

Izvor: HNB

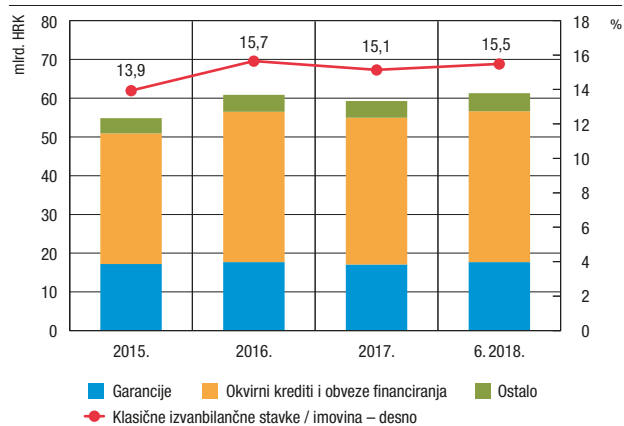
Slika 12.11. Dobit (gubitak) banaka iz poslovanja koje će se nastaviti prije poreza

Napomena: Vidi napomenu za Tablicu 12.4.

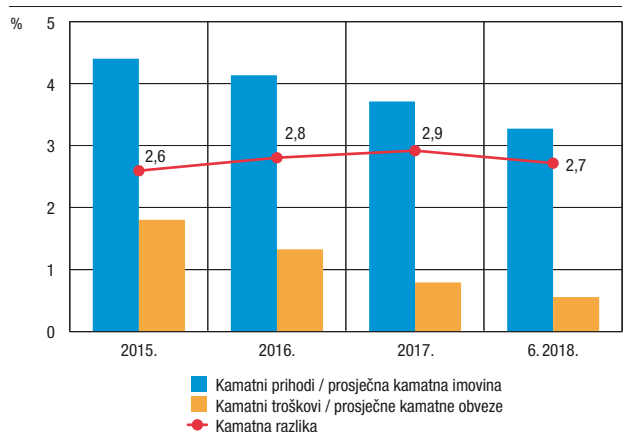
Izvor: HNB

Slika 12.9. Klasične izvanbilančne stavke banaka

Izvor: HNB

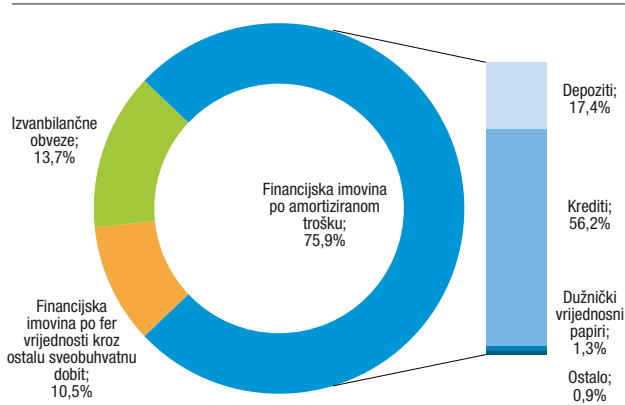
Slika 12.12. Kamatna razlika

Napomena: Vidi napomenu za Tablicu 12.4.

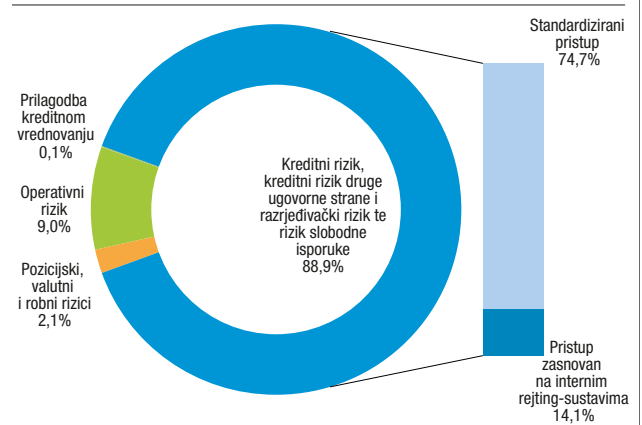
Izvor: HNB

Figure 12.13. Struktura ukupne izloženosti banaka koja se raspoređuje u rizične skupine, po portfeljima i instrumentima na dan 30. lipnja 2018.

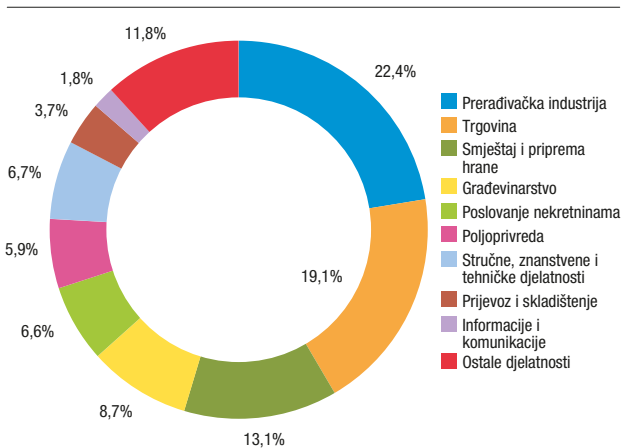
Izvor: HNB

Slika 12.16. Struktura ukupne izloženosti banaka riziku na dan 30. lipnja 2018.

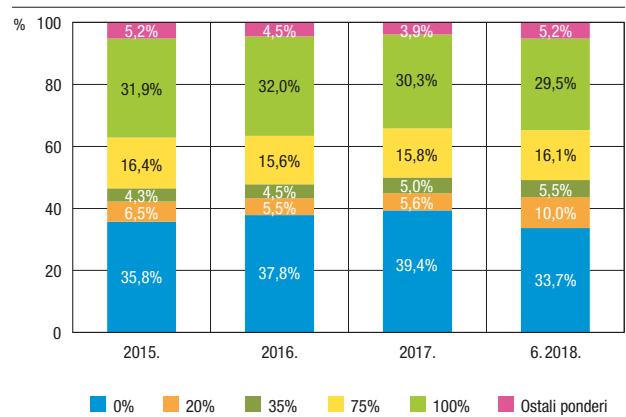
Izvor: HNB

Slika 12.14. Struktura kredita banaka nefinancijskim društvima po djelatnostima, na dan 30. lipnja 2018.

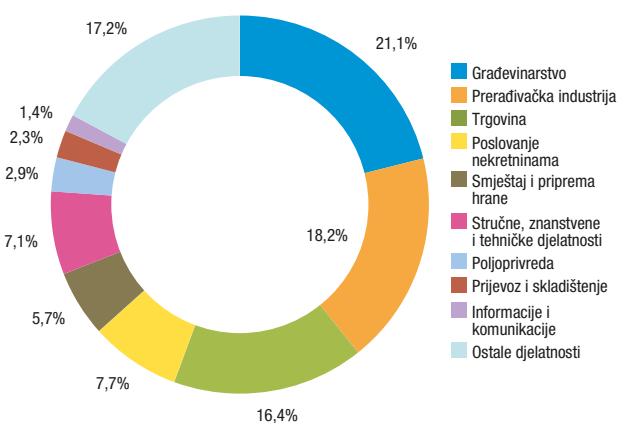
Izvor: HNB

Slika 12.17. Struktura izloženosti banaka koja se ponderira ponderima kreditnog rizika prema standardiziranome pristupu

Izvor: HNB

Slika 12.15. Struktura kredita banaka rizičnih skupina B i C nefinancijskim društvima po djelatnostima, na dan 30. lipnja 2018.

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

BDP	–	bruto domaći proizvod
BDV	–	bruto dodana vrijednost
BZ	–	blagajnički zapisi
CHF	–	švicarski franak
CNY	–	juan renminbi
DZS	–	Državni zavod za statistiku
EBA	–	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo
EEA	–	European Economic Area
ESB	–	Europska središnja banka
EU	–	Europska unija
EUR	–	euro
Fed	–	američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	–	fiksni
HAC	–	Hrvatske autoceste
Hanfa	–	Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	–	Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	–	Hrvatske ceste
HFP	–	Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	–	Hrvatska narodna banka
HPB	–	Hrvatska poštanska banka
HZMO	–	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	–	Hrvatski zavod za zapošljavanje
Ina	–	Industrija nafte d.d.
JPY	–	jen
MF	–	Ministarstvo financija
mil.	–	milijun
mlrd.	–	milijarda
NKD	–	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NRP	–	neto raspoložive pričuve
RH	–	Republika Hrvatska
ROAA	–	profitabilnost prosječne imovine (engl. <i>Return on Average Assets</i>)
ROAE	–	profitabilnost prosječnoga kapitala (engl. <i>Return on Average Equity</i>)
SAD	–	Sjedinjene Američke Države
SDR	–	posebna prava vučenja
SMTK	–	Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	–	tisuća
T-HT	–	Hrvatske telekomunikacije d.d.
USD	–	američki dolar
UFPIM	–	usluge financijskog posredovanja indirektno mjerene
VIKR	–	valutno inducirani kreditni rizik
ZOKI	–	Zakon o kreditnim institucijama

Znakovi

–	–	nema pojave
....	–	ne raspoloživo se podatkom
0	–	podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
	–	prosjeak
a, b, c,...	–	oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	–	ispravljen podatak
()	–	nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

ISSN 1848-7505 (online)